

PRODUKTVERSLAG

Hoe kunnen intensieve gezinsbegeleiders, pedagogisch medewerkers en leerkrachten goed geïnformeerd worden over het speciaal (basis)onderwijs, zodat ouders tijdens driehoeksgesprekken op een adequate wijze voorlichting van hen kunnen krijgen?

Janneke Hoek

April 2007

Sociaal Pedagogische Hulpverlening aan de Haagse Hogeschool

cardea

JEUGD
ZORG

Gegevens student

Naam student: Janneke Hoek
Opleiding: Sociaal Pedagogische Hulpverlening
Studiejaar: 2006/2007
Sector: Jeugdzorg
Functie: Pedagogisch Medewerker

Gegevens Praktijkinstelling:

Adres: Cardea Campus Katwijk
Tulpstraat 15/a
2223 HN Katwijk
071-4072348

Teamleidster: Lut Neefjes
l.neefjes@cardea.nl

Gedragswetenschapper: Lotte van Tuil
l.vantuil@cardea.nl

Gegevens samenwerkingspartner van mijn praktijkinstelling:

Adres: De Leidse Buitenschool
Duinoordweg 2-4
2224 CD Katwijk aan Zee
Telefoon hoofdgebouw: 071 4012273
Telefoon bijgebouw: 071 4010234
Telefax: 071 4017263

Gedragswetenschapper: Nancy Hoogkamer
n.hoogkamer@cardea.nl

Inleverdatum

23 April 2007

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Inleiding	5
Hoofdstuk 1 Organisatiebeschrijving	10
Inleiding	10
§ 1.1 Uitgangspunten van Cardea	10
§ 1.2 Waar werk ik binnen Cardea?	10
§ 1.2.1 Intensieve gezinsbegeleiding	10
§ 1.2.2 Samenwerkingsverband met de Leidse Buitenschool	11
§ 1.3 Visie en werkelijkheid	11
§ 1.3.1 Empowerment	11
§ 1.3.2 'Normaliseren'	11
§ 1.3.3 Gezinsgericht	11
§ 1.4 Doelgroepbeschrijving	12
Hoofdstuk 2 (Pleeg)ouders	13
Inleiding	13
§2.1 Respondenten	13
§2.2 Waarom de keuze voor dit type onderzoek?	13
§2.3 Hoe is het onderzoek opgezet en waarom?	14
§2.4 Resultaten van de enquête	14
§2.5 Analyse van de resultaten	15
Hoofdstuk 3 Intensieve gezinsbegeleiders	17
Inleiding	17
§3.1 Respondenten	17
§3.2 Waarom de keuze voor dit type onderzoek?	17
§3.3 Hoe is het onderzoek opgezet en waarom?	17
§3.4 Resultaten van de enquête	18
§3.5 Analyse van de resultaten	21
Hoofdstuk 4 Groepswerkers	23
Inleiding	23
§4.1 Respondenten	23
§4.2 Waarom de keuze voor dit type onderzoek?	23
§4.3 Hoe is het onderzoek opgezet en waarom?	23
§4.4 Resultaten van de enquête	24
§4.5 Analyse van de resultaten	27
Hoofdstuk 5 Voorlichting aan (pleeg)ouders in de rest van de organisatie	29
Inleiding	29
§ 5.1 Respondenten	29
§ 5.2 Waarom de keuze voor dit type onderzoek?	29
§ 5.3 Hoe is het onderzoek opgezet en waarom?	29
§ 5.4 Resultaten van het onderzoek	29
§ 5.5 Analyse van de resultaten	30
Hoofdstuk 6 Algemene conclusie	31
Inleiding	31
§ 6.1 Analyse voorgaande conclusies	31
§ 6.2 Eigen inzichten ten aanzien van de conclusies	31
§ 6.3 Argumenten voor vorm en inhoud eindproduct	31
§ 6.4 Stille hoop	32

Hoofdstuk 7 Evaluatie eindproduct	34
Bijlagen	35
Bijlage 1: Bronvermelding	36
Bijlage 2: Begeleidende brief en enquête (pleeg)ouders	38
Bijlage 3: Resultaten enquête (pleeg)ouders	47
Bijlage 4: Begeleidende brief en enquête intensieve gezinsbegeleiders	56
Bijlage 5: Resultaten enquête intensieve gezinsbegeleiders	64
Bijlage 6: Begeleidende brief en enquête pedagogisch medewerkers	71
Bijlage 7: Resultaten enquête pedagogisch medewerkers	79
Bijlage 8: Leeg exemplaar C-toets	89
Bijlage 9: Resultaten C-toets Campus Katwijk en Campus Lisse	92
Bijlage 10: Interview gedragswetenschappers	96

Voorwoord

Dit afstudeerproject is geschreven als onderdeel van het vierde jaar van de opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening aan de Haagse Hogeschool.

Verskillende personen zijn bereid geweest mij van de nodige informatie uit de praktijk te voorzien. Ik wil daarom graag de volgende personen voor hun tijd en informatie bedanken.

- Lotte van Tuil, gedragswetenschapper van Campus Katwijk, voor het lezen en feedback geven op mijn onderzoek.
- Nancy Hoogkamer, gedragswetenschapper van de Leidse Buitenschool, voor het lezen en feedback geven op mijn onderzoek, en voor het meewerken aan een interview.
- De pedagogisch medewerkers van Campus Katwijk van de 3-6 groep, voor het invullen van de enquête, het meedenken en hun betrokkenheid bij het onderzoek.
- De intensieve gezinsbegeleiders van Campus Katwijk van de 3-6 groep, voor het invullen van de enquête.
- De (pleeg)ouders van de kinderen van de 3-6 groep Campus Katwijk, voor het invullen van de enquête.
- Maarten Elling, freelancer bij Cardea die heel veel onderzoeken uitvoert en analyseert (onder andere de C-toets), voor het leveren van informatie met betrekking tot de C-toets.
- Ilonka von Rudnay, gedragswetenschapper van Campus Leiden, voor het meewerken aan een telefonisch interview.
- Michele Segmond von Blanchet, gedragswetenschapper van Campus Lisse, voor het meewerken aan een telefonisch interview.
- Lianne Knoben, gedragswetenschapper van Campus Alphen, voor het meewerken aan een telefonisch interview.

Daarnaast wil ik Emilie Gomperts bedanken voor haar begeleiding in de laatste weken voor het inleveren van mijn afstudeerproject. Marga Guijt, de moeder van mijn vriend, voor het nakijken van mijn spelling. Nancy van de Kwaak, voor het vormgeven van mijn informatiewaai. Tot slot wil ik mijn familie, vrienden en collegae bedanken voor hun steun in deze drukke stressvolle tijd.

In het bijzonder wil ik mijn vriend René Guijt bedanken, die geen seconde aan mij heeft getwijfeld en altijd voor me klaarstond.

Janneke Hoek

Inleiding

Sinds september 2006 ben ik pedagogisch medewerker op de 3-6 groep van Campus Katwijk. Vorig studiejaar 2005/2006 heb ik een jaar stage gelopen op de leergroep 6-12 van Campus Katwijk. Hieronder zal ik kort samenvatten wat Cardea voor organisatie is, wat er 'te koop' is en waar zij voor staan. In hoofdstuk 1 kunt u een uitgebreidere beschrijving vinden, waarin de uitgangspunten, doelgroepbeschrijving en uitleg over de Campus wordt gegeven.

Cardea Jeugdzorg is een hulpverleningsorganisatie voor kinderen en jongeren tot 18 jaar en hun ouders uit de regio's Leiden, de Rijnstreek en de Duin- en Bollenstreek. Cardea helpt bij het oplossen van opvoedingsproblemen, activeert, stimuleert en coacht jongeren, kinderen en hun ouders in het bespreekbaar maken en oplossen van die problemen.

Daarbij is vaak meer nodig dan alleen jeugdzorg en daarom wordt intensief samengewerkt met onderwijs, geestelijke gezondheidszorg, justitie en lokaal jeugdbeleid. Binnen Cardea werk ik op 3-6 groep van Campus Katwijk, dit is een leergroep waar kinderen tussen de drie en de zes jaar overdag terecht kunnen. Er wordt een dagprogramma aangeboden voor kinderen met een ontwikkelingsachterstand of gedragsstoornissen die nog niet naar school gaan of die (nog) niet kunnen meedraaien in de laagste groepen van het basis onderwijs. De kinderen worden op de leergroep voorbereid op het speciaal onderwijs.

De Campus is een combinatie van een centrum voor daghulp en school. Op de 3-6 groep van Campus Katwijk vormen pedagogisch medewerkers van Cardea en leerkrachten uit het speciaal onderwijs (de Leidse Buitenschool) één team.

Cardea wil flexibel inspelen op de hulpvragen en problematiek van de kinderen, jongeren en hun ouders die een beroep doen op de professionele Jeugdzorg. Vraaggerichtheid staat centraal. Cardea sluit in de hulpverlening aan bij de mogelijkheden – de eigen kracht – van de jeugdigen en gezinnen. Zij gaan uiteindelijk ook – voor zover mogelijk op eigen kracht – verder.

Opdrachtgevers

De probleemstelling en doelstellingen van dit onderzoek heb ik in nauw overleg met Nancy Hoogkamer; gedragswetenschapper van de Leidse Buitenschool en Lotte van Tuil; gedragswetenschapper van Cardea opgezet. Het zijn niet echt mijn opdrachtgevers, zij zijn meer adviseurs. Zelf heb ik, een probleem gesignaleerd en in overleg met hen heb ik de probleemstelling gekozen die het meeste zou kunnen opleveren in de praktijk.

Wat is de probleemstelling van dit onderzoek?¹

Maandelijks wordt er een driehoeksgesprek gevoerd tussen (pleeg)ouders, de intensieve gezinsbegeleider en de pedagogisch medewerker, de leerkrachten zijn soms bij deze gesprekken aanwezig. In deze gesprekken wordt de zorg geëvalueerd, de hulpverleningsdoelen van de afgelopen periode besproken en doelen voor de toekomst vastgesteld. Naast het bespreken en werken aan hulpverleningsdoelen is een belangrijke taak van pedagogisch medewerkers, intensieve gezinsbegeleiders en leerkrachten om ouders voor te lichten over de verschillende soorten van speciaal (basis)onderwijs waar hun kind naar toe kan. De scholen waarnaar wij doorverwijzen zijn geen reguliere basisscholen, maar vallen onder het speciaal (basis)onderwijs. Lotte van Tuil heeft mij verteld: '...in theorie zou het kunnen dat we een kind doorverwijzen naar het reguliere basisonderwijs, maar dat is tot nu toe nog niet voorgekomen.' Naar aanleiding van deze uitspraak heb ik besloten om deze optie buiten beschouwing te laten. Voor iedere school moet je een indicatie hebben. De gedragswetenschapper is de eindverantwoordelijke voor het doorverwijzen van een kind naar een bepaalde school.²

¹ Van Keken, H.R.M. (2006), Voor het onderzoek; Het formuleren van een probleemstelling. Amsterdam: Boom Onderwijs

² Anoniem. *Speciaal onderwijs*. URL: <http://speciaalonderwijs.kennisnet.nl/>

Rondom het onderwerp schoolkeuze lopen de driehoeksgesprekken nogal eens stroef. Naar aanleiding van deze constatering heb ik navraag gedaan bij een aantal pedagogisch medewerkers, intensieve gezinsbegeleiders en leerkrachten op mijn werkplek. Niet alle collegae konden zich vinden in deze constatering, maar de meerderheid wel.

De taak van pedagogisch medewerkers, intensieve gezinsbegeleiders en leerkrachten is, doormiddel van het voeren van gesprekken met ouders, hen te begeleiden in het kiezen van een goede school voor het kind. Tijdens driehoeksgesprekken stellen ouders wel eens vragen die de intensieve gezinsbegeleider, de pedagogisch medewerker en eventueel de leerkracht niet kunnen beantwoorden. Dit zijn vragen zoals: 'Is er mogelijkheid tot logopedie?' of 'Wat moet mijn kind kunnen om toegelaten te worden op een bepaalde school?' of 'Wat voor kinderen komt mijn kind tegen op een bepaalde school?' of 'Wat zijn de intake criteria van deze school?'

Iedere school heeft andere indicatie-eisen, een andere werkwijze, een andere visie enzovoort. Voor de professionals van Campus Katwijk is het lastig om van iedere school over deze kennis te beschikken.

Als er tijdens een driehoeksgesprek specifieke vragen worden gesteld door een ouder, is er geen mogelijkheid om ergens op terug te vallen zoals een informatieboekje waar kort alle gegevens staan beschreven of een folder van een school. Een ander probleem is dat wanneer pedagogisch medewerkers en intensieve gezinsbegeleiders vragen van (pleeg)ouders niet kunnen beantwoorden zij het antwoord niet zelf kunnen opzoeken, maar informatie moeten vragen bij derden, namelijk de gedragswetenschapper.

Dit kan lastig zijn voor (pleeg)ouders, omdat zij dan langere tijd moeten wachten op antwoord. Het duurt daardoor onnodig lang voor (pleeg)ouders voordat zij een keuze kunnen maken tussen de verschillende scholen waar hun kind eventueel naar toe kan, omdat de pedagogisch medewerkers, intensieve gezinsbegeleiders en leerkrachten hen tijdens de gesprekken niet altijd volledige informatie kunnen geven.

Het zou een probleem voor pedagogisch medewerkers, intensieve gezinsbegeleiders en leerkrachten kunnen zijn, omdat het onprofessioneel kan overkomen op (pleeg)ouders als er steeds gezegd moet worden dat je geen antwoord hebt op de gestelde vragen van pleegouders. Het onderwerp schoolkeuze wordt heel belangrijk gevonden door (pleeg)ouders, immers zij stellen kritische vragen over de eventuele vervolgscholen van hun kind. Tijdens de driehoeksgesprekken die ik met verschillende (pleeg)ouders heb gevoerd kreeg ik ook steeds meer het gevoel dat zij van ons verwachten dat wij kennis hebben over de verschillende scholen. Naar aanleiding van de voorgaande informatie heb ik de volgende probleemstelling geformuleerd: Pedagogisch medewerkers, intensieve gezinsbegeleiders en leerkrachten beschikken over te weinig kennis over het speciaal (basis)onderwijs om (pleeg)ouders op een goede efficiënte manier te kunnen voorlichten tijdens een driehoeksgesprek. Ze beschikken over te weinig hulpmiddelen om hun kennis te kunnen verbeteren en ondersteunen.

Wat wil ik met dit onderzoek bereiken?

Aangezien ik nog vrij nieuw ben op deze leergroep waar ik nu werk en voorheen nog nooit (pleeg)ouders heb moeten voorlichten over het speciaal (basis)onderwijs weet ik er haast niets van. De eerste paar maanden was het allemaal 'hocus pocus' voor mij, ik hoorde mijn collega's bijvoorbeeld praten over een 'cluster 4 school' of een 'cluster 2 school...'. Het werd mij niet helemaal duidelijk waar ze het over hadden. Ook stelden (pleeg)ouders vragen aan mij met betrekking tot het speciaal onderwijs die ik en mijn collega's en ik soms ook niet konden beantwoorden. De scholen waar kinderen naar doorverwezen kunnen worden in de regio zijn nu voor mij bekend. Waar ze voor staan en wat hun werkwijze is zou ik niet kunnen vertellen. Ik weet van alle scholen een beetje. Omdat ik mezelf wil verdiepen in deze informatie heb ik aan mijn collegae gevraagd of er ergens een map was waar ik me kon inlezen, of iets anders waar ik wijzer van zou worden. Ik voelde me namelijk erg onprofessioneel, omdat ik de vragen van (pleeg)ouders niet kon beantwoorden. Het is voor mij en volgens de visie van Cardea belangrijk dat je kan aansluiten bij wat (pleeg)ouders van je kunnen vragen of willen weten. Natuurlijk kan je niet alles weten maar er moet toch een zekere basiskennis zijn. Op dit moment heb ik het gevoel dat er (pleeg)ouders zijn die meer over dit onderwerp

weten dan ik. Het doorverwijzen van kinderen naar het speciaal (basis)onderwijs beslaat een groot deel van de hulpverlening, wat ik des te meer een reden vind om tijd en energie in dit onderwerp te steken. Het is een slechte zaak dat je over zo'n belangrijk deel van je taken zo weinig kennis hebt, en er haast geen hulpmiddelen zijn om de kennis te verbeteren.

Er zijn absoluut collega pedagogisch medewerkers, intensieve gezinsbegeleiders en leerkrachten die een stuk meer kennis hebben over dit onderwerp als ik. Deze informatie hebben zij door de jaren heen vergaard en als zij weg zouden gaan om wat voor reden dan ook, gaat daarmee ook hun kennis verloren. Ik wil mezelf er hard voor maken, dat er meer informatie wordt vastgelegd, zodat huidige collegae hun kennis kunnen aanvullen of verbeteren en nieuwe generaties hulpverleners zich kunnen verdiepen in deze materie. Wil ik graag mijn steentje bijdragen met betrekking tot verbetering van dit probleem.

Naar aanleiding van de bovenstaande informatie heb ik de volgende twee doelstellingen voor mijn onderzoek geformuleerd:

- Pedagogisch medewerkers, en intensieve gezinsbegeleiders van Campus Katwijk, beschikken over voldoende kennis van de scholen in het speciaal onderwijs, om ouders van cliënten op een adequate manier te kunnen voorlichten.
- Er is een instrument ontwikkeld voor pedagogisch medewerkers, intensieve gezinsbegeleiders en leerkrachten, dat helpt om ouders te voorzien in de informatie die zij nodig hebben om de juiste schoolkeuze te maken voor hun kind.

Vanuit welk perspectief ga ik dit onderzoek benaderen?³

De theorie die het beste bij mij past en waarvan ik overtuigd ben dat hij ook echt werkt is de oplossingsgerichte theorie. In de praktijk werk ik volgens deze theorie en lijkt het mij ook logisch om deze als insteek van mijn onderzoek te nemen. Ik zal dit onderzoek dus benaderen vanuit de oplossingsgerichte benadering. De belangrijkste uitgangspunten van de oplossingsgerichte benadering zijn:

- In de hulp ligt de focus en niet op de problemen van de cliënt.
- Uitgangspunt is dat cliënten in staat zijn eigen oplossingen te construeren.
- Er is altijd sprake van veranderingen en deze kunnen benut worden als kansen.
- Herhaling van geslaagde gedragingen, hoe klein ook, vormt de basis voor positieve verandering.

De kern van het oplossingsgericht werken is gelegen in de visie op cliënten. Zij worden gezien als de experts van hun eigen leven. Dit vertrouwen is zichtbaar op de volgende manieren.

- De hulpverlener vraagt aan zijn cliënten wat zij graag veranderd zouden willen zien. De hulpverlener accepteert de wijze waarop zij hun eigen problemen definiëren.
- De hulpverlener bespreekt wat er anders zou zijn in hun leven als hun problemen opgelost zouden zijn. Hiermee worden cliënten geholpen doelen te stellen en de richting van hulp te bepalen. De hulpverlener sluit aan bij die richting en woorden die cliënten daarvoor gebruiken.
- De hulpverlener vraagt naar gebeurtenissen die goed gaan (de positieve uitzonderingen op het probleem). De hulpverlener respecteert de visie van de cliënten op de uitzonderingen. Op deze wijze benadrukt en versterkt hij hun sterke kanten en wint informatie in externe bronnen van steun.

Welke onderzoeksvraag heb ik gekozen?

Onderzoeksvraag

Hoe kunnen intensieve gezinsbegeleiders, pedagogisch medewerkers en leerkrachten goed geïnformeerd worden over het speciaal (basis)onderwijs, zodat ouders tijdens driehoeksgesprekken op een adequate wijze voorlichting van hen kunnen krijgen?

³ Bolt, J. (2006), *Het gezin centraal; handboek voor ambulante hulpverleners*, Amsterdam: SWP

Ik heb voor deze onderzoeksvraag gekozen omdat ik denk dat deze vraag het beste samenvat wat ik ga onderzoeken en wat ik wil bereiken. Ik schrijf dit onderzoek voor pedagogisch medewerkers, intensieve gezinsbegeleiders en leerkrachten van Campus Katwijk ten behoeve van de gezinnen die hulp bij hen zoeken.

Hoe ziet de opzet van dit productverslag eruit en waarom?

Hoofdstuk 1

In het eerste hoofdstuk van dit productverslag zal ik een korte omschrijving geven van mijn instelling, de doelgroep en de werkwijze.

Hoofdstuk 2

Het onderzoek waar ik het productverslag mee begin is het hoofdstuk (pleeg)ouders. Naar mijn mening is dit het hoofdstuk waar het om draait in mijn productverslag. In dit hoofdstuk worden de volgende drie deelvragen behandeld:

- Vinden (pleeg)ouders dat zij de juiste informatie krijgen? Zo ja, waarover? Zo nee, waarover niet?
- Op welke manier willen (pleeg)ouders het liefst worden voorgelicht over het speciaal (basis)onderwijs?
- Welke informatie vinden (pleeg)ouders belangrijk om een welafgewogen keuze te kunnen maken voor een vervolgschool voor hun kind?

Doormiddel van een enquête zijn deze deelvragen onderzocht. In dit hoofdstuk worden de resultaten omschreven en geanalyseerd.

Hoofdstuk 3

Dit hoofdstuk gaat over de intensieve gezinsbegeleiders. De vier deelvragen die in dit hoofdstuk worden uitgewerkt en geanalyseerd zijn:

- Hoe ervaren intensieve gezinsbegeleiders de informatievoorziening richting (pleeg)ouders?
- Welke kennis hebben intensieve gezinsbegeleiders over de verschillende scholen waar wij kinderen naar doorverwijzen?
- Over welke kennis vinden intensieve gezinsbegeleiders dat zij moeten beschikken om (pleeg)ouders op een adequate manier voor te lichten?
- Op welke manier willen intensieve gezinsbegeleiders hun kennis over het speciaal (basis)onderwijs verbeteren?

Aangezien de intensieve gezinsbegeleiders het meest kwalitatieve contact hebben met (pleeg)ouders leek het mij logisch om dit in het tweede hoofdstuk te beschrijven. De pedagogisch medewerkers zien (pleeg)ouders iedere dag bij het halen en brengen van hun kind (tenzij het met de taxi komt). Dit contact is echter meer kwantitatief dan kwalitatief.

Hoofdstuk 4

In dit hoofdstuk wordt de rol van de pedagogisch medewerkers en de leerkrachten in het geheel besproken. De volgende vier deelvragen worden in dit hoofdstuk uitgewerkt en geanalyseerd:

- Hoe ervaren pedagogisch medewerkers en leerkrachten de informatievoorziening richting (pleeg)ouders?
- Welke kennis hebben pedagogisch medewerkers en leerkrachten over de verschillende scholen waar wij kinderen naar doorverwijzen?
- Over welke kennis vinden pedagogisch medewerkers en leerkrachten dat zij moeten beschikken om (pleeg)ouders op een adequate manier voor te lichten?
- Op welke manier willen pedagogisch medewerkers en leerkrachten hun kennis over het speciaal (basis)onderwijs verbeteren?

De pedagogisch medewerkers en leerkrachten zien de meeste (pleeg)ouders het meest, maar het contact is niet altijd kwalitatief. Bij het brengen en ophalen van het kind is daar namelijk niet altijd ruimte voor. Wanneer ouders met vragen zitten zijn het vaak wel de pedagogisch medewerkers die dit als eerst te horen krijgen.

Hoofdstuk 5

In dit hoofdstuk wordt besproken hoe het in de rest van de organisatie aan toe gaat op het gebied van voorlichten van (pleeg)ouders over vervolgscholen. In dit hoofdstuk wordt de volgende deelvraag behandeld:

- Hoe is het voorlichten van (pleeg)ouders geregeld op andere Campussen?
 - Is er verschil? Hoe komt dat? Lopen zij tegen dezelfde problematiek aan?

Om deze deelvraag te onderzoeken heb ik de gedragswetenschappers van Campus Lisse, Alphen aan de Rijn en Leiden benadert voor een telefonisch interview.

Hoofdstuk 6

De resultaten van de verschillende onderzoeken worden tegenover elkaar gezet. In dit hoofdstuk wordt er een algemene conclusie gegeven op basis van de uitkomsten uit de voorgaande hoofdstukken. In dit hoofdstuk worden er ook argumenten gegeven voor de inhoud en de vorm van het eindproduct.

Hoofdstuk 7

In dit hoofdstuk wordt het eindproduct geëvalueerd.

Verder kunt u na hoofdstuk zeven een literatuurlijst vinden. Hier is terug te vinden waar ik alle informatie vandaan heb gehaald.

Tenslotte treft u de bijlagen die in mijn onderzoek horen. In dit productverslag zal ik een aantal malen verwijzen naar deze bijlagen.

Ik hoop dat uw interesse voor mijn afstudeerproject is gewekt en dat u dit productverslag met veel plezier zal lezen!

Hoofdstuk 1 Cardea Jeugdzorg

Inleiding

Cardea Jeugdzorg is een hulpverleningsorganisatie voor kinderen en jongeren tot 18 jaar en hun ouders uit de regio's Leiden, de Rijnstreek en de Duin- en Bollenstreek. Cardea helpt bij het oplossen van opvoedingsproblemen, activeert, stimuleert en coacht jongeren, kinderen en hun ouders in het bespreekbaar maken en oplossen ervan.

Daarbij is vaak meer nodig dan alleen jeugdzorg en daarom wordt intensief samengewerkt met onderwijs, geestelijke gezondheidszorg, justitie en lokaal jeugdbeleid.

§ 1.1 Uitgangspunten van Cardea

Cardea wil flexibel inspelen op de hulpvragen en problematiek van de kinderen, jongeren en hun (pleeg)ouders die een beroep doen op professionele jeugdzorg. Vraaggerichtheid staat centraal. Cardea sluit in de hulpverlening aan bij de mogelijkheden - de eigen kracht - van deze jeugdigen en hun gezinnen. Zij gaan uiteindelijk ook zelf wanneer mogelijk - op eigen kracht - verder. De betrokkenheid van de hulpverleners van Cardea is per definitie tijdelijk. Om een zo goed mogelijk antwoord te geven op het brede scala aan hulpvragen en problemen, biedt Cardea een divers hulpaanbod. Ook wordt steeds gezocht naar de beste manier om deze 'op maat' in te zetten. Belangrijk is dat kinderen, jongeren en hun (pleeg)ouders een actieve rol spelen. Wat de oorzaak van de problemen ook is, kinderen, jongeren en (pleeg)ouders hebben meestal elkaar nodig om ze met succes aan te pakken. Daarom is betrokkenheid van het gezin - en eventueel andere belangrijke personen uit hun omgeving - niet meer dan logisch.

§ 1.2 Waar werk ik binnen Cardea?

Campus 0 tot 12 jaar

Er is een Cardea Campus in: Katwijk, Leiderdorp (deze wordt Campus Leiden genoemd), Lisse, Alphen a/d Rijn. De Campus is een combinatie van een centrum voor daghulp en onderwijs. Op de Campus vormen pedagogisch medewerkers van Cardea en leerkrachten uit het speciaal onderwijs één team. Samen verzorgen zij het dagprogramma. De Campus levert zo veel mogelijk maatwerk. Voor ieder kind wordt er, in goed overleg met de ouders, een hulpverleningsplan opgesteld. In het plan staat beschreven welke problemen worden aangepakt en hoe.

Het aanbod van de Campus is verdeeld over twee groepen:

3- 6 jaar: Een dagprogramma voor kinderen met een ontwikkelingsachterstand of gedragsstoornissen die nog niet naar school gaan of die (nog) niet kunnen meedraaien in de laagste groepen van het speciaal (basis)onderwijs. De Campus biedt hen een dagprogramma waarin de ontwikkelingsachterstand met behulp van trainingen wordt aangepakt en de kinderen worden voorbereidt op het speciaal (basis)onderwijs.

6- 12 jaar: een naschools programma voor kinderen met een ontwikkelingsachterstand of gedragsproblemen die overdag onderwijs volgend op het speciaal onderwijs. Het programma bestaat uit een combinatie van ontwikkelingsgerichte hulp en onderwijs. Aangevuld met doelgerichte trainingen.

§ 1.2.1 Intensieve gezinsbegeleiding

Zorgen om een kind dat niet lekker mee loopt trekt een flinke wissel op het gezinsleven. Daarom wordt de zorg op de Campus altijd in combinatie met intensieve gezinsbegeleiding aangeboden. Op de Campus wordt gewerkt aan het gedrag van het kind. De gezinsbegeleider houdt zich bezig met de interactie in het gezin. De gezinsleden leren hoe ze met de problemen van het kind kunnen omgaan. Wat kunnen ze bijvoorbeeld doen om problematische momenten te voorkomen.⁴

⁴ Anoniem. *Cardea Jeugdzorg*. URL: www.cardea.nl, kopje 'voor professionals'

§ 1.2.2 Samenwerkingsverband met de Leidse Buitenschool

Vanaf juni 2005 verzorgt de Leidse Buitenschool het onderwijs aan de Cardea Campus te Katwijk. In De Campus wordt jeugdzorg gecombineerd met het speciaal onderwijs.⁵ Dit houdt in dat zorg en onderwijs in één gebouw, op één groep geboden wordt aan de kinderen. Het doel hiervan is dat het uitwisselen van kennis tussen verschillende professies hierdoor wordt bevorderd, en de geboden hulp effectiever wordt.

§ 1.3 Visie en werkelijkheid

De visie van Cardea is vraaggericht, flexibel en wordt zoveel mogelijk in de normale leefomgeving uitgevoerd. Dat is wat we willen. De werkelijkheid is echter weerbarstig. Hulpverleners hebben nu eenmaal een eigen visie over de beste aanpak en gevoelens over wat belangrijk is. Vraaggerichtheid staat daarin niet automatisch centraal. Daarom vraagt het consequent doorvoeren – ‘implementeren’ – van de genoemde concepten tijd en inzet van alle betrokkenen. Zoals gezegd: de hulpvraag van de cliënten is bepalend voor het aanbod. Hulp moet flexibel zijn en ‘op maat’ worden aangeboden. De mening en beleving van de cliënt over de ontvangen hulp, de bejegening door de hulpverleners en de organisatie zijn beleidsbepalend. Maar ook de effectiviteit van de zorg is van groot belang voor de koers die Cardea vaart. Er wordt geïnvesteerd in onderzoek naar de kwaliteit van de zorg.

§ 1.3.1 Empowerment

Cardea ziet cliënten als samenwerkingspartners, die de sleutel tot verbetering van hun omstandigheden zelf in de hand hebben. Daarbij is het begrip ‘empowerment’ belangrijk. De hulpverlener bevordert de zelfsturing door cliënten zodat deze zelf in staat zijn hun leven positief te beïnvloeden. De hulpverlener activeert de aanwezige vaardigheden en krachten van de cliënt en ondersteunt bij het (leren) benutten en uitbouwen daarvan. De cliënt wordt gezien als een deskundige op het gebied van zijn eigen leven. Het is de kunst deze deskundigheid aan te spreken. De begeleiding wordt gericht op het vergroten van het oplossend vermogen. Cliënt en hulpverlener vormen gezamenlijk de regie over de hulpverlening. De cliënt definieert wat het probleem of de hulpvraag is en stelt zijn doelen. Cliënt en de hulpverlener besluiten in overleg welke inspanningen zij elk leveren, en met welk doel. Periodiek staat een evaluatie van de resultaten op het programma (een driehoeksgesprek of voortgangsbespreking). De afspraken over de te leveren inspanningen worden dan vernieuwd. De hulpverlener heeft hierbij een coachende, ondersteunende en adviserende rol. Een onderdeel van zijn taal is de regie over de organisatie, logistiek en verslaggeving van de hulp.

§ 1.3.2 ‘Normaliseren’

Normaliseren wordt zichtbaar door hulpverlening te organiseren die zo kort, licht en dicht bij huis is als mogelijk. Met een streven naar eenvoud, helderheid en overzicht voor de cliënt. Het natuurlijke netwerk van de cliënt wordt ingeschakeld bij het zoeken naar antwoorden op de hulpvragen. De integratie van de aangeboden hulp in het dagelijks leven leidt tot een nauwe samenwerking met instanties en voorzieningen zoals onderwijs, gemeentelijke instellingen en sportverenigingen. Het opzetten van samenwerkingsprogramma’s met deze instanties zijn onderdeel van het beleid.

§ 1.3.3 Gezinsgericht

De erkenning van de existentiële loyaliteitsband tussen ouders en kinderen leidt ertoe dat het hulpaanbod gezinsgericht is. De hulp vindt zoveel mogelijk plaats in de thuissituatie en omgeving van de cliënten. De thuissituatie, het dagelijkse leven van het aangemelde gezin, is het uitgangspunt bij deze keuze van het hulpaanbod. De verantwoordelijkheid voor de opvoeding en verzorging van een kind ligt bij de ouders, ook als het thuis wonen van een kind om een bepaalde reden tijdelijk of permanent niet haalbaar is. Plaatsing in een residentiele setting geldt als onderdeel van hulp die gericht is op het verbeteren van

⁵ (auteur onbekend), (2005): *Informatiebrochure: De Leidse Buitenschool*.

de relatie en interactie tussen (pleeg)ouders en kind. Het gezin wordt gezien als een systeem waarbij elke persoon zijn eigen rol en positie vervult. Als door de hulpverlening het gedrag of de positie van het gezinslid verandert heeft dat gevolgen voor de structuur en de interactie binnen het gezinssysteem. De andere gezinsleden krijgen dan ook te maken met de gevolgen van deze hulp. Gezinsgerichte hulpverlening wordt zichtbaar in de wijze waarop een hulpverlener samen met het aangemelde kind en zijn ouders tot het formuleren van doelen komt.

De uitvoering kan zich daarna zowel richten op het hele gezin als op delen ervan of op gezinsleden apart. De einddoelen van de hulp hebben echter altijd betrekking op het hele gezin. De veiligheid van het kind of jongere staat hierbij centraal.

§ 1.4 Doelgroepbeschrijving

Welke kinderen komen er bij een jeugdzorginstelling terecht? Wat zijn hun problemen en wat zijn de aanleidingen voor de hulpvraag? Wat zijn de hulpvragen van de (pleeg)ouders? Om deze vragen te beantwoorden, volgt een beschrijving van de leefsituatie van enkele kinderen waarin de verschillen en de overeenkomsten naar voren komen. Want hoewel elk kind uniek is en elke (pleeg)ouder met eigen vragen komt, zijn er ook overeenkomsten en patronen herkenbaar. Inzicht in de verschillen en overeenkomsten vormen de basis voor een goede aanpak.

Johnny, Anita en Jordi... Johnny van vier werd in eerste instantie aangemeldt voor dagbehandeling op het Medisch Kinderdagverblijf (huidige 3-6 groep). Het is een stille, teruggetrokken jongen, die in zijn eigen wereldje leeft en boos en driftig reageert als hij daaruit wordt gehaald. Op de peuterspeelzaal maakt hij geen contact met andere kinderen. Wat in de groep gebeurt, gaat grotendeels aan hem voorbij. De kinderarts van het ziekenhuis denkt aan een ontwikkelingsstoornis, een 'autistische spectrum stoornis' (het syndroom van Asperger). Ook met zijn drie jaar oude zusje Anita gaat het niet goed. Zij heeft een forse achterstand op het gebied van taal en spraak, motoriek en in contacten met anderen. Daar moet goed naar gekeken worden. Met Jordy van twee jaar gaat het daarentegen best goed. Wel is hij regelmatig de dupe van broer Johnny, die heel erg agressief reageert als Jordi aan zijn spullen komt. De kinderen vragen veel aandacht van de ouders, die voor hun gevoel geen grip op de kinderen krijgen. Zij zijn ongerust, vooral over Johnny en Anita. Zij willen graag advies en ondersteuning bij de opvoeding en – liefst zo snel mogelijk – plaatsing van Johnny in de daghulp (3-6 groep) en Anita op de KWIK (Kijk Wat Ik Kan, een observatie en diagnostiekgroep). Zij willen graag weten of er bij de kinderen sprake kan zijn van een syndroom van Asperger.

Arie... is een klein jongetje van zes jaar. Op driejarige leeftijd heeft hij op de 3-6 groep gezeten voor een ontwikkelingsachterstand en ontlastings- en zindelijkheidsproblemen. Het was moeilijk voor zijn ouders om de dagelijkse verzorging van Arie – eten, hygiëne – thuis goed te regelen. Maar door de 3-6 groep heeft moeder geleerd daar goed mee om te gaan.

Tom... is een tenger, druk jongetje van vier. Hij vraagt thuis veel aandacht en is erg dwingend. Alles moet gaan zoals hij het in zijn hoofd heeft, anders is het huis te klein. Hij is dan niet meer tot andere gedachten te brengen. Tom kan niet lang met iets spelen. Hij wordt soms erg boos als zijn broertje Jaap aan zijn spullen komt. Dan slaat hij hem en laat hij zich niet corrigeren. Zijn ouders moeten er steeds op letten dat er geen grenzen overschreden worden. Het maakt niet uit of ze streng zijn of vriendelijk. Zij begrijpen niet dat Tom zo lastig is, terwijl Jaap juist zo meegaand en vrolijk is en nooit problemen geeft. Zij willen graag meer grip op Tom krijgen en dat uitgezocht wordt waar Toms gedrag vandaan komt. Want het kan niet zo doorgaan, vinden ze.⁶

⁶ Hockers, Saskia en Syzanne van Kooy en Rob Jezek (2005) *Cardea Jeugdhulpverlening; aanbod en aanpak*. Leiden: Robstolk

Hoofdstuk 2 (Pleeg)ouders

Inleiding

De basis van mijn onderzoek is, er achter komen wat (pleeg)ouders verwachten van de professionals (pedagogisch medewerkers, intensieve gezinsbegeleiders en leerkrachten) in de voorlichting die zij krijgen over de verschillende scholen in het speciaal (basis)onderwijs. Zoals u het vorige hoofdstuk al heeft kunnen lezen '...de hulpvraag van de cliënten is bepalend voor het aanbod...' wordt beschreven in de visie van Cardea. Dat is de reden daarom ik ervoor heb gekozen om de onderzoeken te beginnen met het hoofdstuk ouders. In dit hoofdstuk is te lezen welke inzichten ik heb verkregen naar aanleiding van de enquêtes die (pleeg)ouders hebben ingevuld. De opbouw van dit hoofdstuk is als volgt. Allereerst zal ik in § 2.1 uitleggen wie ik heb benaderd voor dit onderzoek. Vervolgens zal ik in § 2.2 uitleggen voor welk type onderzoek ik heb gekozen en waarom. In § 2.3 wordt uitgelegd hoe ik het onderzoek naar de mening van ouders heb vormgegeven en dit zal ik ook beargumenteren. Daarna wordt er in § 2.4 weergegeven wat de resultaten zijn van het onderzoek. In dit hoofdstuk worden de volgende drie deelvragen behandeld:

- Vinden (pleeg)ouders dat zij de juiste informatie krijgen? Zo ja, waarover? Zo nee, waarover niet?
- Op welke manier willen (pleeg)ouders het liefst worden voorgelicht over het speciaal onderwijs?
- Welke informatie vinden (pleeg)ouders belangrijk om een welafgewogen keuze te kunnen maken voor een vervolgschool voor hun kind?

Doormiddel van een enquête zijn deze deelvragen onderzocht. In de laatste paragraaf van dit hoofdstuk wordt door middel van de uitkomsten van de enquête een (gedeeltelijk) antwoord gegeven op de deelvragen.

§ 2.1 Respondenten

Het onderzoek dat ik onder de (pleeg)ouder heb gehouden, heeft plaatsgevonden door middel van een enquête. De 3-6 groep van de Campus telt zestien kinderen, alle zestien gezinnen hebben van mij een enquête ontvangen. Van de zestien enquêtes heb ik er elf terug ontvangen, dus van 62,5% van de respondenten heb ik de enquête retour gehad. Eén gezin heeft mij laten weten dat zij wegens een taalbarrière de enquête niet konden invullen, 6,25% van de respondenten heeft de enquête niet ingevuld met kennisgeving. Van de overige vijf gezinnen, dit is 31,25% van alle verstuurdde enquêtes, heb ik niets vernomen.

De respons die ik heb gehad vind ik hoog genoeg om de gegevens betrouwbaar te noemen.

§ 2.2 Waarom de keuze voor dit type onderzoek?⁷

Zoals ik al eerder heb genoemd heb ik onder de (pleeg)ouders een enquête gehouden (zie bijlage 2+3). Na literatuurstudie heb ik de voor- en nadelen van de verschillende soorten onderzoek tegen elkaar afgewogen. Een belangrijk gegeven vond ik, dat voor markt en consumentenonderzoek altijd gebruik wordt gemaakt van een enquête. Het onderzoek dat ik wilde gaan uitvoeren is gelijk aan een consumentenonderzoek. Een ander belangrijk voordeel vind ik dat de uitkomsten van enquêtes statistisch beter te verantwoorden zijn. Dit komt doordat er in iedere enquête dezelfde vragen worden gesteld, dezelfde antwoordalternatieven worden gegeven, er sprake is van systematische registratie en de antwoorden statistisch worden geanalyseerd.

Het ging mij er bij dit onderzoek om dat ik zoveel mogelijk informatie kreeg van zoveel mogelijk respondenten. Iedereen interviewen had in het gegeven tijdsbestek van school een onmogelijke opgave geweest. Bovendien is een enquête heel gangbaar bij onderzoek naar attitudes, opinies, gevoelens en gedachten.

⁷ Baarda, D.B., Goede, M.P.M. de en Kalmijn, M. (2000) *Basisboek enquêteren en gestructureerd interviewen*. Groningen: Wolters-Noordhoff

§ 2.3 Hoe is het onderzoek opgezet en waarom?

Als vooronderzoek heb ik schoolgidsen doorgelezen van verschillende scholen uit het speciaal (basis)onderwijs. Alle informatie die in de verschillende gidsen te vinden was heb ik omgezet in statements (zie bijlage 2: begeleidende brief en enquête (pleeg)ouders). Doormiddel van deze statements wilde ik erachter komen in hoeverre (pleeg)ouders bepaalde informatie laten meewegen in het maken van een keuze voor een vervolgschool voor hun kind. Aan ieder statement in de enquête moeten de (pleeg)ouders een waardeoordeel verbinden. Ook zijn er een aantal open vragen gesteld om wat meer specifieke informatie te verzamelen.

De enquête voor ouders start met een inleidende brief waarin ik mezelf voorstel, uitleg waarnaar ik onderzoek doe, waarom ik het doe en wat ik er mee wil bereiken.

§ 2.4 Resultaten van de enquête

Vraag 1:

Vraag één bevatte 38 deelvragen. Wat opvallend is in de antwoorden van deze enquête is dat er relatief vaak 'belangrijk' is ingevuld bij een vraag. In het totaal is er bij achttien vragen door meer dan de helft van de respondenten belangrijk ingevuld. Bij negen vragen heeft meer dan de helft van de respondenten belangrijk ingevuld. Er is bij één vraag is door de meer dan de helft van de respondenten onbelangrijk ingevuld. Voor de precieze antwoorden verwijs ik u naar bijlage drie.

Vraag 2:

De meest belangrijke vraag in de enquête voor (pleeg)ouders is vraag twee. Bij de eerste vraag hebben zij bij 38 deelvragen moeten invullen of een statement belangrijk, neutraal of onbelangrijk voor hen is in het maken van een schoolkeuze. Bij vraag twee moesten de ouders een selectie maken van alle vragen die zij belangrijk vinden. De vijf meest belangrijke vragen kwamen bij deze vraag te staan.

Meer dan de helft van de (pleeg)ouders hebben het volgende gezegd

- Ik wil weten voor wat voor soort scholen mijn kind in aanmerking komt.
- Ik wil weten welke scholen de pedagogisch medewerker, intensieve gezinsbegeleider en leerkracht het meest geschikt vinden voor mijn kind.
- Ik wil weten waarom de pedagogisch medewerker, intensieve gezinsbegeleider en leerkracht denken dat de ene school beter bij mij kind past dan de andere.
- Ik wil weten hoeveel kinderen er gemiddeld in een klas zitten.

Wat ook belangrijk wordt gevonden is.....

- Ik wil weten hoe een doorsnee lesdag eruit ziet van de scholen waarvoor mijn kind in aanmerking komt.
- Ik wil weten wat voor gedragsproblemen en/of stoornissen de kinderen (kunnen) hebben die er op de school zitten.
- Ik wil weten wie er voor de klas staan, bijvoorbeeld: leraressen, onderwijsassistenten, stagiaires etc.
- Ik wil weten hoeveel leerkrachten er per klas of per aantal kinderen werken.

Enkelen...

- Ik wil weten naar welk type scholen Cardea kinderen doorverwijst.
- Ik wil weten hoe de klassen worden ingedeeld, bijvoorbeeld op leeftijd, sociale redzaamheid, schoolprestaties.
- Ik wil weten of er een mogelijkheid is tot overblijven in de lunchpauze.
- Ik wil weten op welke manier en hoe vaak de scholen contact houden met (pleeg) ouders.
- Ik wil weten of er een mogelijkheid tot logopedie is op school.
- Ik wil weten of er orthopedagogen/psychologen werkzaam zijn op de school.
- Ik wil weten of er intern begeleiders werkzaam zijn op school.
- Ik wil weten of er les wordt gegeven in godsdienstige vorming of religieuze stromingen.

Vraag 3:

Bij deze vraag heb ik (pleeg)ouders gevraagd of ze de juiste informatie hebben gekregen van de intensieve gezinsbegeleiders, pedagogisch medewerkers en leerkrachten. Hierop zijn de volgende antwoorden gegeven. De antwoorden van (pleeg)ouders heb ik letterlijk overgenomen uit de enquêtes deze kunt u in de bijlage lezen (zie bijlage 3) Hier volgt een korte samenvatting van deze antwoorden. Niet alle (pleeg)ouders hebben een waardeoordeel gegeven bij deze vraag, de (pleeg)ouders die dit wel hebben gedaan zijn allemaal positief. Het gros van de (pleeg)ouders vindt dat zij op de juiste manier begeleidt worden in het proces naar het zoeken van een vervolgschool. Één van de (pleeg)ouders heeft dit gesprek nog niet gehad. Er is ook een (pleeg)ouder die aangeeft dat er nog niet heel veel over is gesproken en dat ze in afwachting zijn van uitslagen van onderzoeken. Een andere (pleeg)ouder zou graag meer informatie krijgen of hun kind juist wel of juist niet naar een bepaalde school moet.

Vraag 4:

In vraag vier van het onderzoek vraag ik (pleeg)ouders op te schrijven op welke manier zij het liefst informatie over het speciaal (basis)onderwijs ontvangen. In bijlage 3 kunt u de antwoorden lezen die letterlijk zijn geven door (pleeg)ouders. Om het makkelijker te maken heb ik de gegeven antwoorden ingevuld in de onderstaande antwoord categorieën.

De verkregen antwoorden	Aantal respondenten met hetzelfde antwoord
Mondelinge informatie van medewerkers Cardea	8
Bezoek aan scholen	2
Informatie op papier (folder, schoolgids etc.)	4
Naam van een contactpersoon van de betreffende school	1

Vraag 5:

Bij deze vraag vroeg ik (pleeg)ouders of zij nog op- of aanmerkingen hadden naar aanleiding van de enquête en of zij nog dingen miste u in de enquête. Hierop kreeg ik de volgende antwoorden:

- Hoe is het vervoer naar de vervolgschool toe geregeld?
- Wat, hoe en wanneer worden er testen afgenomen bij mijn kind om vast te stellen welke stoornis het heeft en wat zijn IQ bijvoorbeeld is.

§ 2.5 Analyse van de resultaten

De eerste deelvraag die ik in dit hoofdstuk zal behandelen is of de (pleeg)ouders vinden dat zij de juiste informatie krijgen. Zoals u in de vorige paragraaf al hebt kunnen lezen zijn de meeste (pleeg)ouders tevreden over de voorlichting die zij op het moment krijgen. De belangrijkste redenen hiervoor zijn de goede begeleiding, uitgebreide informatie en uitgebreide argumentatie ten aanzien van de verschillende schoolkeuzes. Er was één (pleeg)ouder die graag meer wilde weten over waarom zijn kind juist wel of juist niet naar een bepaalde school zou moeten. Er zijn ook een aantal (pleeg)ouders die nog niet (veel) met dit onderwerp te maken hebben gehad.

De tweede deelvraag die ik ga behandelen is de vraag op welke manier (pleeg)ouders het liefst willen worden voorgelicht. De meerderheid van de respondenten vind het prettig om mondeling te worden voorgelicht door de pedagogisch medewerker, intensieve gezinsbegeleider en leerkrachten. Deze manier van voorlichten zou vanuit (pleeg)ouders gezien kunnen worden als een passieve vorm van informatie verkrijgen. Toch zijn er bijna evenveel antwoorden gegeven met een actief karakter, bijvoorbeeld zelf scholen bezoeken, er zijn ook (pleeg)ouders die zichzelf willen inlezen in dit onderwerp en één (pleeg)ouder zou graag willen dat er namen van contactpersonen van alle scholen beschikbaar zijn. Bij deze vraag konden meerdere antwoorden worden gegeven. Tachtig

procent van de respondenten gaf een antwoord met een 'passieve karakter'. Zeventig procent van de respondenten gaf een antwoord met een actief karakter. Hieruit kan ik concluderen dat het heel belangrijk is voor (pleeg)ouders dat de mondelinge voorlichting tijdens driehoeksgesprekken wat betreft dit onderwerp blijft bestaan. Toch geven haast alle (pleeg)ouders aan dat zij ook zelf behoefte hebben om op onderzoek uit te gaan. De visie van Cardea (zie §1.3) benadrukt het belang dat (pleeg)ouders zelf op onderzoek gaan. Het gezin moet krachtiger worden en leren hun eigen problemen in de toekomst op te lossen. Het is naar mijn mening mooi om te zien dat zoveel (pleeg)ouders zelf ook op onderzoek uit willen gaan.

Er zijn collegae (zie §3.4, §4.4, bijlage 5 en 7) die vinden dat zij niet zoveel hoeven te weten over het vervolgonderwijs, omdat dat zaken zijn die (pleeg)ouders heel goed zelf kunnen uitzoeken, zij beroepen zich hierbij op de visie van Cardea. Vraaggericht werken is één ding, maar dat betekent naar mijn mening niet, dat je dan niets van een bepaald onderwerp behoort te weten. De uitkomsten van deze enquête tonen aan dat het informatie vragen en het zelf informatie zoeken goed in balans is.

De laatste deelvraag die ik in dit hoofdstuk zal beantwoorden gaat over het soort informatie waarover (pleeg)ouders graag willen beschikken om een weloverwogen keuze te kunnen maken. Zoals ik eerder in dit hoofdstuk al een keer heb benoemd is er door (pleeg)ouders redelijk vaak 'belangrijk' ingevuld bij de statements van vraag één uit de enquête. Bij vraag twee heb ik (pleeg)ouders gevraagd om de vijf belangrijkste vragen voor hen op te schrijven. De informatie die ik als belangrijk beschouw voor (pleeg)ouders, zijn de vragen van vraag één waar 80% of meer van de respondenten 'belangrijk' heeft ingevuld en alle antwoorden van vraag twee.

Hieronder geef ik een opsomming van deze informatie:

- Naar welk type scholen verwijst Cardea kinderen door?
- In welke plaats staan de scholen?
- Vanaf welke leeftijd kan mijn kind terecht op een school?
- Voor wat voor soort scholen komt mijn kind in aanmerking?
- Welke school vinden de pedagogisch medewerker, intensieve gezinsbegeleider en leerkracht het meest geschikt voor mijn kind?
- Waarom vinden de pedagogisch medewerker, intensieve gezinsbegeleider en leerkracht deze school het meest geschikt voor mijn kind?
- Hoe ziet een doorsnee dag op een bepaalde school eruit?
- Hoeveel kinderen zitten er gemiddeld in een klas?
- Welke gedragsproblemen en/of stoornissen kunnen kinderen hebben op een bepaalde school?
- Wie staan er voor de klas (leerkrachten, stagiaires, onderwijsassistenten)?
- Hoeveel leerkrachten staan er per aantal kinderen?
- Op welke manier wordt er contact gehouden met ouders?
- Wordt er logopedie gegeven op school?
- Zijn er psychologen en/of orthopedagogen werkzaam op de school?
- Zijn er intern begeleiders werkzaam op de school?
- Wordt er godsdienstles of les in religieuze stromingen gegeven?
- Worden kinderen in een klas ingedeeld op leeftijd, sociale redzaamheid of schoolprestaties.
- Is er mogelijkheid tot overblijven in de lunchpauzes

De bovenstaande informatie is voor alle (pleeg)ouders te samen de meest belangrijke informatie die zij moeten weten wanneer zij een schoolkeuze gaan maken voor hun kind.

Hoofdstuk 3 Intensieve gezinsbegeleiders

Inleiding

Dit hoofdstuk gaat over de intensieve gezinsbegeleiders. De intensieve gezinsbegeleiders hebben regelmatig gesprekken met (pleeg)ouders dan de pedagogisch medewerkers. De intensieve gezinsbegeleiders spreken ouders één keer in de één á twee weken. Het voorlichten over het speciaal (basis)onderwijs blijft voor de intensieve gezinsbegeleiders niet beperkt tot het driehoeksgesprek. Dit onderwerp zal tijdens de gezinsgesprekken ook regelmatig aan de orde komen. In §1.2.1 kunt u een omschrijving vinden van wat een intensieve gezinsbegeleider precies doet en wat zijn taken zijn.

In § 3.1 zal ik kort iets vertellen over de respondenten die ik heb benaderd om onderzoek te doen voor dit hoofdstuk. In § 3.2 verantwoord en onderbouw ik de wijze waarop ik onderzoek heb gedaan. In § 3.3 vertel ik hoe het onderzoek is opgezet en waarom. In § 3.4 worden de resultaten van het onderzoek op een rijtje gezet. In § 3.5 Tot slot zet ik de verschillende inzichten en conclusies op een rijtje ten aanzien van de resultaten.

§ 3.1 Respondenten

Het onderzoek heeft plaatsgevonden onder de intensieve gezinsbegeleiders van de 3-6 groep van Campus Katwijk. De meeste intensieve gezinsbegeleiders van Campus Katwijk begeleiden één á twee gezinnen op de 3-6 groep. Er is één intensieve gezinsbegeleider die acht gezinnen heeft op de 3-6 groep. Intensieve gezinsbegeleiders zijn niet verbonden aan één doelgroep, maar aan een locatie. Onder hun cliënten is een grote diversiteit in doelgroep en problematiek. De Campus telt zes intensieve gezinsbegeleiders die kinderen op de 3-6 groep begeleiden. Alle intensieve gezinsbegeleiders hebben van mij een enquête ontvangen, daarvan heb ik er vijf retour gehad. Ik heb 85,7% respons gehad van de overige respondenten heb ik niets vernomen, dit komt neer op 14,3% van alle respondenten. Dit aantal respondenten is voldoende om de enquête betrouwbaar te noemen.

§ 3.2 Waarom de keuze voor dit type onderzoek?

Net als bij het onderzoek onder (pleeg)ouders heb ik gekozen om informatie te verzamelen doormiddel van een enquête. De grote hoeveelheid mensen die ik wilde bereiken, leende zich niet voor het afnemen van interviews. Het is geen probleem om zeven intensieve gezinsbegeleiders te interviewen. Wanneer ik ervoor had gekozen om de intensieve gezinsbegeleiders te interviewen, had dat automatisch ingehouden dat ik de pedagogisch medewerker en de leerkrachten ook had moeten interviewen. In de hoofdstukken intensieve gezinsbegeleiders en groepswerkers worden precies dezelfde deelvragen behandeld, maar dan wel specifiek toegespitst op die doelgroep. Het afnemen van een enquête was de meest praktische keuze. Een ander bijkomend voordeel is dat bij de gesloten vragen de antwoordmogelijkheden al vast staan en je beter antwoorden kan vergelijken en statistisch kan verantwoorden en verwerken.

§ 3.3 Hoe is het onderzoek opgezet en waarom?

In bijlage vier is een leeg exemplaar van een enquête toegevoegd. Hier kunt u zien hoe de enquête er precies heeft uitgezien. De enquête bestaat uit een aantal open en een aantal gesloten vragen. Het is een vrij korte enquête waarin voornamelijk naar specifieke informatie wordt gevraagd van de intensieve gezinsbegeleiders. Ter ondersteuning heb ik een bijlage toegevoegd, deze bijlage komt uit de enquête voor (pleeg)ouders. Het zijn alle statements die ik heb gemaakt voor pleegouders, waar zij een waardeoordeel over moesten geven. De reden waarom ik deze bijlage heb toegevoegd is dat de intensieve gezinsbegeleiders een beeld zouden kunnen krijgen over wat voor soort vragen er aan (pleeg)ouders zijn gesteld. Het zou hen een hoop tijd kunnen besparen bij het invullen van de enquête. Een andere reden voor mij was om door middel van alle statements er bij te voegen, de intensieve gezinsbegeleiders een beeld te geven van welke informatie er allemaal is over de verschillende scholen. Soms denk je namelijk dat je alles al weet,

omdat je niet weet dat er nog meer informatie is. Dit wilde ik voorkomen door de enquêtes te beginnen met de statements.

§ 3.4 Resultaten van het onderzoek

In deze paragraaf worden de uitkomsten van de enquête op een rijtje gezet. In bijlage vijf zijn de uitkomsten van de enquête letterlijk uitgeschreven. Mocht u meer informatie nodig hebben dan in deze paragraaf wordt beschreven, is het mogelijk die na te zoeken.

Vraag 1:

Deze vraag ging over het aantal jaren ervaring dat de respondent heeft met de doelgroep. Het aantal ervaringsjaren ligt ver uit elkaar bij de intensieve gezinsbegeleiders. Het gemiddelde aantal ervaringsjaren is ongeveer 5,5 jaar. Zoals ik al zei bestaan hier flinke verschillen. In het bovenste uiterste is bijvoorbeeld iemand met 15 jaar ervaring en het onderste uiterste is iemand met 2 á 3 maanden ervaring.

Vraag 2:

Bij vraag twee vroeg ik de respondenten aan te geven op welke wijze zij hun kennis met betrekking tot de verschillende scholen uit het speciaal (basis)onderwijs hebben opgedaan. De intensieve gezinsbegeleiders hebben hun kennis opgedaan op de volgende manieren. Bij deze vraag was het toegestaan om meerdere antwoorden aan te kruisen.

Op welke manier heb jij je kennis m.b.t het speciaal (basis)onderwijs vergaard?	Aantal respondenten per antwoord
Op school	1
Cursus/training	0
Zelf opgezocht	1
Van naaste collega's geleerd	2
Themavergaderingen	1
Door de jaren heen vergaard	3
Anders, namelijk:	
• Informatie gedragswetenschapper	1
• Werk op een Speciaal Onderwijs school	1

Vraag 3:

Bij deze vraag vroeg ik mijn respondenten op te schrijven hoe zij de informatievoorziening richting (pleeg)ouders ervaren. Hieronder zijn letterlijk de antwoorden beschreven die ik heb gehad.

- Deze informatie wordt meestal door de gedragswetenschapper verstrekt, samen met mij (gezinsbegeleider en de pedagogisch medewerker). We adviseren ouders ook altijd op de school (scholen) te gaan kijken en daar informatie op te vragen. Dit verloopt meestal goed.
- De informatie die gegeven wordt is afhankelijk van de kennis van de pedagogisch medewerkers en de intensieve gezinsbegeleiding. In het eerste jaar had ik nauwelijks kennis van deze zaken en kon daardoor geen gerichte informatie geven. Ook had ik toen zelf nog niet de scholen bezocht en kon er dus zelf ook nog geen beeld van vormen.
- Van mij uit gezien uitstekend! Ouders ervaren dit ook zo. Overigens wordt het verstrekken van de bovenstaande informatie niet alleen beperkt tot driehoeksgesprekken.
- Ik ervaar het als open. Ingaand op wat ouders willen weten naast afstemmen op waar het kind het best op zijn/haar plek is.
- Omdat het betreffende kind ging verhuizen naar elders in het land, werd het een gezamenlijke zoektocht die goed is afgelopen, d.w.z er gaat een plaatsing komen waar moeder tevreden over is.

Vraag 4:

Deze vraag bestaat uit drie deelvragen, deze vragen gaan over de kennis waarover de intensieve gezinsbegeleiders beschikken en of zij dit voldoende vinden.

a. Ik ken alle scholen waar we kinderen naar doorverwijzen opnoemen	Aantal respondenten per antwoord
Ja	4
Nee	1

b. Ik kan ouders uitleggen wat Cluster 1-4, Speciaal Basisonderwijs en Daghulpcentra zijn en wat het inhoudt?	Aantal respondenten per antwoord
Ja	5
Nee	0

c. Ik kan ouders specifieke informatie geven over de scholen zoals genoemd in bijlage met enquêtevragen voor ouders	Aantal respondenten per antwoord
Ik zou meer willen/moeten weten	2
Ik weet voldoende	2
Ik weet (bijna) alles	1

Vraag 5:

Bij deze vraag vroeg ik mijn respondenten op te schrijven of zij van iedere school dezelfde informatie weten te geven. Cardea verwijst kinderen door naar veel verschillende scholen.

Kan je van iedere school waarnaar we kinderen doorverwijzen, dezelfde soort informatie geven?	Aantal respondenten per antwoord
Ja	1
Nee	4

Naar aanleiding van de bovenstaande vraag wordt de volgende uitleg gegeven door de medewerkers. Niet alle respondenten hebben hun antwoord onderbouwd:

- Nee, ik kan niet over alle scholen dezelfde informatie geven, maar ik kan het wel opzoeken of ouders kunnen dit zelf doen.
- Nee, specifieke vragen van ouders zou ik niet kunnen beantwoorden. Ook is er met regelmaat een verandering in het aanbod van scholen en dergelijke. Het is lastig om de informatie 'up-to-date' te houden. Alle informatie die nieuw is zou door iemand beheerd moeten worden. Een soort databank waar alle wijzigingen bijgehouden worden.
- Nee ik weet verhoudingsgewijs minder van cluster 2, (b.v. de weerklink) wel van cluster 3 + 4 en het SBO.
- Nee, van de LBS weet ik het meest, omdat (wij) ik veel informatie krijg van collega's die binnen de locatie Campus Katwijk werken.
- Ja, ik weet niet echt veel van de verschillende scholen.

Opmerking: de intensieve gezinsbegeleider die bij deze vraag 'ja' in heeft gevuld, motiveert zijn antwoord alsof het eigenlijk een 'nee' zou moeten zijn.

Vraag 6:

Ik vroeg hier over welke kennis de respondenten denken te moeten beschikken om (pleeg)ouders voor te kunnen lichten met informatie die zij belangrijk vinden.

Alle respondenten zijn het met elkaar eens dat (pleeg)ouders zicht moeten kunnen hebben op de verschillende scholen waarnaar Cardea doorverwijst, en uit wat voor soorten onderwijs het speciaal (basis)onderwijs bestaat. Alle intensieve gezinsbegeleiders beschrijven dit anders en hebben soms ook andere ideeën om hetzelfde doel te bereiken. De ene intensieve gezinsbegeleider denkt dit te bereiken door ouders meer te vertellen over de toelatingscriteria voor iedere school. Anderen vinden het belangrijk informatie te geven over de verschillende clusters, en ouders te vertellen welke scholen mogelijk geschikt zijn voor hun kind. Één van de respondenten denkt dat het handig is om kennis te hebben over de categorieën algemeen, sfeer, organisatie en specifieke voorzieningen, zoals deze zijn beschreven in de enquête.

Wat ook een aantal intensieve gezinsbegeleiders belangrijk vinden is:

- Welke extra begeleiding wordt er op die school geboden waar het kind gebruik van zou kunnen maken.
- Wat voor soort kinderen zitten er op welke vorm van onderwijs.
- De grootte van de groepen en de hoeveelheid leerkrachten die er voor de klas staan.
- Of er logopedie/fysiotherapeuten of schoolmaatschappelijk werkers aanwezig zijn.
- Informatie kunnen geven over het verloop van de aanmelding en de verschillende indicatiecommissies.
- Kan het kind aansluiting vinden bij de andere kinderen wat gedrag en behoefte aan contact betreft.
- Vanaf welke leeftijd kan mijn kind op de verschillende scholen terecht?
- Ik wil weten of de school een religieuze invalshoek heeft.
- Ik wil weten of er les wordt gegeven in godsdienstige vorming of religieuze stromingen.

Een aantal intensieve gezinsbegeleiders geven een aantal antwoorden die een actieve houding van (pleeg)ouders vraagt, namelijk:

- Geef mij adressen/telefoonnummers/ websites waar (pleeg)ouders en ik informatie vandaan kunnen halen.
- (Pleeg)ouders kunnen bellen voor een kennismaking op scholen.

Vraag 7:

Bij deze vraag heb ik aan de respondenten gevraagd welke informatie voor hen belangrijk was om te weten. Bijna alle intensieve gezinsbegeleiders gaven aan dat dit dezelfde informatie was als bij vraag zes. Één van de respondenten antwoordde: '...voor mij is die informatie van belang die voor het gezin van belang is'. Één andere respondent antwoordde: 'Welke informatie ouders nodig hebben om een goede afweging en keuze te kunnen maken'. Een ander intensieve gezinsbegeleider gaf aan dat er ook zaken zijn die (pleeg)ouders zelf kunnen onderzoeken: 'Bijvoorbeeld zwemles > Ik geef nu aan ouders door dat zij dit zelf kunnen vragen. Dit is naar mijns inziens ook prima.'

Vraag 8:

Ik heb de respondenten gevraagd op welke manier zij het liefst hun kennis met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs zouden willen verbeteren.

Op welke manier wil jij je kennis over het speciaal (basis)onderwijs verbeteren?	Aantal respondenten per antwoord
Cursus	3
Website	
Folder	
Informatiewaaijer	1
Informatieboekje	1
Anders, namelijk voldoende kennis	1

Vraag 9:

Toevoegingen: ben ik nog iets vergeten in deze enquête wat je toch belangrijk vindt?

- Het is voor het gezin van belang om het kind op een goede plek te kunnen krijgen maar voor de school lijkt het mij ook van belang om kinderen te krijgen die daar ook daadwerkelijk horen. Het zou mijn inziens dan ook slim van alle scholen zijn om meer met elkaar te gaan samenwerken.
- Zet ouders maar zelf aan het werk. Geef websites van scholen, stimuleer om te gaan kijken, sfeer proeven etc.
- Al eerder noemde ik het verloop van de aanmelding naar ouders toe te noemen/ uit te leggen. Zodat ouders weten waar ze aan toe zijn/wat ze kunnen verwachten.
- Ouders kunnen een afspraak maken met verschillende scholen ter kennismaking met die scholen, zodat ze een betere keus kunnen maken. Een waarbij veel overige vragen beantwoordt worden.
- Zoals ik al eerder aangaf is het mijns inziens ondoenlijk om in detail alle gegevens paraat te hebben. Op grote lijnen moet je ouders kunnen informeren en voor de details kunnen ouders zelf op zoek gaan. Veel scholen hebben bijvoorbeeld een website. Ouders die daar ondersteuning bij nodig hebben, moeten dat natuurlijk krijgen.

§ 3.5 Analyse van de resultaten

De eerste deelvraag die ik dit hoofdstuk zal behandelen is: Hoe ervaren intensieve gezinsbegeleiders de informatievoorziening richting (pleeg)ouders?

Eén van de respondenten heeft letterlijk beschreven hoe het voorlichten van (pleeg)ouders verloopt, maar heeft hier verder geen waarde oordeel aan gegeven. Twee respondenten vinden de informatievoorziening goed lopen, ervaren dit als open. Één respondent beschrijft een situatie waarin het kind elders in het land ging wonen. Het was een zoektocht om de juiste school te vinden, maar het is uiteindelijk goed afgelopen. De laatste respondent vertelt dat de informatie die gegeven kan worden samenhangt met de kennis van de intensieve gezinsbegeleider en de pedagogisch medewerker.

Over het algemeen proef ik uit deze antwoorden en de antwoorden die zijn beschreven bij vraag vier in §3.4 dat de intensieve gezinsbegeleiders positief zijn over de manier waarop de informatievoorziening naar (pleeg)ouders toe wordt vormgegeven.

De tweede deelvraag die ik ga beantwoorden is: Welke kennis hebben intensieve gezinsbegeleiders over de verschillende scholen waar wij kinderen naar doorverwijzen? De intensieve gezinsbegeleiders van Campus Katwijk hebben samen behoorlijk wat kennis. Van de vijf ondervraagde respondenten is er maar één respondent die niet alle scholen kan opnoemen waar Cardea naar doorverwijst. Alle intensieve gezinsbegeleiders kunnen uitleggen wat de verschillende vormen van het speciaal (basis)onderwijs zijn en wat zij inhouden. Twee van de vijf intensieve gezinsbegeleiders zou meer willen/moeten weten dan ze op dit moment doen. Twee van de vijf weten voldoende en één intensieve gezinsbegeleider weet (bijna) alles. Dit alles is naar mijn mening zeer positief, toch is er niet een eenduidige manier waarop de intensieve gezinsbegeleiders hun kennis hebben vergaard. De meeste intensieve gezinsbegeleiders hebben het door de jaren heen, of van hun collegae geleerd. Naar mijn mening is deze manier niet echt constructief en sterkt mijn gedachte dat er informatie vastgelegd moet worden voor volgende generaties hulpverleners en als naslagwerk voor de huidige hulpverleners.

De derde deelvraag die ik dit hoofdstuk ga behandelen is; over welke kennis vinden intensieve gezinsbegeleiders dat zij moeten beschikken om ouders op een adequate manier voor te lichten? De antwoorden die de intensieve gezinsbegeleiders in de enquêtes hebben gegeven zijn:

- Naar welke scholen wijst Cardea kinderen door?
- Wat voor verschillende soorten onderwijs zijn er in het speciaal (basis)onderwijs?
- Wat zijn de toelatingscriteria voor iedere school?
- Wat voor soort kinderen zitten op welke vorm van onderwijs?
- Voor wat voor scholen komt het kind in aanmerking?

- Welke extra begeleiding wordt er op die school geboden waar het kind gebruik van zou kunnen maken?
- De grootte van de groepen en de hoeveelheid leerkrachten die er voor de klas staan.

De vierde en laatste deelvraag die ik dit hoofdstuk behandel is: 'Op welke manier willen intensieve gezinsbegeleiders hun kennis over het speciaal (basis)onderwijs verbeteren?' De meeste intensieve gezinsbegeleiders willen hun kennis verbreden door middel van een website. De opties informatiewaaijer en informatieboekje zijn ook één keer genoemd.

Hoofdstuk 4 Groepswerkers

Inleiding

In dit hoofdstuk worden de deelvragen rondom de groepswerkers behandeld. Onder de groepswerkers van de pedagogisch medewerkers en de leerkrachten. In mijn eerste vraagstelling en probleemstelling wordt niet gesproken over de leerkrachten. Dit komt omdat wij op Campus Katwijk een unieke situatie hebben. De leerkrachten waar de pedagogisch medewerkers dagelijks mee samenwerken op de groep, zijn niet in dienst van Cardea. Zij zijn in dienst van de Leidse Buitenschool, waar Cardea een intensief samenwerkingsverband mee is aangegaan. Verderop in dit hoofdstuk zal ik verantwoorden waarom ik er toch voor heb gekozen die leerkrachten ook te betrekken bij dit onderzoek.

Allereerst kunt u in §4.1 lezen wie ik heb benaderd om de deelvragen in dit hoofdstuk te kunnen beantwoorden. Vervolgens zal ik in §4.2 verantwoorden waarom ik heb gekozen voor het afnemen van een enquête bij deze doelgroep. Daarna wordt in §4.3 verteld hoe het onderzoek is opgezet en waarom. In §4.4 worden de resultaten van het onderzoek op een rijtje gezet. Vervolgens geef ik in §4.5 een analyse van de resultaten.

§ 4.1 Respondenten

De respondenten die ik voor dit hoofdstuk heb benaderd zijn de pedagogisch medewerkers en de leerkrachten die werkzaam zijn op Campus Katwijk op de 3-6 groep. De 3-6 groep telt vijf pedagogisch medewerkers (inclusief mijzelf) en een stagiaire pedagogisch medewerker. Verder zijn er twee leerkrachten werkzaam op deze groep. Ten behoeve van dit onderzoek zijn vier pedagogisch medewerkers en één stagiaire en twee leerkrachten benaderd. In het totaal heb ik zeven mensen benaderd om informatie te verzamelen voor dit hoofdstuk. Ik heb er voor gekozen om de enquête zelf niet in te vullen. De reden hiervan is dat ik de resultaten niet wil beïnvloeden. In hoofdstuk 6 van dit productverslag heb ik genoeg ruimte om mijn mening en visie te geven. Ik heb zes enquêtes retour gehad, dus 85,7% respons, van de andere 14,3% heb ik niets vernomen. Ik beschouw deze resultaten als betrouwbaar. Bij het uitwerken van de enquêtes wordt de functie van de medewerker bij de antwoorden vermeld.

§ 4.2 Waarom de keuze voor dit type onderzoek?

In de eerste versie van mijn probleemstelling was niets terug te vinden over leerkrachten, toch heb ik ook onder hen een enquête afgenomen. Zoals ik in de inleiding van dit hoofdstuk al heb benoemd is er op Campus Katwijk sprake van een unieke situatie. De leerkrachten zijn niet in dienst van Cardea, maar toch werken de pedagogisch medewerkers iedere dag met hen samen. De professies die ik in de eerste versie van mijn probleemstelling heb genoemd zijn de pedagogisch medewerkers en de intensieve gezinsbegeleiders. Zij zijn namelijk altijd bij de driehoeksgesprekken van hun mentorkinderen aanwezig. De leerkrachten zijn er niet altijd bij, wanneer er iets wordt verteld over de schoolse vaardigheden van een kind is een leerkracht er wel bij. De reden dat de leerkrachten niet vermeld stonden in mijn probleemstelling, is eigenlijk dat ze niet in de originele driehoek horen van de driehoeksgesprekken. De driehoek houdt in dat er een gesprek is tussen ouders, de pedagogisch medewerker en de intensieve gezinsbegeleider. Gezien het onderwerp leek het mij handig toch de leerkrachten in mijn probleemstelling op te nemen.

§ 4.3 Hoe is het onderzoek opgezet en waarom?

De vragen in de enquête voor de groepswerkers zijn precies hetzelfde als de vragen voor de intensieve gezinsbegeleiders. In het vorige hoofdstuk heb ik deze vraag ook beantwoord met betrekking tot de enquête van de intensieve gezinsbegeleiders. Het onderzoek dat onder de groepswerkers heeft plaatsgevonden is identiek aan het onderzoek van de intensieve gezinsbegeleiders. De verantwoording voor de opzet onderzoek dat ik heb afgenomen is terug te vinden in §3.3.

§ 4.4 Resultaten van het onderzoek

In deze paragraaf worden de uitkomsten van de enquête op een rijtje gezet. In bijlage zeven zijn de uitkomsten van de enquête letterlijk uitgeschreven. Mocht u meer informatie nodig hebben dan in deze paragraaf wordt beschreven, is het mogelijk die na te zoeken.

Vraag 1:

Deze vraag ging over het aantal jaren ervaring dat de respondent heeft met de doelgroep. De ervaringsjaren liggen ver uit elkaar. De pedagogisch medewerkers, leerkrachten en de stagiaire hebben gemiddeld 5,5 jaar ervaring met deze doelgroep per medewerker. Daarbij is iemand meegerekend met maar liefst 16 jaar ervaring. Daar tegenover zijn er ook een aantal medewerkers die 1 á 2 jaar ervaring hebben met de doelgroep.

Vraag 2:

Bij vraag twee vroeg ik de respondenten aan te geven op welke wijze zij hun kennis met betrekking tot het de verschillende scholen uit het speciaal (basis)onderwijs hebben opgedaan. De groepswerkers hebben hun kennis opgedaan op de volgende manieren. Bij deze vraag was het toegestaan om meerdere antwoorden aan te kruisen.

Op welke manier heb jij je kennis m.b.t het speciaal (basis)onderwijs vergaard?	Aantal respondenten per antwoord
Op school	2
Cursus/training	0
Zelf opgezocht	2
Van naaste collega's geleerd	5
Themavergaderingen	2
Door de jaren heen vergaard	5
Anders, namelijk:	
• Orthopedagoog	1
• Schoolbezoeken (LBS, Leo Kanner)	2

Vraag 3:

Bij deze vraag vroeg ik mijn respondenten op te schrijven hoe zij de informatievoorziening richting (pleeg)ouders ervaren. Hieronder zijn letterlijk de antwoorden beschreven die ik heb gehad.

- Matig/Redelijk. Ik denk dat er een bepaalde tijd/periode vastgelegd moet worden. Duidelijk op papier zetten hoe en wat (gestructureerder dan op dit moment gebeurd) om ouders voorlichting te geven. De driehoeksgesprekken en voortgangen zijn beschreven (met wie, wanneer, om de hoeveel tijd)
- Mijn ervaring is dat ouders vaak zelf al op de hoogte zijn gesteld in gesprekken met de intensieve gezinsbegeleider of dat zij zelf al op onderzoek zijn uitgegaan.
- Tijdens een driehoeksgesprek wordt er kort uitleg gegeven over één of meerdere scholen met de mededeling dat ouders er eens moeten gaan kijken. Er wordt tijdens een driehoeksgesprek niet heel uitgebreid verteld over hoe een school werkt etc. De gedragswetenschapper kan wel meer uitleg geven als ouders daar naar vragen, dit gebeurt ook wel eens bij de uitleg van een test.
- Matig, de ene gezinsbegeleider is meer op de hoogte dan de andere gezinsbegeleider.
- Door ervaring weet je globaal welke scholen er zijn, maar er is weinig tijd om je verder te verdiepen in de specifieke aspecten van elke school. Je kan ouders globaal iets vertellen en doorverwijzen naar de school voor extra informatie (doormiddel van schoolbezoeken) Ik vind het jammer dat je daar te weinig tijd voor hebt, het zou beter kunnen.
- Ik ben nog niet bij een driehoeksgesprek aanwezig geweest waar gesproken werd over doorstroming naar het onderwijs.

Vraag 4:

Deze vraag bestaat uit drie deelvragen, deze vragen gaan over de kennis waarover de groepswerkers beschikken en of zij dit voldoende vinden. Vraag c. is door vijf respondenten ingevuld in plaats van door zes.

a. Ik kan alle scholen waar we kinderen naar doorverwijzen opnoemen	Aantal respondenten per antwoord
Ja	2
Nee	4

b. Ik kan ouders uitleggen wat Cluster 1-4, Speciaal Basisonderwijs en Daghulp centra zijn en wat het inhoudt	Aantal respondenten per antwoord
Ja	2
Nee	4

c. Ik kan ouders specifieke informatie geven over de scholen zoals genoemd in bijlage met enquêtevragen voor ouders	Aantal respondenten per antwoord
Ik zou meer willen/moeten weten	3
Ik weet voldoende	2
Ik weet (bijna) alles	0

Vraag 5:

Hier vroeg ik mijn respondenten op te schrijven of zij van iedere school dezelfde informatie weten te geven. Cardea verwijst kinderen door naar veel verschillende scholen.

Kan je van iedere school waarnaar we kinderen doorverwijzen, dezelfde soort informatie geven?	Aantal respondenten per antwoord
Ja	0
Nee	6

Naar aanleiding van de bovenstaande vraag wordt de volgende uitleg gegeven door de medewerkers. Niet alle respondenten hebben hun antwoord onderbouwd:

- Nee, ik heb lang gewerkt in het SBO en nu in het SO (cluster 4). Als logopediste weet ik veel van cluster 2 (spraak/taal), daardoor weet ik daar meer van dan van de anderen.
- Nee, omdat je meer weet over de scholen waar je vaker naar doorverwijst bijvoorbeeld de Leo Kanner en de Leidse Buitenschool, dan bijvoorbeeld naar de Brug. Dan zakt de informatie een beetje weg als je er niet vaak naar doorverwijst.
- Nee, alleen de Leidse Buitenschool en de Leo Kanner. Andere scholen moeten we nog bezoeken.
- Nee, veel kinderen gaan naar dezelfde scholen, daar weet je dan ook meer van dan de uitzonderingen (vb. gedragsmatig van de Leo Kanner en de Leidse Buitenschool weet ik meer dan van de Weerklank, Duinpieper.)
- Nee, want ik weet niet naar welke scholen Cardea kinderen doorverwijst.

Vraag 6:

Deze vraag gaat over welke kennis de respondenten denken te moeten beschikken om (pleeg)ouders voor te kunnen lichten met informatie die zij belangrijk vinden.

Bij deze vraag is door twee van de zes respondenten antwoord gegeven doormiddel van hun eigen woorden. De twee antwoorden waarbij geen gebruikt is gemaakt van de

bijlage uit de enquête worden als eerste omschreven. De andere vier respondenten hebben gebruikt gemaakt van de lijst voor (pleeg)ouders.

- Dat mag van mij het stuk 'onderwijs' blijven. Het lijkt mij efficiënter dat er niet teveel mensen zich gaan 'bemoeien' met het vervolgonderwijs qua advies en voorlichting. Leerkrachten zouden naar mijn mening vraag 1 t/m 7 moeten weten door specifieke vragen te stellen (zoals in de lijst met enquêtevragen ouders) kunnen ouders zelf gaan zoeken in hun weg naar de keuze voor de juiste school.
- Welke kinderen op de scholen horen, hoe zij werken, hoe het er uit ziet, methodes, samenwerking van de groepen etc.

Antwoorden van de vier respondenten die gebruik hebben gemaakt van de bijlage					
1.	2	14.	3	27.	2
2.	3	15.	3	28.	1
3.	4	16.	2	29.	2
4.	2	17.	1	30.	1
5.	0	18.	1	31.	1
6.	1	19.	0	32.	1
7.	1	20.	1	33.	1
8.	1	21.	1	34.	2
9.	1	22.	1	35.	2
10.	4	23.	4	36.	1
11.	4	24.	4	37.	1
12.	4	25.	1	38.	1
13.	4	26.	1		

Vraag 7:

Bij deze vraag heb ik aan de respondenten gevraagd welke informatie voor hen belangrijk was om te weten. Deze vraag is door zes respondenten beantwoordt, twee van hen hebben geen gebruik gemaakt van de bijlage in de enquête. De antwoorden van de respondenten die geen gebruik hebben gemaakt van de enquête zal ik als eerste noemen.

- Naar welk type scholen verwijst Cardea kinderen door
- Welke kinderen op de scholen horen, hoe zij werken, hoe het er uit ziet, methodes, samenwerking van de groepen etc.

Antwoorden van de vier respondenten die gebruik hebben gemaakt van de bijlage					
1.	3	14.	2	27.	2
2.	2	15.	2	28.	3
3.	4	16.	2	29.	3
4.	1	17.	1	30.	2
5.	0	18.	1	31.	2
6.	1	19.	0	32.	2
7.	1	20.	0	33.	2
8.	1	21.	0	34.	2
9.	1	22.	1	35.	2
10.	4	23.	4	36.	1
11.	4	24.	4	37.	1
12.	3	25.	3	38.	1
13.	3	26.	2		

Vraag 8:

Ik heb de respondenten gevraagd op welke manier zij het liefst hun kennis met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs zouden willen verbeteren. Op deze vraag is door alle respondenten meer de één antwoord gegeven. Hieronder is een overzicht te zien van de verschillende antwoorden die zijn gegeven.

Op welke manier wil jij je kennis over het speciaal (basis)onderwijs verbeteren?	Aantal respondenten per antwoord
Cursus	1
Website	1
Folder	3
Informatiewaaier	5
Informatieboekje	4
Anders, namelijk	
• Schoolbezoeken	2
• Informatie en rondleidingen/ bezoeken van leerkrachten.	2

Opmerking: Een van de respondenten vroeg zich af wat nu precies het verschil is tussen een informatiewaaier en een informatieboekje en heeft beide aangekruist.

Vraag 9:

Toevoegingen: ben ik nog iets vergeten in deze enquête wat je toch belangrijk vindt?

- Vraag 6/7 voor de ouders > gaat over de pedagogisch medewerkers en intensieve gezinsbegeleiders > ik mis leerkrachten, want wij krijgen juist die vraag gesteld.
- Mijn mening is: Laat ouders zelf vraag 8 t/m 38 bekijken/ navragen. Wij als Cardea moeten zorgen voor vraag 1 t/m 7. Voor de pedagogisch medewerker is algemene informatie voldoende. De leerkrachten (+ eventueel de gedragswetenschapper van de Leidse Buitenschool) zouden de specialisten qua kennis mogen zijn/blijven.
- Hoe wil je de info up to date houden. Eventuele veranderingen, scholen die er bij komen enz.
Moet iedereen evenveel weten over elke school (een leerkracht zal hier meer mee bezig zijn dan een pedagogisch medewerker)

§ 4.5 Analyse van de resultaten

In deze paragraaf wordt beschreven in hoeverre de resultaten van het onderzoek die zijn beschreven in §4.4 leiden tot een antwoord op de volgende deelvragen:

De eerste deelvraag die ik zal behandelen dit hoofdstuk is: 'Hoe ervaren pedagogisch medewerkers en leerkrachten de informatievoorziening richting ouders?' Sommige respondenten hebben bij deze vraag beschreven op welke manier de (pleeg)ouders worden voorzien van informatie en hebben geen waardeoordeel gegeven. De andere respondenten zijn niet zo positief. Dit heeft onder andere te maken met het gegeven dat er niets duidelijk op papier staat en niet iedere intensieve gezinsbegeleider dezelfde kennis heeft. Uit de antwoorden proef ik een beetje dat de intensieve gezinsbegeleider een groter aandeel heeft in de voorlichting. Één respondent zegt bijvoorbeeld: 'Mijn ervaring is dat ouders vaak zelf al op de hoogte zijn gesteld in gesprekken met de intensieve gezinsbegeleider of dat zij zelf al op onderzoek zijn uitgegaan.' Het is een feit dat de gezinsbegeleiders meer kwalitatief contact hebben met (pleeg)ouders. Het is naar mijn mening niet juist dat je de kwaliteit van een gesprek omtrent dit onderwerp moet laten afhangen van de kennis van de gezinsbegeleider. Dit proef ik een beetje uit het antwoord: 'Matig, de ene gezinsbegeleider is meer op de hoogte dan de andere gezinsbegeleider.' Vanuit de organisatie is het niet duidelijk wie welke kennis moet hebben omtrent dit onderwerp, deze verwarring komt dus niet uit de lucht vallen.

De tweede deelvraag die ik dit hoofdstuk ga behandelen is: 'Welke kennis hebben pedagogisch medewerkers en leerkrachten over de verschillende scholen waar wij kinderen naar doorverwijzen?' Van de zes respondenten zijn er twee die alle scholen op kunnen noemen, uitleg kunnen geven over de verschillende mogelijkheden binnen het

speciaal (basis)onderwijs en voldoende weten. De overige respondenten hebben deze kennis niet en willen graag meer weten over dit onderwerp.

De derde deelvraag die ik in dit hoofdstuk wil behandelen is: 'Over welke kennis vinden pedagogisch medewerkers en leerkrachten dat zij moeten beschikken om (pleeg)ouders op een adequate manier voor te lichten?'

Zoals je bij vraag 6 uit §4.4 kunt lezen zijn alle mogelijke antwoorden wel een keer genoemd. De pedagogisch medewerkers denken aanzienlijk meer te moeten weten dan de intensieve gezinsbegeleiders. Hiervoor is geen aanwijsbare oorzaak te noemen. Ik begrijp dat wanneer je niet zoveel weet van een bepaald onderwerp je ook niet zoveel zicht hebt op wat de hoofdzaken zijn en je graag zo veel mogelijk wil weten om een goed beeld te kunnen krijgen.

De vierde en laatste deelvraag die ik ga behandelen in dit hoofdstuk is: 'Op welke manier willen pedagogisch medewerkers hun kennis over het speciaal (basis)onderwijs verbeteren?'

De pedagogisch medewerkers willen hun kennis het liefste verbreden doormiddel van een informatiewaaijer, op twee staat het informatieboekje en op drie een folder.

Hoofdstuk 5 Voorlichting aan (pleeg)ouders in de rest van de organisatie

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de vraag beantwoord op welke manier de rest van de organisatie (pleeg)ouders voorlicht met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs. In §5.1 is te lezen wie ik heb benaderd om deze deelvraag te beantwoorden. In §5.2 vertel ik waarom ik heb gekozen voor dit type onderzoek. In §5.3 wordt besproken hoe het onderzoek is op gezet en waarom. In §5.4 worden de resultaten van het onderzoek weergegeven. Tot slot wordt in §5.5 een analyse gegeven van de resultaten.

§ 5.1 Respondenten

De respondenten die ik heb benaderd om de deelvragen die betrekking hebben op dit hoofdstuk te beantwoorden zijn:

- Michele Segmond von Blanchet, gedragswetenschapper van Campus Lisse.
- Ilonka von Rudnay, gedragswetenschapper van Campus Leiden.

§ 5.2 Waarom de keuze voor dit type onderzoek

Om de deelvraag te kunnen beantwoorden, heb ik gekozen voor een elite-interview. Deze vorm van interviewen wordt gebruikt als invloedrijke, vooraanstaande en goed geïnformeerde leden van een organisatie worden geselecteerd voor een open interview vanwege hun specifieke deskundigheid, die van belang zijn voor het onderzoek.⁸ De gedragswetenschappers van de campussen zijn verantwoordelijk voor alle inhoudelijke zaken in en rond de campus. Om deze reden heb ik hen benaderd voor informatie. Als één iemand een antwoord kan geven op mijn vragen, moet het wel een gedragswetenschapper zijn. Ten behoeve van dit onderzoek heb ik de gedragswetenschappers van Campus Leiden, Alphen en Lisse gevraagd op welke manier zij ouders voorlichten over het speciaal (basis)onderwijs.

Tevens heb ik de resultaten van de C-toets doorgenomen van Campus Lisse en Campus Katwijk. De C-toets is het tevredenheids onderzoek onder cliënten dat Cardea ieder jaar afneemt. Deze twee campussen zijn de pilot voor dit onderzoek. Van de andere twee campussen is deze informatie niet beschikbaar.

§ 5.3 Hoe is het onderzoek opgezet en waarom?

Het risico van een elite interview is dat het vaak om respondenten gaat die druk bezet zijn. Dit heb ik aan den lijve ondervonden, naar aanleiding van deze ervaring heb ik ervoor gekozen het interview telefonisch uit te voeren. Het was voor mij geen optie om op een andere manier informatie te verzamelen, omdat naar mijn mening de enige manier om een goed beeld te krijgen, verkregen kan worden door de gedragswetenschappers te interviewen.

§ 5.4 Resultaten van het onderzoek

Campus Leiden en Lisse hebben het voorlichten van (pleeg)ouders op dezelfde manier geregeld als Campus Katwijk. De intensieve gezinsbegeleiders en pedagogisch medewerkers zijn degene die deze voorlichting verzorgen voor ouders. Tijdens de gezinsgesprekken die de intensieve gezinsbegeleider alleen heeft met (pleeg)ouders wordt hier ook over gesproken. Campus Leiden en Lisse hebben de schoolgidsen van de verschillende scholen in huis, dit is hun informatiebron. Nadat ik de voorgaande informatie had verkregen, heb ik de respondenten verteld dat ik naar aanleiding van mijn onderzoek een informatiewaaijer en een informatieboekje heb gemaakt. Allen reageerden hier enthousiast op en hadden interesse om mijn eindproduct te ontvangen. Zij zien zeker een meerwaarde in mijn product wanneer je het tegenover de schoolgidsen zet. In mijn eindproduct is alle informatie in één document gezet, wanneer je het over de

⁸ Baarda, D.B., Goede, M.P.M. de en Teunissen, J. (2001) *Basisboek Kwalitatief Onderzoek*. Groningen: Stenfert Kroese

verschillende schoolgidsen hebt komt dit neer op dertien documenten. Voor een verslag van de telefoongesprekken verwijs ik u naar bijlage 10.

Er is in de C-toets geen specifieke vraag gesteld met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs. In de C-toets waren er enkele cliënten van Campus Katwijk die hadden aangegeven dat ze op het gebied van voorlichting over vervolgscholen niet tevreden waren. Omdat dit maar een klein gedeelte van de cliënten is kan hier niet te veel waarde aan worden gehecht. Voor een leeg exemplaar van de C-toets en de uitkomsten verwijs ik u naar bijlage acht. De resultaten van dit onderzoek zijn te lezen in bijlage negen.

§ 5.5 Analyse van de resultaten?

De deelvraag die ik in dit hoofdstuk ga beantwoorden is: 'Hoe is het voorlichten van cliënten geregeld op andere Campussen?'. Subvragen van deze deelvraag zijn: 'Is er verschil? Hoe komt dat? Lopen zij tegen dezelfde problematiek aan?'

Hier kan ik heel kort over zijn. In de hele organisatie speelt het probleem of kan het probleem gaan spelen wanneer er nieuwe mensen worden aangenomen. Dit interpreteer ik op basis van het feit dat er nergens een document in huis is, waarin men zichzelf kan inlezen. Op basis van de gepleegde telefoongesprekken/enquêtes kan ik concluderen dat het geen plaatselijk probleem is dat alleen op Campus Katwijk speelt. Vanuit de Cardea is er geen overzicht gemaakt waar de verschillende soorten van speciaal (basis)onderwijs en de scholen die daar onder vallen op te vinden zijn.

Hoofdstuk 6 Algemene conclusie

Inleiding

In de voorgaande hoofdstukken heb ik alle deelvragen die ik in mijn startdocument gesteld heb al beantwoordt. Er waren veel overeenkomsten tussen de verschillende groepen respondenten, maar ook een aantal verschillen. In dit hoofdstuk maak en motiveer ik de keuzes voor mijn eindproduct.

§ 6.1 Analyse voorgaande resultaten

De (pleeg)ouders en intensieve gezinsbegeleiders ervaren de overdracht van de informatie zoals deze huidig is als positief. De pedagogisch medewerkers zijn hier iets minder tevreden over. Zoals u in voorgaande hoofdstukken kunt lezen is er geen eenduidige manier waarop de intensieve gezinsbegeleiders, pedagogisch medewerkers en leerkrachten hun kennis hebben vergaard. Dit is niet alleen op Campus Katwijk zo, maar ook op de andere campussen. Dit sterkt mij in het idee dat er informatie moet worden vastgelegd voor de komende generatie hulpverleners, dit kan tevens dienen als naslagwerk voor de huidige generatie. De informatie die de verschillende groepen respondenten verwachten is verschillend. De pedagogisch medewerkers willen van alles weten, het liefst alle statements die ik heb genoemd in de enquêtes van (pleeg)ouders. De intensieve gezinsbegeleiders willen daarentegen een stuk minder weten. Zoals verschillende respondenten hebben benoemd, ligt er voor ouders ook nog een rol weggelegd in het zoeken van de juiste school voor hun kind. Dat zou je kunnen zien in de zin van een school bezoeken of zelf specifieke informatie op te zoeken zoals; wordt er zwemles gegeven.

§ 6.2 Eigen inzichten ten aanzien van de conclusies

Mijns inziens is het logisch dat (pleeg)ouders bij zoveel vragen 'belangrijk' hebben ingevuld. Van de school waar je kind naar toe gaat wil je alles weten. Alleen de beste school is goed genoeg voor je eigen kind...toch? Dit proef je ook terug in de enquêtes voor pedagogisch medewerkers, intensieve gezinsbegeleiders en leerkrachten. Bij de enquêtes voor intensieve gezinsbegeleiders zie je dit vooral terug in de antwoorden zoals: '...voor mij is die informatie van belang die voor het gezin van belang is'. Één andere respondent antwoordde op de vraag wat voor informatie hij graag wilde krijgen: '...informatie die ouders nodig hebben om een goede afweging en keuze te kunnen maken'. In de enquêtes voor pedagogisch medewerkers zie je dit vooral terug in de hoeveelheid informatie die zij willen hebben. Eigenlijk willen ze alle statements die ik heb gemaakt voor (pleeg)ouders terug zien in de informatie die ik ga opzoeken. De pedagogisch medewerkers denken aanzienlijk meer te moeten weten dan de intensieve gezinsbegeleiders. Hiervoor is geen aanwijsbare oorzaak voor te noemen. Ik vermoed dat wanneer je niet zoveel weet van een bepaald onderwerp je ook niet zoveel zicht heb op wat de hoofdzaken zijn en je graag zo veel mogelijk wilt weten om een goed beeld te kunnen krijgen. Het doel van dit onderzoek is juist iets overzichtelijks maken waar wel zoveel mogelijk informatie in staat. Het gaat te ver om alle informatie die er mogelijkerwijs te vinden is vast te leggen in mijn eindproduct. Dan zou het goed zijn om alle schoolgidsen op te vragen en in een map te doen. Op het moment hebben we van het gros van de scholen al schoolgidsen in de vergaderruimte staan, mijn doel is om iets overzichtelijken te maken dan een schoolgids.

§ 6.3 Argumenten voor vorm en inhoud eindproduct

De intensieve gezinsbegeleiders hadden de website op één staan, één van hen had de suggestie gedaan om de informatie in openbare mappen te zetten. Dat is wat er waarschijnlijk ook gaat gebeuren. Er zit vanuit de organisatie een hele procedure aan vast om de waarde van een product te bepalen voor openbare mappen. De afdeling P&O wilde van de tevoren geen uitspraken doen over de toelating van mijn product op openbare mappen en willen het eerst zien. Wanneer het klaar is stuur ik het naar hen op. De pedagogisch medewerkers en leerkrachten wilden liever voorgelicht worden in de vorm van een informatiewaaier of een informatieboekje. Wanneer je de antwoorden van

de intensieve gezinsbegeleiders, pedagogisch medewerkers en leerkrachten bij elkaar optelt, heeft de informatiewaaier de meeste stemmen gekregen. Met één stem minder op de gedeelde tweede plek staan de website en het informatieboekje.

Aangezien intensieve gezinsbegeleiders op verschillende locaties werken, begrijp ik wel dat zij niet voor een informatiewaaier hebben gekozen maar voor een website. Voor hen is dat de meest ideale manier van informatievoorziening. Omdat de bovenstaande opties zo dicht bij elkaar zijn geëindigd heb ik ervoor gekozen om als tweede product een informatieboekje te maken. De website viel voor mij af, omdat die mogelijkheid altijd nog bestaat nu ik in onderhandeling ben met P&O, en heb gekozen voor het meest tastbare. Dit product is overigens ook makkelijk in een map te bewaren, op die manier zou een intensieve gezinsbegeleider de informatie ook altijd beschikbaar kunnen hebben.

Als eerste eindproduct maak ik een informatiewaaier, deze informatiewaaier moet in iedere gesprekskamer van Campus Katwijk komen te liggen. Op deze waaier komt beknopte informatie te staan met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs. In deze waaier zal beknopt worden verteld wat clusters zijn, welke scholen hier onder vallen en waar de school in het kort voor staat. De informatiewaaier zal dienen als praktische hulp tijdens de gesprekken.

Als tweede eindproduct ga ik een informatieboekje voor mijn collegae ontwerpen. In dit informatieboekje zal dezelfde informatie komen te staan als op de waaier. Het verschil met de waaier is dat het meer uitgebreid is. Dit naar aanleiding van de uitkomsten van de enquête voor ouders, intensieve gezinsbegeleiders, pedagogisch medewerkers en leraressen.

De informatie die door (pleeg)ouders als belangrijk gevonden werd zoals beschreven in § 2.5 wil ik in de beide producten terug laten komen. Dit is tevens de informatie die terug kwam in de meeste antwoorden van de intensieve gezinsbegeleiders, pedagogisch medewerkers en leerkrachten. Wat ik hier zelf aan toe wil voegen, is de vraag op welke momenten een kind eventueel geplaatst zou kunnen worden op een bepaalde school. Dit is geen informatie die uit de enquêtes terug is gekomen, maar wel een vraag die ik de afgelopen tijd tijdens gesprekken vaak heb gehoord. Bij de informatie die (pleeg)ouders het belangrijkste vonden, werd van de vier antwoorden twee keer een antwoord gegeven waarin de intensieve gezinsbegeleider, pedagogische medewerker en leerkracht een belangrijke rol hebben, namelijk:

- Ik wil weten welke scholen de pedagogisch medewerker, intensieve gezinsbegeleider en leerkracht het meest geschikt vinden voor mijn kind.
- Ik wil weten waarom de pedagogisch medewerker, intensieve gezinsbegeleider en leerkracht denken dat de ene school beter bij mij kind past dan de andere.

In de voorlichting van (pleeg)ouders ligt een belangrijke rol voor de professionals en vereist van hen, voor zover dat nog niet is gebeurd dat zij zich verdiepen in het speciaal (basis)onderwijs en er kennis van opdoen. Ik ben het in zekere zin met mijn collegae eens dat (pleeg)ouders bepaalde informatie ook zelf kunnen opvragen, bijvoorbeeld de vraag met betrekking tot het overblijven. Het gros van de informatie die in mijn eindproduct komt te staan, is informatie die een pedagogisch medewerker, intensieve gezinsbegeleider of een leerkracht naar mijn mening, zou moeten kunnen geven of even snel zou moeten kunnen opzoeken.

§ 6.4 Stille hoop

Naar aanleiding van dit onderzoek wil ik de aanbeveling doen ook een folder voor (pleeg)ouders te ontwikkelen. Cardea is een organisatie die veel waarde hecht aan oplossingsgericht werken, empowerment en het gezin centraal zetten. Het is volgens onze manier van werken belangrijk dat we (pleeg)ouders volgen in hun hulpvragen. Een aantal (pleeg)ouders hebben doormiddel van de enquête gevraagd of we een adressenlijst hebben waar alle scholen op staan met eventueel telefoonnummers van contact personen. Ouders zijn zelf actief. Vanuit de oplossingsgerichte benadering gezien moeten we het alleen maar ondersteunen dat (pleeg)ouders zelf aan het werk gaan. We

moeten het alleen wel overzichtelijk voor hen maken door bijvoorbeeld een folder. Overigens betekend vraaggericht werken niet dat de professionals niets meer moeten doen of moeten weten, omdat (pleeg)ouders het zelf maar moeten uitzoeken. Het is zeker nodig dat er onder de professionals een zekere basiskennis aanwezig is, constant met het vingertje wijzen is ook geen optie. Pedagogisch medewerkers, intensieve gezinsbegeleiders en leerkrachten, moeten ouders beiden begeleiden in de weg van het kiezen van een passende vervolgschool voor hun kind. Beiden behoren zij dus een zekere basiskennis te hebben van de verschillende scholen uit het speciaal (basis)onderwijs. De discussie over wie het meeste zou moeten weten ga ik niet voeren. Ik kan me wel voorstellen dat een intensieve gezinsbegeleider die over het algemeen meer kwalitatief contact heeft met ouders dan een pedagogisch medewerker leerkracht vaker met de materie te maken krijgt en zich er dus ook vaker in verdiept.

De organisatie heeft de taak om vast te leggen welke kennis er in huis moet zijn en met betrekking tot welke onderwerpen. In de huidige situatie worden alle professionals in het diepe gegooid. Nu zoeken zij noodzakelijke informatie op, omdat het hen anders belemmert in het begeleiden van de cliënt. De organisatie speelt in dit proces geen enkele rol, op deze manier zegt Cardea eigenlijk dat dit onderwerp niet zo belangrijk is. Naar mijn mening is dit jammer omdat ik me niet kan voorstellen dat dit echt zo is. De taak van Cardea is te zorgen dat haar medewerkers voldoende kennis hebben en zo niet dit te stimuleren en te faciliteren. In deze situatie ben ik de kartrekker geweest om te komen tot verbetering van de situatie, maar ik hoop dat Cardea in het vervolg zelf deze stappen gaat zetten. Door de campussen en P&O mijn eindproduct op te sturen heb ik een bijdrage geleverd in de eerste stap met betrekking tot kennisverbreding omtrent dit onderwerp. Mijn hoop is dat ik een balletje aan het rollen heb gebracht en de lijn van kennisverbreding in mijn organisatie wordt doorgezet.⁹

⁹ De Bree, Jaska (2004), *Conditioes; Competent Sociaal Pedagogisch Hulpverleners*. Amsterdam:SWP

Hoofdstuk 7 Evaluatie eindproduct

In dit hoofdstuk evalueer ik mijn eindproduct. Vooral over mijn informatiewaaier ben ik erg tevreden. De vormgeving en inhoud is naar mijn zin. De waaier is niet makkelijk aan te passen, dus heb ik er voor gekozen om informatie in de waaier te zetten die niet snel verouderd. Daarom heb ik er voor gekozen om naast mijn informatiewaaier ook een sociale kaart te maken. De sociale kaart is een meer praktisch document, wanneer er binnen het speciaal (basis)onderwijs wijzigingen plaatsvinden is dit een product dat makkelijk aangepast kan worden om de informatie actueel te houden. Ik ben tevreden over de kwaliteit en het onderzoek dat ik heb uitgevoerd om de informatie te bemachtigen. Een aantal maanden terug ben ik al gestart met het opvragen van schoolgidsen. Tevens hebben alle scholen op de César Franckschool na een website. Alle adressen van de scholen zijn achter in de sociale kaart te vinden. Ze staan allemaal bij elkaar wat het makkelijker maakt om deze voor ouders te kopiëren. Het grootste gedeelte van de eindproducten is op een zodanige manier geschreven dat het voor de meeste ouders ook te begrijpen is. Ze zouden eventueel (gedeeltelijk) kunnen dienen als informatieboekje voor ouders.

Het plan voor mijn eindproduct heb ik geheel uitgevoerd. Sommige vragen waren voor een aantal scholen niet te beantwoorden. Dit komt waarschijnlijk omdat die scholen de nadruk meer leggen op andere informatie. Van deze scholen zijn er andere zaken meer uitgebreid genoemd in de eindproducten. Het blijft belangrijk dat ouders zelf actief op zoek gaan naar de juiste school voor hun kind. Ik heb een hoop informatie kunnen weergeven in mijn eindproducten, maar sfeer elementen kunnen ouders alleen zelf proeven. Intensieve gezinsbegeleiders, pedagogisch medewerkers en leerkrachten moeten vooral ouders blijven stimuleren om scholen te bezoeken, ook nu er al uitgebreide informatie beschikbaar is. Geen kind is hetzelfde, dus is het belangrijk dat ouder, die hun kind het beste kennen, de scholen langs gaan om een oordeel te vellen.

Graag had ik een aantal scholen bezocht, maar wegens tijdnood is dat er helaas niet van gekomen. De komende weken ga ik een aantal scholen langs. Informatie die ik dan krijg kan ik helaas niet meer opnemen in mijn afstudeerproject.

Tijdens de ontwikkeling van dit productverslag en de eindproducten heb ik vanuit school geen begeleiding gehad. Het lukte mij niet om een afspraak te krijgen mijn afstudeerbegeleider, uiteindelijk heeft Emilie Gomperts de begeleiding vlak voor de inleverdatum overgenomen. Één week voordat ik alles moest inleveren (mijn eindproduct lag zelfs al bij de drukker!) heb ik feedback gekregen van mijn nieuwe afstudeerbegeleider.

Het is heel onzeker en stressvol voor mij geweest dat ik op eigen houtje mijn afstuderen ben doorgewandeld, zonder ik wist of ik het goed deed. Wanneer ik wel begeleiding gehad zou hebben, weet ik zeker dat ik er meer tijd en energie in het uitwerken van details had kunnen steken dan ik nu heb gedaan. Ondanks de drukkende omstandigheden vind ik dat ik een eindresultaat heb geleverd dat er zeker mag zijn!

Bijlagen

Bijlage 1 Bronvermelding

Bronvermelding productverslag:

Literatuur:

- Baarda, D.B., Goede, M.P.M. de en Kalmijn, M. (2000) *Basisboek enquêteren en gestructureerd interviewen*. Groningen: Wolters-Noordhoff
- Van Keken, H.R.M. (2006), *Voor het onderzoek; Het formuleren van een probleemstelling*. Amsterdam: Boom Onderwijs
- Bolt, J. (2006), *Het gezin centraal; handboek voor ambulante hulpverleners*, Amsterdam: SWP
- Baarda, D.B., Goede, M.P.M. de en Teunissen, J. (2001) *Basisboek Kwalitatief Onderzoek*. Groningen: Stenfert Kroese
- De Bree, Jaska (2004), *Conditie; Competent Sociaal Pedagogisch Hulpverlenen*. Amsterdam:SWP

Internet:

- Anoniem. *Speciaal onderwijs*. URL: <http://speciaalonderwijs.kennisnet.nl/>
- Anoniem. *Cardea Jeugdzorg*. URL: www.cardea.nl, kopje 'voor professionals'

Documentatie:

- (auteur onbekend), (2005): *Informatiebrochure: De Leidse Buitenschool*.
- Hockers, Saskia en Syzanne van Kooy en Rob Jezek (2005) *Cardea Jeugdhulpverlening; aanbod en aanpak*. Leiden: Robstolk

Deskundigen:

- De intensieve gezinsbegeleiders van de 3-6 groep, van Cardea Campus Katwijk.
- De pedagogisch medewerkers en leerkrachten van de 3-6 groep, van Cardea Campus Katwijk.
- De (pleeg)ouders van de kinderen van de 3-6 groep, van Cardea Campus Katwijk.
- Michele Segmond von Blanchet, gedragswetenschapper van Campus Lisse.
- Ilonka von Rudnay, gedragswetenschapper van Campus Leiden.

Bronvermelding eindproducten:

Internet:

- Anoniem. *Don Boscoschool*. URL: www.donboscoschool.nl
- Anoniem. *De Windvang*. URL: www.dewindvang.nl
- Anoniem. *De Zeestroom*. URL: www.dezeestroom.nl
- Anoniem. *Savioschool*. URL: www.savioschool.nl
- Anoniem. *De Weerklank*. URL: www.deweerklank.nl
- Anoniem. *Koninklijke Effatha & Guyot groep*. URL: www.effathaguyot.nl
- Anoniem. *Mytyschool De Thermiek*. URL: www.dethermiek.nl
- Anoniem. *De Duinpieper*. URL: www.duinpieper.nl
- Anoniem. *De Korte Vlietschool*. URL: www.kortevlietschool.nl
- Anoniem. *De Leidse Buitenschool*. URL: www.leidse-buitenschool.nl
- Anoniem. *Prof. Dr. Leo Kannerschool*. URL: www.leokannerschool.nl
- Anoniem. *PI De Brug*. URL: www.pidebrug.nl

Documentatie:

- Anoniem. (2006) *Don Boscoschool; schoolgids 2006-2007*.
- Anoniem. (2006) *De Windvang; schoolgids 2006-2007*.
- Anoniem. (2006) *De Zeestroom; schoolgids 2006-2007*.
- Anoniem. (2006) *Savioschool; schoolgids 2006-2007*.

- Anoniem. (2006) *De Weerklank; schoolgids 2006-2008.*
- Anoniem. (2006) *Koninklijke Effatha & Guyot groep; schoolgids 2006-2007.*
- Anoniem. (2006) *De Thermiek; schoolgids 2006-2007.*
- Anoniem. (2005) *De Duinpieper; schoolgids 2005-2006.*
- Anoniem. (2006) *De Korte Vlietschool; schoolgids 2006-2007.*
- Anoniem. (2006) *De Leidse Buitenschool; schoolgids 2006-2007 .*
- Anoniem. (2006) *Prof. Dr. Leo Kannerschool; schoolgids 2006-2007.*
- Anoniem. (2006) *PI De Brug; schoolgids 2006-2007.*
- Anoniem. (2006) *De César Franckschool; schoolgids 2006-2007.*

Bijlage 2 **Begeleidende brief en enquête (pleeg)ouders**

Beste (pleeg)ouders,

Allereerst zal ik mij even voorstellen. Ik ben Janneke, pedagogisch medewerker op de Janneke-groep van Campus Katwijk. Een aantal weken geleden ben ik begonnen met mijn afstudeerproject.

Mijn afstudeerproject gaat over de voorlichting die (pleeg)ouders krijgen van pedagogisch medewerkers en gezinsbegeleiders tijdens driehoeksgesprekken over de verschillende vervolgscholen.

Door middel van dit onderzoek wil ik een beeld krijgen, van de informatie die voor u belangrijk is om een weloverwogen keuze te kunnen maken voor een geschikte vervolgschool, wanneer uw kind de Campus gaat verlaten.

Onlangs hebben de meeste ouders de C-toets ingevuld, uit de eerste uitslagen van dit onderzoek bleek dat niet iedereen tevreden was met de voorlichting die nu wordt gegeven.

Met behulp van de uitkomsten van dit onderzoek zal de voorlichting die u krijgt van de pedagogisch medewerkers, gezinsbegeleiders en leerkrachten worden aangepast. Doel van mijn afstudeerproduct is een instrument ontwikkelen dat pedagogisch medewerkers, gezinsbegeleiders en leerkrachten voldoende handvatten geeft om u voor te lichten met informatie die voor u belangrijk is.

Ik zou het op prijs stellen wanneer u de lijst **voor vrijdag 26 januari** aan mij wilt retourneren. U kunt de enquête aan één van de pedagogisch medewerkers geven als u, uw kind komt halen of brengen. Als uw kind met de taxi komt kan u de enquête meegeven in de tas van uw kind.

Alvast bedankt voor het invullen van deze enquête.

Met vriendelijke groet,

Janneke Hoek

Wanneer u geïnteresseerd bent in de uitkomsten van deze enquête en de uitkomsten van mijn afstudeerproject wordt u hierover geïnformeerd.

Voorlichting over vervolgscholen

Enquête (pleeg)ouders

Respondentnummer:

Inleiding

Fijn dat u mee wilt werken aan deze enquête. Het zal ongeveer 10 minuten van uw tijd in beslag nemen. In deze vragenlijst staan een aantal gesloten vragen en een aantal open vragen.

Het eerste deel van de enquête bestaat uit gesloten vragen. Bij de gesloten vragen worden een aantal uitspraken gedaan. Wilt u bij iedere vraag het antwoord aankruisen dat het meest op u en uw situatie van toepassing is. Het is de bedoeling dat u bij de gesloten vragen niet te lang nadenkt en het antwoord geeft dat het eerste in u opkomt.

Het tweede deel van de enquête bestaat uit een aantal open vragen, deze vragen vergen iets meer invultijd. Wilt u deze vragen zo volledig mogelijk invullen.

De gegevens worden strikt vertrouwelijk verwerkt, zoals kunt u zien staat er op de lijst alleen een nummer.

Bij deze eerste vragen wordt een aantal uitspraken ingedeeld in categorieën. Het is de bedoeling dat bij iedere uitspraak wordt aangegeven, in hoeverre deze belangrijk is voor het maken van een keuze voor een vervolgschool van uw kind.

Voorbeeldvraag:

Ik wil weten of er bijbelles word gegeven

- ☐ Belangrijk
- ☐ Neutraal
- ☐ Onbelangrijk

Als dit een factor is die u wilt meenemen in het maken van uw schoolkeuze, maakt u het rondje voor belangrijk gekleurd. Als u het wel wilt weten, maar het niet zwaar wil laten meewegen in de uiteindelijke keuze vult u neutraal in. Wanneer u totaal geen waarde hecht aan deze informatie vult u het rondje voor onbelangrijk in.

Welke informatie vindt u belangrijk om een welafgewogen keuze te kunnen maken voor een vervolgschool voor hun kind?

Categorie: Algemeen

1. Ik wil weten naar welk type scholen Cardea kinderen doorverwijst.
 - ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk
2. Ik wil weten in welke plaatsen de scholen staan.
 - ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk
3. Ik wil weten vanaf welke leeftijd mijn kind op de scholen terecht kan.
 - ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk
4. Ik wil weten voor wat voor soort scholen mijn kind in aanmerking komt.
 - ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk
5. Wanneer het onderwerp schoolkeuze word aangesneden door de pedagogisch medewerker en gezinsbegeleider wil ik meteen weten voor wat voor scholen mijn kind in aanmerking komt
 - ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk

6. Ik wil weten welke scholen de pedagogisch medewerker en gezinsbegeleider het meest geschikt vinden voor mijn kind.
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk
7. Ik wil weten waarom de pedagogisch medewerker en gezinsbegeleider denken dat waarom de ene school beter bij mij kind past dan de andere
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk

Categorie: Sfeer

8. Ik wil weten hoe een doorsnee lesdag eruit ziet van de scholen waarvoor mijn kind in aanmerking komt.
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk
9. Ik wil weten hoeveel kinderen er op de school zitten.
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk
10. Ik wil weten hoeveel kinderen er gemiddeld in een klas zitten
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk
11. Ik wil weten wat voor gedragsproblemen en/of stoornissen de kinderen (kunnen) hebben die er op de school zitten
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk
12. Ik wil weten of de kinderen alleen werken of in groepjes werken
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk

Organisatie

13. Ik wil weten hoe de klassen worden ingedeeld, bijvoorbeeld op leeftijd, sociale redzaamheid, schoolprestaties
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk

14. Ik wil weten wie er voor de klas staan, bijvoorbeeld: leraressen onderwijsassistenten, stagiaires etc.
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk
15. Ik wil weten hoeveel leraressen per klas of per aantal kinderen werken
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk

Onderwijstijd

16. Ik wil weten wat de schooltijden zijn
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk
17. Ik wil weten of er mogelijkheid is tot overblijven in de lunchpauze
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk
18. Ik wil weten of er mogelijkheid is tot naschoolse opvang
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk

Informatievoorziening ouders

19. Ik wil weten of er een medezeggenschapsraad is
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk
20. Ik wil weten of er een ouderraad is
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk
21. Ik wil weten of er gebruik wordt gemaakt van klassenouders
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk
22. Ik wil weten op welke manier en hoe vaak de scholen contact houden met (pleeg) ouders.
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk

Specifieke voorzieningen

23. Ik wil weten of er mogelijkheid tot logopedie is op school
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk
24. Ik wil weten of er mogelijkheid tot fysiotherapie is op school
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk
25. Ik wil weten of er schoolmaatschappelijk werkers zijn
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk
26. Ik wil weten of er orthopedagogen/psychologen werkzaam zijn op de school
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk
27. Ik wil weten of er School Video Interactie Begeleiding word gebruikt op de school
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk
28. Ik wil weten of er een arts aanwezig is op school
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk
29. Ik wil weten of er spelbegeleiding wordt gegeven
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk
30. Ik wil weten of er remedial teaching wordt gegeven
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk
31. Ik wil weten of er een commissie van begeleiding aanwezig is
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk
32. Ik wil weten of er ambulante werkers beschikbaar zijn op school
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk

33. Ik wil weten of er intern begeleiders werkzaam zijn op school
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk

Categorie: overig

34. Ik wil weten of mijn kind gym krijgt op school
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk

35. Ik wil weten of mijn kind zwemles krijgt
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk

36. Ik wil weten of er huiswerk wordt gegeven op school
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk

37. Ik wil weten of de school een religieuze invalshoek heeft
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk

38. Ik wil weten of er les word gegeven in godsdienstige vorming of religieuze stromingen.
- ☐ Belangrijk
 - ☐ Neutraal
 - ☐ Onbelangrijk

2. Welk van de bovenstaande vragen zijn voor u het belangrijkste in het maken van een schoolkeuze voor uw kind? Schrijf de nummers op van de vragen die u het belangrijkste vindt (max. 5).

.....

.....

3.Vindt u dat u de juiste informatie krijgt of hebt gekregen van de pedagogisch medewerker en de gezinsbegeleider? Zo ja, waarover? Zo nee, waarover niet?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Op welke manier wilt u het liefst voorgelicht worden over de vervolgscholen?

.....

.....

.....

.....

.....

5. Welke informatie vindt u belangrijk maar heeft u niet terug gezien in deze enquête?

.....

.....

.....

.....

Einde

Bijlage 3 **Resultaten enquête (pleeg)ouders**

De 3-6 groep van Campus Katwijk telt zestien kinderen. In het totaal worden er zestien gezinnen ondersteund door de pedagogisch medewerkers, intensieve gezinsbegeleiders en leraressen. Ik heb alle (pleeg)ouders een enquête gestuurd, van de zestien enquêtes heb ik er tien retour gehad. Één gezin heeft mij laten weten dat zij wegens een taalbarrière de enquête niet konden invullen. Van de overige vijf gezinnen heb ik niets vernomen.

Het doel van deze enquête is, achterhalen welke informatie (pleeg)ouders belangrijk vinden om te weten over de mogelijke vervolgscholen voor hun kind, om een keuze te kunnen maken. Ik heb de enquêtes gezamenlijk uitgewerkt. De reden waarom ik er niet voor heb gekozen ze apart uit te werken is dat het door deze manier van uitwerken duidelijker is hoeveel ouders hetzelfde antwoord hebben gegeven.

VRAAG 1 Welke informatie vindt u belangrijk om een welafgewogen keuze te kunnen maken voor een vervolgschool voor hun kind?

Deze vraag omvat 38 deelvragen, alle deelvragen zijn door alle respondenten beantwoord. Het totaal aantal respondenten per vraag is overal tien.

Categorie: Algemeen

In de categorie algemeen zijn in het totaal zeven vragen gesteld. Deze vragen door alle respondenten beantwoord. In deze categorie is 62 keer geantwoord met belangrijk, dit komt neer op 88,6% van de respondenten. De overige 11,4 % van de vragen in de gehele categorie is beantwoord met neutraal.

Hieruit kan ik concluderen dat deze categorie als belangrijk wordt ervaren. Alle vragen behalve vraag 5 werden door meer dan de helft van de respondenten met belangrijk ervaren. Sommige vragen werden zelfs door alle respondenten als belangrijk bestempeld.

1.	Ik wil weten naar welk type scholen Cardea kinderen doorverwijst.
Antwoorden:	
10	Belangrijk
0	Neutraal
0	Onbelangrijk

2.	Ik wil weten in welke plaatsen de scholen staan.
Antwoorden:	
9	Belangrijk
1	Neutraal
0	Onbelangrijk

3.	Ik wil weten vanaf welke leeftijd mijn kind op de scholen terecht kan.
Antwoorden:	
10	Belangrijk
0	Neutraal
0	Onbelangrijk

4.	Ik wil weten voor wat voor soort scholen mijn kind in aanmerking komt.
Antwoorden:	
10	Belangrijk
0	Neutraal
0	Onbelangrijk

5.	Wanneer het onderwerp schoolkeuze word aangesneden door de pedagogisch medewerker en gezinsbegeleider wil ik <u>meteen</u> weten voor wat voor scholen mijn kind in aanmerking komt.
Antwoorden:	
4	Belangrijk
6	Neutraal
0	Onbelangrijk

6.	Ik wil weten welke scholen de pedagogisch medewerker en gezinsbegeleider het meest geschikt vinden voor mijn kind.
Antwoorden:	
10	Belangrijk
0	Neutraal
0	Onbelangrijk

7.	Ik wil weten waarom de pedagogisch medewerker en gezinsbegeleider denken dat waarom de ene school beter bij mij kind past dan de andere.
Antwoorden:	
9	Belangrijk
1	Neutraal
0	Onbelangrijk

Categorie: Sfeer

In de categorie sfeer zijn in het totaal 5 vragen gesteld, deze categorie is beantwoord door alle respondenten. Er is in deze categorie 35 keer met belangrijk geantwoord, 13 keer met neutraal en 2 keer met onbelangrijk. Alle vragen uit deze categorie behalve vraag 5 werd door de helft of meer dan de helft van de respondenten als belangrijk gezien. Er is zelfs één vraag waar alle respondenten belangrijk in hebben gevuld en één vraag waar 9 respondenten belangrijk hebben ingevuld.

8.	Ik wil weten hoe een doorsnee lesdag eruit ziet van de scholen waarvoor mijn kind in aanmerking komt.
Antwoorden:	
10	Belangrijk
0	Neutraal
0	Onbelangrijk

9.	Ik wil weten hoeveel kinderen er op de school zitten.
Antwoorden:	
3	Belangrijk
6	Neutraal
1	Onbelangrijk

10.	Ik wil weten hoeveel kinderen er gemiddeld in een klas zitten.
Antwoorden:	
9	Belangrijk
1	Neutraal
0	Onbelangrijk

11.	Ik wil weten wat voor gedragsproblemen en/of stoornissen de kinderen (kunnen) hebben die er op de school zitten.
Antwoorden:	
8	Belangrijk
2	Neutraal
0	Onbelangrijk

12.	Ik wil weten of de kinderen alleen werken of in groepjes werken
Antwoorden:	
5	Belangrijk
4	Neutraal
1	Onbelangrijk

Categorie: Organisatie

Deze categorie is beantwoord door alle respondenten. In de categorie organisatie zijn 3 vragen gesteld. Er is 22 keer met belangrijk geantwoord, 7 keer met neutraal en 1 keer met onbelangrijk. Bij alle drie de vragen word er door meer dan de helft van de respondenten met belangrijk geantwoord.

13.	Ik wil weten hoe de klassen worden ingedeeld, bijvoorbeeld op leeftijd, sociale redzaamheid, schoolprestaties.
Antwoorden:	
6	Belangrijk
4	Neutraal
0	Onbelangrijk

14.	Ik wil weten wie er voor de klas staan, bijvoorbeeld: leraressen onderwijsassistenten, stagiaires etc.
Antwoorden:	
7	Belangrijk
3	Neutraal
0	Onbelangrijk

15.	Ik wil weten hoeveel leraressen per klas of per aantal kinderen werken.
Antwoorden:	
10	Belangrijk
0	Neutraal
0	Onbelangrijk

Categorie: Onderwijstijd

De categorie onderwijstijd is beantwoord door alle respondenten. Deze categorie telt 3 vragen. In het totaal is er 12 keer met belangrijk geantwoord, 11 keer met neutraal en 7 keer met onbelangrijk. Bij de eerste twee vragen uit deze categorie (vraag 16 en 17) word door de helft of meer dan de helft van de respondenten met belangrijk geantwoord. De laatste vraag uit deze categorie wordt door geen van de ouders als belangrijk ervaren, deze vraag wordt door meer dan de helft van de ouders als onbelangrijk ervaren.

16.	Ik wil weten wat de schooltijden zijn.
Antwoorden:	
5	Belangrijk
5	Neutraal
0	Onbelangrijk

17.	Ik wil weten of er mogelijkheid is tot overblijven in de lunchpauze.
Antwoorden:	
7	Belangrijk
2	Neutraal
1	Onbelangrijk

18.	Ik wil weten of er mogelijkheid is tot naschoolse opvang.
Antwoorden:	
0	Belangrijk
4	Neutraal
6	Onbelangrijk

Categorie: Informatievoorziening ouders

Deze categorie is beantwoord door alle respondenten. In het totaal telt deze categorie 4 vragen. Er is 16 keer geantwoord met belangrijk, 22 keer met neutraal en 2 keer met onbelangrijk. De enige vraag in deze categorie die wel door de meeste ouders belangrijk word gevonden is vraag 22. Bij de andere vragen in deze categorie heeft het merendeel neutraal of onbelangrijk geantwoord.

19.	Ik wil weten of er een medezeggenschapsraad is.
Antwoorden:	
1	Belangrijk
8	Neutraal
1	Onbelangrijk

20.	Ik wil weten of er een ouderraad is
Antwoorden:	
3	Belangrijk
7	Neutraal
0	Onbelangrijk

21.	Ik wil weten of er gebruik wordt gemaakt van klassenouders.
Antwoorden:	
3	Belangrijk
6	Neutraal
1	Onbelangrijk

22.	Ik wil weten op welke manier en hoe vaak de scholen contact houden met (pleeg) ouders.
Antwoorden:	
9	Belangrijk
1	Neutraal
0	Onbelangrijk

Categorie: Specifieke voorzieningen

In deze categorie hebben alle respondenten geantwoord, niet alle respondenten hebben binnen de gestelde antwoordmogelijkheden geantwoord. Sommige hebben met een vraagteken geantwoord. In het totaal telt deze categorie 11 vragen. Er is in het totaal 41 keer geantwoord met belangrijk, 57 keer met neutraal, 5 keer met onbelangrijk en 7 keer met een vraagteken. Bij twee van de 11 vragen is er door de meerderheid van de respondenten met belangrijk geantwoord, namelijk op vraag 23 en op vraag 26. Bij alle andere vragen zijn de meningen verdeeld. Bij vragen 27, 28 en 32 is maar door één of twee ouders met belangrijk geantwoord.

23.	Ik wil weten of er mogelijkheid tot logopedie is op school.
Antwoorden:	
7	Belangrijk
3	Neutraal
0	Onbelangrijk

24.	Ik wil weten of er mogelijkheid tot fysiotherapie is op school.
Antwoorden:	
4	Belangrijk
4	Neutraal
2	Onbelangrijk

25.	Ik wil weten of er schoolmaatschappelijk werkers zijn.
Antwoorden:	
4	Belangrijk
6	Neutraal
0	Onbelangrijk

26.	Ik wil weten of er orthopedagogen/psychologen werkzaam zijn op de school.
Antwoorden:	
6	Belangrijk
4	Neutraal
0	Onbelangrijk

27.	Ik wil weten of er School Video Interactie Begeleiding word gebruikt op de school.
Antwoorden:	
2	Belangrijk
6	Neutraal
1	Onbelangrijk

Vraag 27 is door 1 respondent beantwoord met een vraagteken.

28.	Ik wil weten of er een arts aanwezig is op school.
Antwoorden:	
1	Belangrijk
7	Neutraal
2	Onbelangrijk

29.	Ik wil weten of er spelbegeleiding wordt gegeven.
Antwoorden:	
5	Belangrijk
5	Neutraal
0	Onbelangrijk

30.	Ik wil weten of er remedial teaching wordt gegeven.
Antwoorden:	
3	Belangrijk
5	Neutraal
0	Onbelangrijk

Vraag 30 is door 2 respondenten beantwoord met een vraagteken.

31.	Ik wil weten of er een commissie van begeleiding aanwezig is.
Antwoorden:	
4	Belangrijk
4	Neutraal
0	Onbelangrijk

Vraag 31 is door 2 respondenten beantwoord met een vraagteken.

32.	Ik wil weten of er ambulant werkers beschikbaar zijn op school.
Antwoorden:	
1	Belangrijk
8	Neutraal
0	Onbelangrijk

Vraag 32 is door 1 respondent beantwoord met een vraagteken.

33.	Ik wil weten of er intern begeleiders werkzaam zijn op school.
Antwoorden:	
4	Belangrijk
5	Neutraal
0	Onbelangrijk

Vraag 33 is door 1 respondent beantwoord met een vraagteken.

Categorie: overig

Deze categorie is door alle respondenten beantwoord. In deze categorie zijn in het totaal 5 vragen gesteld. Er is 26 keer geantwoord met belangrijk, 18 keer met neutraal en 6 keer met onbelangrijk. Bij alle vragen behalve vraag 36 word er door de helft of meer dan de helft van de respondenten geantwoord met belangrijk.

34.	Ik wil weten of mijn kind gym krijgt op school.
Antwoorden:	
6	Belangrijk
4	Neutraal
0	Onbelangrijk

35.	Ik wil weten of mijn kind zwemles krijgt.
Antwoorden:	
6	Belangrijk
3	Neutraal
1	Onbelangrijk

36.	Ik wil weten of er huiswerk wordt gegeven op school.
Antwoorden:	
5	Belangrijk
4	Neutraal
1	Onbelangrijk

37.	Ik wil weten of de school een religieuze invalshoek heeft.
Antwoorden:	
4	Belangrijk
4	Neutraal
2	Onbelangrijk

38.	Ik wil weten of er les word gegeven in godsdienstige vorming of religieuze stromingen.
Antwoorden:	
5	Belangrijk
3	Neutraal
2	Onbelangrijk

VRAAG 2 Welk van de bovenstaande vragen zijn voor u het belangrijkste in het maken van een schoolkeuze voor uw kind? Schrijf de nummers op van de vragen die u het belangrijkste vindt (max. 5).

1.	1	14.	3	27.	0
2.	0	15.	4	28.	0
3.	0	16.	0	29.	0
4.	6	17.	1	30.	0
5.	0	18.	0	31.	0
6.	7	19.	0	32.	0
7.	6	20.	0	33.	1
8.	4	21.	0	34.	0
9.	0	22.	2	35.	0
10.	6	23.	1	36.	0
11.	3	24.	0	37.	0
12.	0	25.	0	38.	1
13.	2	26.	2		

VRAAG 3 Vindt u dat u de juiste informatie krijgt of hebt gekregen van de pedagogisch medewerker en de gezinsbegeleider? Zo ja, waarover? Zo nee, waarover niet?

Hieronder zal ik letterlijk de antwoorden beschrijven die ik van ouders heb verkregen.

- Ja, ik vind dat ik heel goed begeleid word en krijg goede informatie. Ik heb er veel steun aan!
- Jawel, over de type scholen. Op elke vraag kreeg ik een antwoord.
- Ja, juiste informatie over welk type school (cluster 4), welke scholen daaronder vallen.
- Dit gesprek moet nog komen.
- Ik wil wel meer weten over waarom mijn kind juist wel of juist niet naar een bepaalde school moet.
- Ja, Ik vind het heel goed dat alles in overleg gaat met ouders en dat de mening van de ouders meetelt. Als ik iets wil weten over mijn kind krijg ik altijd goed antwoord.
- Er is nog niet heel veel gesproken over de vervolgschool van mijn kind. We hebben zelf al een bepaald idee, dit komt aardig overeen met wat de pedagogisch medewerker, intensieve gezinsbegeleider en lerares aangeeft. Momenteel moeten er nog wat onderzoeken gedaan worden bijvoorbeeld een IQ-test. We kunnen nu denk ik wel concrete afspraken gaan maken met de intensieve gezinsbegeleider om een aantal scholen te gaan bezoeken. Ik ben nu wel onzeker of er wel plaats voor hem is. We hebben nog niets aangevraagd.
- Ja, we worden goed geïnformeerd over wat er op school gebeurt.
- Ja, schoolkeuze algemeen. Uitgebreide argumentatie waarom deze school de juiste is.
- Ja, er worden een aantal doelen gemaakt voor je kind waar zij problemen mee heeft. Doormiddel van gesprekken met ouder (s), pedagogisch medewerkers, intensieve gezinsbegeleiders en leraressen, wordt er voldoende informatie verstrekt. Zodat je weet hoe je met je kind kan omgaan en hoe je het kan ondersteunen en wat voor specifieke dingen zij nodig heeft om deze dingen te kunnen halen.

VRAAG 4 Op welke manier wilt u het liefst voorgelicht worden over de vervolgscholen?

Hieronder zal ik letterlijk de antwoorden beschrijven die ik van ouders heb verkregen.

- De school die het beste bij mijn kind past, wil ik graag alles over weten.
- Nadat duidelijk is voor welke scholen mijn kind in aanmerking komt, zou ik van die scholen een folder willen ontvangen. Het zou handig zijn als je van die scholen ook een naam van een contactpersoon kan krijgen waaraan je alle vragen kan stellen.
- Schriftelijk en eventueel later toelicht van de pedagogische medewerkers.
- persoonlijk en mondeling
- Ik wil een duidelijke mening van de lerares, pedagogisch medewerker en intensieve gezinsbegeleider waarom zij denken dat juist die school de beste is voor mijn kind. Welke goede punten van het gedrag van het kind sluit aan bij die school en welke niet
- Persoonlijk gesprek + informatie op papier
- Bezoeken aan scholen brengen, informatie van de lerares, pedagogisch medewerker en intensieve gezinsbegeleider. Eventueel een schoolgids van de scholen. Het belangrijkste is dat mijn kind naar een school gaat die voor hem het beste is.
- Via een driehoeksgesprek
- Mondelinge informatie en bezoeken brengen aan scholen
- Doormiddel van een driehoeksgesprek.

Samengevat:

De verkregen antwoorden	Aantal respondenten met hetzelfde antwoord
Mondelinge informatie van medewerkers Cardea	8
Bezoek aan scholen	2
Informatie op papier (folder, schoolgids etc.)	4
Naam van een contactpersoon van de betreffende schol	1

Het eerste antwoord is niet in te schalen bij één van de bovenstaande antwoorden. In dit antwoord werden geen middelen genoemd om informatie over te brengen dus is het antwoord onbruikbaar. Op deze vraag is er door negen respondenten een bruikbaar antwoord gegeven.

VRAAG 5 Welke informatie vindt u belangrijk maar heeft u niet terug gezien in deze enquête?

- Hoe is het vervoer naar de vervolgschool toe geregeld?
- Wat, hoe en wanneer worden er testen afgenomen bij mijn kind om vast te stellen welke stoornis het heeft en wat zijn IQ bijvoorbeeld is.

Bijlage 4 **Begeleidende brief en enquête intensieve gezinsbegeleiders**

Beste Collega,

De meeste van jullie zullen mij wel kennen, voor de mensen die mij nog niet kennen zal ik mezelf even voorstellen. Ik ben Janneke, pedagogisch medewerker op de Janneke-groep van Campus Katwijk. Een aantal weken geleden ben ik begonnen met mijn afstudeerproject.

Mijn afstudeerproject gaat over de voorlichting die (pleeg)ouders krijgen van pedagogisch medewerkers, gezinsbegeleiders en leraressen tijdens driehoeksgesprekken over de verschillende vervolgscholen. Onlangs hebben de meeste ouders de van de 3-6 groep Campus Katwijk de C-toets ingevuld. Uit de eerste uitslagen van dit onderzoek bleek dat niet iedereen tevreden was met de voorlichting die nu wordt gegeven.

16 januari jl. heb ik enquête's voor ouders meegegeven naar huis. Dit heeft als doel dat ik er achter wil komen wat ze van ons (sociaal werkers) verwachten op het gebied van voorlichting over het vervolgonderwijs. Er zal ook een enquête worden afgenomen bij PM'ers en leraressen.

Met behulp van de uitkomsten van deze en alle andere onderzoeken zal de voorlichting die ouders krijgen van de pedagogisch medewerkers, gezinsbegeleiders en leerkrachten worden aangepast. Doel van mijn afstudeerproduct is een instrument ontwikkelen dat pedagogisch medewerkers, gezinsbegeleiders en leerkrachten voldoende handvatten geeft om ouders voor te lichten met informatie die voor hen belangrijk is om een afweging te maken tussen de verschillende scholen. De reden dat ik ook onder collega's een enquête afneem is, dat ik graag van jullie wil weten wat jullie ideeën zijn omtrent dit onderwerp en hier mijn eindproduct op wil afstemmen.

Ik zou het op prijs stellen wanneer je de lijst **voor woensdag 31 januari** aan mij wilt retourneren. Je kan de enquête in mijn hangmapje doen van de dossierkast, in mijn postvakje op de groep leggen of persoonlijk aan mij overhandigen.

Alvast bedankt voor het invullen van deze enquête.

Met vriendelijke groet,

Janneke Hoek

Wanneer je geïnteresseerd bent in de uitkomsten van deze enquête en de uitkomsten van mijn afstudeerproject wordt je hierover geïnformeerd.

Voorlichting over vervolgscholen

Enquête intensieve gezinsbegeleiders

Inleiding

Fijn dat je mee wil werken aan deze enquête. Het zal ongeveer 15 minuten van je tijd in beslag nemen. Deze enquête bestaat voornamelijk uit open vragen en heeft een paar gesloten vragen.

Voordat je straks aan de vragen gaat beginnen kom je een bijlage tegen met de onderwerpen waarover ik ouders vragen heb gesteld. Alle onderwerpen zijn genummerd. Tijdens het invullen van deze enquête zou je van deze lijst gebruik kunnen maken bij het invullen van sommige vragen, door nummers over kunnen nemen uit de lijst i.p.v. het uit te schrijven. Dit wordt vermeld bij de vragen waarbij dit mogelijk is.

Voorbeeldvraag:

Over welke kennis vind jij dat je moet beschikken over het speciaal (basis)onderwijs om ouders te kunnen voorlichten?

Ik vind dat het belangrijk is om te kunnen vertellen naar welke scholen we doorverwijzen, wat cluster 1-4, het speciaal basisonderwijs en dagcentra's inhouden en verder lijkt het me handig dat ik iets kan vertellen over nr. 1, 2, 10...etc.

Het is voor het invullen van deze enquête handig om deze onderwerpen even door te lezen, zodat je ongeveer weet hoe de enquête voor ouders er uit heeft gezien. De resultaten van het onderzoek bij ouders zijn op dit moment nog niet duidelijk.

De gegevens zullen vertrouwelijk worden verwerkt.

Vragen uit de enquête voor (pleeg)ouders

Categorie: Algemeen

1. Naar welk type scholen verwijst Cardea kinderen door?
2. In welke plaatsen liggen de scholen staan?
3. Vanaf welke leeftijd kan mijn kind op de verschillende scholen terecht?
4. Voor wat voor soort scholen komt mijn kind in aanmerking?
5. Wanneer het onderwerp schoolkeuze word aangesneden in een driehoeksgesprek, wil ik (ouder) meteen weten voor wat voor soort scholen mijn kind in aanmerking komt.
6. Ik wil weten welke scholen de pedagogisch medewerker en gezinsbegeleider het meest geschikt vinden voor mijn kind.
7. Ik wil weten waarom de pedagogisch medewerker en gezinsbegeleider denken dat waarom de ene school beter bij mij kind past dan de andere.

Categorie: Sfeer

8. Ik wil weten hoe een doorsnee lesdag eruit ziet van de scholen waarvoor mijn kind in aanmerking komt.
9. Ik wil weten hoeveel kinderen er op de school zitten.
10. Ik wil weten hoeveel kinderen er gemiddeld in een klas zitten
11. Ik wil weten wat voor gedragsproblemen en/of stoornissen de kinderen (kunnen) hebben die er op de school zitten
12. Ik wil weten of de kinderen alleen werken of in groepjes werken

Organisatie

13. Ik wil weten hoe de klassen worden ingedeeld, bijvoorbeeld op leeftijd, sociale redzaamheid, schoolprestaties
14. Ik wil weten wie er voor de klas staan, bijvoorbeeld: leraressen onderwijsassistenten, stagiaires etc.
15. Ik wil weten hoeveel leraressen per klas of per aantal kinderen werken

Onderwijstijd

16. Ik wil weten wat de schooltijden zijn
17. Ik wil weten of er mogelijkheid is tot overblijven in de lunchpauze
18. Ik wil weten of er mogelijkheid is tot naschoolse opvang

Informatievoorziening ouders

19. Ik wil weten of er een medezeggenschapsraad is
20. Ik wil weten of er een ouderraad is
21. Ik wil weten of er gebruik wordt gemaakt van klassenouders
22. Ik wil weten op welke manier en hoe vaak de scholen contact houden met (pleeg) ouders.

Specifieke voorzieningen

23. Ik wil weten of er mogelijkheid tot logopedie is op school
24. Ik wil weten of er mogelijkheid tot fysiotherapie is op school
25. Ik wil weten of er schoolmaatschappelijk werkers zijn
26. Ik wil weten of er orthopedagogen/psychologen werkzaam zijn op de school
27. Ik wil weten of er School Video Interactie Begeleiding word gebruikt op de school
28. Ik wil weten of er een arts aanwezig is op school
29. Ik wil weten of er spelbegeleiding wordt gegeven
30. Ik wil weten of er remedial teaching wordt gegeven
31. Ik wil weten of er een commissie van begeleiding aanwezig is
32. Ik wil weten of er ambulante werkers beschikbaar zijn op school
33. Ik wil weten of er intern begeleiders werkzaam zijn op school

Categorie: overig

- 34. Ik wil weten of mijn kind gym krijgt op school
- 35. Ik wil weten of mijn kind zwemles krijgt
- 36. Ik wil weten of er huiswerk wordt gegeven op school
- 37. Ik wil weten of de school een religieuze invalshoek heeft
- 38. Ik wil weten of er les word gegeven in godsdienstige vorming of religieuze stromingen.

Vragenlijst

*Voordat je begint met het invullen van de enquête, bedenk dat deze vragen over **alle** scholen gaan waarnaar we kinderen doorverwijzen!*

1. Hoe lang werk je al met kinderen van een 3-6 groep?

.....
.....

2. Op welke manier(en) heb je de kennis die je hebt over de scholen uit het speciaal (basis)onderwijs, waarnaar Cardea* kinderen doorverwijst opgedaan? (Er mogen hier meerdere antwoorden worden aangekruist)

- ☐ Op school
 - ☐ Doormiddel van een cursus/training
 - ☐ Ik heb alle informatie zelf opgezocht
 - ☐ Dat heb ik van mijn naaste collega's geleerd
 - ☐ Doormiddel van een themavergadering
 - ☐ Door mijn werk te doen heb ik deze kennis door de tijd heen opgedaan
 - ☐ Anders, namelijk.....
-

3. Hoe ervaar jij de informatievoorziening over het speciaal (basis)onderwijs, richting ouders tijdens driehoeksgesprekken?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

* Het doorverwijzen van kinderen naar het speciaal (basis)onderwijs wordt op onze locatie (Campus Katwijk) in samenwerking met de Leidse Buitenschool gedaan.

4. Welke kennis heb jij over de verschillende scholen waar wij kinderen naar doorverwijzen? Naar aanleiding van deze vraag worden hieronder een aantal vragen gesteld. (Kruis aan wat van toepassing is)

a. Ik kan alle scholen waar we kinderen naar doorverwijzen opnoemen

- ☐ Ja
- ☐ Nee

b. Ik kan ouders uitleggen wat Cluster 1-4, Speciaal Basisonderwijs en Daghulpcentra zijn en wat het inhoudt?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

c. Ik kan ouders specifieke informatie geven over de scholen zoals genoemd in bijlage met enquêtevragen voor ouders

- ☐ Ik zou meer willen/moeten weten
- ☐ Ik weet voldoende
- ☐ Ik weet (bijna) alles

5. Kan jij van iedere school waarnaar we kinderen doorverwijzen, dezelfde soort informatie geven? Oftewel, weet jij van alle scholen evenveel? Als je bij deze vraag 'nee' in moet vullen, leg dan de reden uit.

- ☐ Ja
- ☐ Nee,.....
.....
.....
.....

6. Over welke kennis met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs, denk jij dat je moet beschikken, om ouders te kunnen voorlichten met informatie die zij belangrijk vinden? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

- 7. Welke informatie met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs is voor jou zelf belangrijk of nuttig om te weten? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 8. Naar aanleiding van dit onderzoek ga ik een instrument ontwikkelen om de pedagogisch medewerkers, IGB'ers en leraressen handvatten te geven om ouders zo goed mogelijk voor te lichten. Op welke manier wil jij je kennis over het speciaal (basis)onderwijs verbeteren?**

- ☐ Doormiddel van een cursus
 - ☐ Doormiddel van een website
 - ☐ Doormiddel van een folder
 - ☐ Doormiddel van een informatiewaaier
 - ☐ Doormiddel van een informatieboekje
 - ☐ Anders, namelijk.....
-

- 9. Zijn er nog dingen die belangrijk zijn, maar je niet terug heb gezien in deze enquête? Zo ja, dan kun je die hieronder nader toelichten?**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Einde

Bijlage 5 Resultaten enquête intensieve gezinsbegeleiders

De 3-6 groep van Campus Katwijk telt is het totaal zes intensieve gezinsbegeleiders die gezinnen ondersteunen. Ik heb alle intensieve gezinsbegeleiders die verbonden zijn aan de 3-6 groep een enquête gestuurd. Van de zeven enquêtes heb ik vijf enquêtes retour ontvangen. Van de overige intensieve gezinsbegeleider heb ik niets vernomen.

Ik heb er voor gekozen om deze enquêtes apart uit te werken, zodat je kan zien welke antwoorden door dezelfde respondent zijn gegeven. Dat is bij deze enquête van belang omdat ik het verband wil zoeken tussen het aantal jaren werkervaring, de manier waarop de kennis is opgedaan en de mate waarin de respondent zijn kennis nog wil verbeteren.

Respondent 1:

1. Hoe lang werk je al met kinderen van een 3-6 groep?

Ongeveer 15 jaar

2. Op welke manier(en) heb je de kennis die je hebt over de scholen uit het speciaal (basis)onderwijs, waarnaar Cardea* kinderen doorverwijst opgedaan? (Er mogen hier meerdere antwoorden worden aangekruist)

Dat heb ik van mijn naaste collega's geleerd

3. Hoe ervaar jij de informatievoorziening over het speciaal (basis)onderwijs, richting ouders tijdens driehoeksgesprekken?

Deze informatie word meestal door de gedragswetenschapper verstrekt, samen met mij (gezinsbegeleider en de pedagogisch medewerker). We adviseren ouders ook altijd op de school (scholen) te gaan kijken en daar informatie op te vragen. Dit verloopt meestal goed.

4. Welke kennis heb jij over de verschillende scholen waar wij kinderen naar doorverwijzen? Naar aanleiding van deze vraag worden hieronder een aantal vragen gesteld. (Kruis aan wat van toepassing is)

a. Ik kan alle scholen waar we kinderen naar doorverwijzen opnoemen

Ja

b. Ik kan ouders uitleggen wat Cluster 1-4, Speciaal Basisonderwijs en Daghulpcentra zijn en wat het inhoudt?

Ja

c. Ik kan ouders specifieke informatie geven over de scholen zoals genoemd in bijlage met enquêtevragen voor ouders

Ik zou meer willen/moeten weten

5. Kan jij van iedere school waarnaar we kinderen doorverwijzen, dezelfde soort informatie geven? Oftewel, weet jij van alle scholen evenveel? Als je bij deze vraag 'nee' in moet vullen, leg dan de reden uit.

Nee, ik kan niet over alle scholen dezelfde informatie geven, maar ik kan het wel opzoeken of ouders kunnen dit zelf doen.

6. Over welke kennis met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs, denk jij dat je moet beschikken, om ouders te kunnen voorlichten met informatie die zij

* Het doorverwijzen van kinderen naar het speciaal (basis)onderwijs wordt op onze locatie (Campus Katwijk) in samenwerking met de Leidse Buitenschool gedaan.

belangrijk vinden? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

Wat zijn de toelatingscriteria voor elke school

Wat zijn de doorstromingsmogelijkheden na deze vorm van onderwijs

Adressen/ telefoonnummers/ websites van deze scholen, waar ouders en/of ik overige informatie vandaan kunnen halen.

Wat voor soort kinderen zitten er op welke voor van onderwijs.

7. Welke informatie met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs is voor jou zelf belangrijk of nuttig om te weten? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

Zie vorige vraag

8. Naar aanleiding van dit onderzoek ga ik een instrument ontwikkelen om de pedagogisch medewerkers, IGB'ers en leraressen handvatten te geven om ouders zo goed mogelijk voor te lichten. Op welke manier wil jij je kennis over het speciaal (basis)onderwijs verbeteren?

Doormiddel van een website

9. Zijn er nog dingen die belangrijk zijn, maar je niet terug heb gezien in deze enquête? Zo ja, dan kun je die hieronder nader toelichten?

N.v.t

Respondent 2

1. Hoe lang werk je al met kinderen van een 3-6 groep?

3 jaar

2. Op welke manier(en) heb je de kennis die je hebt over de scholen uit het speciaal (basis)onderwijs, waarnaar Cardea* kinderen doorverwijst opgedaan? (Er mogen hier meerdere antwoorden worden aangekruist)

Door mijn werk te doen heb ik deze kennis door de tijd heen opgedaan

3. Hoe ervaar jij de informatievoorziening over het speciaal (basis)onderwijs, richting ouders tijdens driehoeksgesprekken?

De informatie die gegeven wordt is afhankelijk van de kennis van de PM'ers en de gezinsbegeleiding. In het eerste jaar had ik nauwelijks kennis van deze zaken en kon daardoor geen gerichte informatie geven. Ook had ik toen zelf nog niet de scholen bezocht en kon er dus zelf ook nog geen beeld van vormen.

4. Welke kennis heb jij over de verschillende scholen waar wij kinderen naar doorverwijzen? Naar aanleiding van deze vraag worden hieronder een aantal vragen gesteld. (Kruis aan wat van toepassing is)

a. Ik kan alle scholen waar we kinderen naar doorverwijzen opnoemen

Ja

b. Ik kan ouders uitleggen wat Cluster 1-4, Speciaal Basisonderwijs en Daghulpcentra zijn en wat het inhoudt?

Ja, maar in algemene termen.

c. Ik kan ouders specifieke informatie geven over de scholen zoals genoemd in bijlage met enquêtevragen voor ouders

Ik zou meer willen/moeten weten

* Het doorverwijzen van kinderen naar het speciaal (basis)onderwijs wordt op onze locatie (Campus Katwijk) in samenwerking met de Leidse Buitenschool gedaan.

5. Kan jij van iedere school waarnaar we kinderen doorverwijzen, dezelfde soort informatie geven? Oftewel, weet jij van alle scholen evenveel? Als je bij deze vraag 'nee' in moet vullen, leg dan de reden uit.

Nee, specifieke vragen van ouders zou ik niet kunnen beantwoorden. Ook is er met regelmaat een verandering in het aanbod van scholen en dergelijke. Het is lastig om de informatie 'up-to-date' te houden. Alle informatie die nieuw is zou door iemand beheerd moeten worden. Een soort databank waar alle wijzigingen bijgehouden worden.

6. Over welke kennis met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs, denk jij dat je moet beschikken, om ouders te kunnen voorlichten met informatie die zij belangrijk vinden? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

- welk type scholen zouden mogelijk geschikt kunnen zijn voor het kind.
- Welke verwachtingen zijn er van die scholen m.b.t het kind, aan welke eisen moet het kind voldoen om te kunnen functioneren op die school.
- Met welke gedragsstoornissen wordt het kind geconfronteerd op die school
- Kan het kind aansluiting vinden bij de andere kinderen wat gedrag en behoefte aan contact betreft.
- Welke extra begeleiding wordt er op die school geboden waar het kind gebruik van zou kunnen maken.

7. Welke informatie met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs is voor jou zelf belangrijk of nuttig om te weten? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

Voor mij is die informatie van belang die voor het gezin van belang is. Welke informatie hebben zij nodig om een goede afweging en keuze te kunnen maken.

8. Naar aanleiding van dit onderzoek ga ik een instrument ontwikkelen om de pedagogisch medewerkers, IGB'ers en leraressen handvatten te geven om ouders zo goed mogelijk voor te lichten. Op welke manier wil jij je kennis over het speciaal (basis)onderwijs verbeteren?

Doormiddel van een website

Doormiddel van een informatiewaai

9. Zijn er nog dingen die belangrijk zijn, maar je niet terug heb gezien in deze enquête? Zo ja, dan kun je die hieronder nader toelichten?

Het is voor het gezin van belang om het kind op een goede plek te kunnen krijgen maar voor de school lijkt het mij ook van belang om kinderen te krijgen die daar ook daadwerkelijk horen. Het zou mijn inziens dan ook slim van die scholen zijn om meer met ons te gaan samenwerken.

Respondent 3

1. Hoe lang werk je al met kinderen van een 3-6 groep?

Bijna 1 jaar

2. Op welke manier(en) heb je de kennis die je hebt over de scholen uit het speciaal (basis)onderwijs, waarnaar Cardea* kinderen doorverwijst opgedaan? (Er mogen hier meerdere antwoorden worden aangekruist)

Op school

Door mijn werk te doen heb ik deze kennis door de jaren heen opgedaan

Anders, namelijk...Ik werk zelf op een cluster 4 school en ben zodoende van veel zaken op de hoogte.

* Het doorverwijzen van kinderen naar het speciaal (basis)onderwijs wordt op onze locatie (Campus Katwijk) in samenwerking met de Leidse Buitenschool gedaan.

3. Hoe ervaar jij de informatievoorziening over het speciaal (basis)onderwijs, richting ouders tijdens driehoeksgesprekken?

Van mij uit gezien uitstekend! Ouders ervaren dit ook zo. Overigens word het verstrekken van de bovenstaande informatie niet allen beperkt tot driehoeksgesprekken.

4. Welke kennis heb jij over de verschillende scholen waar wij kinderen naar doorverwijzen? Naar aanleiding van deze vraag worden hieronder een aantal vragen gesteld. (Kruis aan wat van toepassing is)

a. Ik kan alle scholen waar we kinderen naar doorverwijzen opnoemen
Ja

b. Ik kan ouders uitleggen wat Cluster 1-4, Speciaal Basisonderwijs en Daghulpcentra zijn en wat het inhoudt?
Ja

c. Ik kan ouders specifieke informatie geven over de scholen zoals genoemd in bijlage met enquêtevragen voor ouders
Ik weet (bijna) alles

5. Kan jij van iedere school waarnaar we kinderen doorverwijzen, dezelfde soort informatie geven? Oftewel, weet jij van alle scholen evenveel? Als je bij deze vraag 'nee' in moet vullen, leg dan de reden uit.

Nee ik weet verhoudingsgewijs minder van cluster 2 (b.v. de weerklink) wel van cluster 3 + 4 en het SBO.

6. Over welke kennis met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs, denk jij dat je moet beschikken, om ouders te kunnen voorlichten met informatie die zij belangrijk vinden? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

N.v.t. op mij persoonlijk. In het algemeen, de kennis van de categorieën algemeen, sfeer, organisatie en specifieke voorzieningen.

7. Welke informatie met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs is voor jou zelf belangrijk of nuttig om te weten? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

N.v.t.

8. Naar aanleiding van dit onderzoek ga ik een instrument ontwikkelen om de pedagogisch medewerkers, IGB'ers en leraressen handvatten te geven om ouders zo goed mogelijk voor te lichten. Op welke manier wil jij je kennis over het speciaal (basis)onderwijs verbeteren?

Anders, namelijk voldoende kennis

9. Zijn er nog dingen die belangrijk zijn, maar je niet terug heb gezien in deze enquête? Zo ja, dan kun je die hieronder nader toelichten?

Zet ouders maar zelf aan het werk. Geef websites van scholen, stimuleer om te gaan kijken sfeer proven etc.

Respondent 4

1. Hoe lang werk je al met kinderen van een 3-6 jaar groep?

Ruim 8 jaar

2. Op welke manier(en) heb je de kennis die je hebt over de scholen uit het speciaal (basis)onderwijs, waarnaar Cardea* kinderen doorverwijst opgedaan? (Er mogen hier meerdere antwoorden worden aangekruist)

Ik heb alle informatie zelf opgezocht

Dat heb ik van mijn naaste collega's geleerd

Doormiddel van een themavergadering

Door mijn werk te doen heb ik deze kennis door de tijd heen opgedaan

3. Hoe ervaar jij de informatievoorziening over het speciaal (basis)onderwijs, richting ouders tijdens driehoeksgesprekken?

Ik ervaar het als open. Ingaand op wat ouders willen weten naast afstemmen op waar het kind het best op zijn/haar plek is.

4. Welke kennis heb jij over de verschillende scholen waar wij kinderen naar doorverwijzen? Naar aanleiding van deze vraag worden hieronder een aantal vragen gesteld. (Kruis aan wat van toepassing is)

a. Ik kan alle scholen waar we kinderen naar doorverwijzen opnoemen

Ja

b. Ik kan ouders uitleggen wat Cluster 1-4, Speciaal Basisonderwijs en Daghulpcentra zijn en wat het inhoudt?

Ja

c. Ik kan ouders specifieke informatie geven over de scholen zoals genoemd in bijlage met enquêtevragen voor ouders

Ik weet voldoende

5. Kan jij van iedere school waarnaar we kinderen doorverwijzen, dezelfde soort informatie geven? Oftewel, weet jij van alle scholen evenveel? Als je bij deze vraag 'nee' in moet vullen, leg dan de reden uit.

Nee, van de LBS weet ik het meest, omdat (wij) ik veel informatie krijg van die binnen de locatie Campus Katwijk werken.

6. Over welke kennis met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs, denk jij dat je moet beschikken, om ouders te kunnen voorlichten met informatie die zij belangrijk vinden? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

De verschillende scholen en clusters

De grootte van de groepen en de hoeveelheid leerkrachten die er voor de klas staan.

Of er logopedie/fysiotherapeuten of schoonmaatschappelijk werkers aanwezig zijn.

Duidelijk maken kunnen maken wat het verschil is tussen de verschillende scholen en clusterproblematiek

Informatie kunnen geven over het verloop van de aanmelding en de verschillende indicatiecommissies.

Ouders kunnen bellen voor een kennismaking op scholen.

7. Welke informatie met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs is voor jou zelf belangrijk of nuttig om te weten? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

Bijvoorbeeld zwemles > Ik geef nu aan ouders door dat zij dit zelf kunnen vragen. Dit is naar mijns inziens ook prima.

* Het doorverwijzen van kinderen naar het speciaal (basis)onderwijs wordt op onze locatie (Campus Katwijk) in samenwerking met de Leidse Buitenschool gedaan.

8. Naar aanleiding van dit onderzoek ga ik een instrument ontwikkelen om de pedagogisch medewerkers, IGB'ers en leraressen handvatten te geven om ouders zo goed mogelijk voor te lichten. Op welke manier wil jij je kennis over het speciaal (basis)onderwijs verbeteren?

Doormiddel van een website

9. Zijn er nog dingen die belangrijk zijn, maar je niet terug heb gezien in deze enquête? Zo ja, dan kun je die hieronder nader toelichten?

- Al eerder noemde ik het verloop van de aanmelding naar ouders toe te noemen/ uit te leggen. Zodat ouders weten waar ze aan toe zijn/wat ze kunnen verwachten.
- Ouders kunnen een afspraak maken met verschillende scholen ter kennismaking met die scholen, zodat ze een betere keus kunnen maken. Een waarbij veel overige vragen beantwoord worden.

Respondent 5

1. Hoe lang werk je al met kinderen van een 3-6 groep?

2 á 3 maanden

2. Op welke manier(en) heb je de kennis die je hebt over de scholen uit het speciaal (basis)onderwijs, waarnaar Cardea* kinderen doorverwijst opgedaan? (Er mogen hier meerdere antwoorden worden aangekruist)

Anders, namelijk door informatie in de wekelijkse begeleiding van Nancy

3. Hoe ervaar jij de informatievoorziening over het speciaal (basis)onderwijs, richting ouders tijdens driehoeksgesprekken?

Omdat het betreffende kind ging verhuizen naar elders in het land, werd het een gezamenlijke zoektocht die goed is afgelopen, d.w.z er gaat een plaatsing komen waar moeder tevreden over is.

4. Welke kennis heb jij over de verschillende scholen waar wij kinderen naar doorverwijzen? Naar aanleiding van deze vraag worden hieronder een aantal vragen gesteld. (Kruis aan wat van toepassing is)

a. Ik kan alle scholen waar we kinderen naar doorverwijzen opnoemen

Nee, wel opzoeken in een overzicht dat Nancy gemaakt heeft.

b. Ik kan ouders uitleggen wat Cluster 1-4, Speciaal Basisonderwijs en Daghulpcentra zijn en wat het inhoudt?

Ja

c. Ik kan ouders specifieke informatie geven over de scholen zoals genoemd in bijlage met enquêtevragen voor ouders

Ik weet voldoende, voor dit moment. Als zich een situatie voordoet, waarin specifieke school 'in zicht' komt, zoek ik meer informatie op.

5. Kan jij van iedere school waarnaar we kinderen doorverwijzen, dezelfde soort informatie geven? Oftewel, weet jij van alle scholen evenveel? Als je bij deze vraag 'nee' in moet vullen, leg dan de reden uit.

Ja, ik weet niet echt veel van de verschillende scholen, zie 4c

* Het doorverwijzen van kinderen naar het speciaal (basis)onderwijs wordt op onze locatie (Campus Katwijk) in samenwerking met de Leidse Buitenschool gedaan.

6. Over welke kennis met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs, denk jij dat je moet beschikken, om ouders te kunnen voorlichten met informatie die zij belangrijk vinden? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

Naar welk type scholen verwijst Cardea kinderen door?

Vanaf welke leeftijd kan mijn kind op de verschillende scholen terecht?

Voor wat voor soort scholen komt mijn kind in aanmerking?

Ik wil weten hoeveel kinderen er gemiddeld in een klas zitten

Ik wil weten wat voor gedragsproblemen en/of stoornissen de kinderen (kunnen) hebben die er op de school zitten.

Ik wil weten hoeveel leraressen per klas of per aantal kinderen werken.

Ik wil weten of er mogelijkheid tot logopedie is op school.

Ik wil weten of er mogelijkheid tot fysiotherapie is op school.

Ik wil weten of de school een religieuze invalshoek heeft.

Ik wil weten of er les word gegeven in godsdienstige vorming of religieuze stromingen.

Opmerking:

Ik kan mij voorstellen dat voor een specifiek kind ook nog andere specifieke punten van belang zijn. In dat soort gevallen kan een intensieve gezinsbegeleider proberen deze extra informatie te achterhalen – maar ouders kunnen dat meestal zelf ook wel.

7. Welke informatie met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs is voor jou zelf belangrijk of nuttig om te weten? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

Naar welk type scholen verwijst Cardea kinderen door?

In welke plaatsen liggen de scholen staan?

Vanaf welke leeftijd kan mijn kind op de verschillende scholen terecht?

8. Naar aanleiding van dit onderzoek ga ik een instrument ontwikkelen om de pedagogisch medewerkers, IGB'ers en leraressen handvatten te geven om ouders zo goed mogelijk voor te lichten. Op welke manier wil jij je kennis over het speciaal (basis)onderwijs verbeteren?

Doormiddel van een informatieboekje

9. Zijn er nog dingen die belangrijk zijn, maar je niet terug heb gezien in deze enquête? Zo ja, dan kun je die hieronder nader toelichten?

Zoals ik al eerder aangaf is het mijns inziens ondoenlijk om in detail alle gegevens paraat te hebben. Op grote lijnen moet je ouders kunnen informeren en voor de details kunnen ouders zelf op zoek gaan. Veel scholen hebben bijvoorbeeld een website. Ouders die daar ondersteuning bij nodig hebben, moet dat natuurlijk geworden.

Bijlage 6 **Begeleidende brief en enquête groepsworkers (pedagogisch medewerkers en leerkrachten)**

Beste Collega,

De meeste van jullie zullen mij wel kennen, voor de mensen die mij nog niet kennen zal ik mezelf even voorstellen. Ik ben Janneke, pedagogisch medewerker op de Janneke-groep van Campus Katwijk. Een aantal weken geleden ben ik begonnen met mijn afstudeerproject.

Mijn afstudeerproject gaat over de voorlichting die (pleeg)ouders krijgen van pedagogisch medewerkers, gezinsbegeleiders en leraressen tijdens driehoeksgesprekken over de verschillende vervolgscholen. Onlangs hebben de meeste ouders de van de 3-6 groep Campus Katwijk de C-toets ingevuld. Uit de eerste uitslagen van dit onderzoek bleek dat niet iedereen tevreden was met de voorlichting die nu wordt gegeven.

16 januari jl. heb ik enquête's voor ouders meegegeven naar huis. Dit heeft als doel dat ik er achter wil komen wat ze van ons (sociaal werkers) verwachten op het gebied van voorlichting over het vervolgonderwijs. Er zal ook een enquête worden afgenomen bij de gezinsbegeleiders en leraressen.

Met behulp van de uitkomsten van deze en alle andere onderzoeken zal de voorlichting die ouders krijgen van de pedagogisch medewerkers, gezinsbegeleiders en leerkrachten worden aangepast. Doel van mijn afstudeerproduct is een instrument ontwikkelen dat pedagogisch medewerkers, gezinsbegeleiders en leerkrachten voldoende handvatten geeft om ouders voor te lichten met informatie die voor hen belangrijk is om een afweging te maken tussen de verschillende scholen. De reden dat ik ook onder collega's een enquête afneem is, dat ik graag van jullie wil weten wat jullie ideeën zijn omtrent dit onderwerp en hier mijn eindproduct op wil afstemmen.

Ik zou het op prijs stellen wanneer je de lijst **voor woensdag 31 januari** aan mij wilt retourneren. Je kan de enquête in mijn hangmapje doen van de dossierkast, in mijn postvakje op de groep leggen of persoonlijk aan mij overhandigen.

Alvast bedankt voor het invullen van deze enquête.

Met vriendelijke groet,

Janneke Hoek

Wanneer je geïnteresseerd bent in de uitkomsten van deze enquête en de uitkomsten van mijn afstudeerproject wordt je hierover geïnformeerd.

Voorlichting over vervolgscholen

Enquête pedagogisch medewerkers en leerkrachten

Inleiding

Fijn dat je mee wil werken aan deze enquête. Het zal ongeveer 15 minuten van je tijd in beslag nemen. Deze enquête bestaat voornamelijk uit open vragen en heeft een paar gesloten vragen.

Voordat je straks aan de vragen gaat beginnen kom je een bijlage tegen met de onderwerpen waarover ik ouders vragen heb gesteld. Alle onderwerpen zijn genummerd. Tijdens het invullen van deze enquête zou je van deze lijst gebruik kunnen maken bij het invullen van sommige vragen, door nummers over kunnen nemen uit de lijst i.p.v. het uit te schrijven. Dit wordt vermeld bij de vragen waarbij dit mogelijk is.

Voorbeeldvraag:

Over welke kennis vind jij dat je moet beschikken over het speciaal (basis)onderwijs om ouders te kunnen voorlichten?

Ik vind dat het belangrijk is om te kunnen vertellen naar welke scholen we doorverwijzen, wat cluster 1-4, het speciaal basisonderwijs en dagcentra's inhouden en verder lijkt het me handig dat ik iets kan vertellen over nr. 1, 2, 10...etc.

Het is voor het invullen van deze enquête handig om deze onderwerpen even door te lezen, zodat je ongeveer weet hoe de enquête voor ouders er uit heeft gezien. De resultaten van het onderzoek bij ouders zijn op dit moment nog niet duidelijk.

De gegevens zullen vertrouwelijk worden verwerkt.

Vragen uit de enquête voor (pleeg)ouders

Categorie: Algemeen

- 39. Naar welk type scholen verwijst Cardea kinderen door?
- 40. In welke plaatsen liggen de scholen staan?
- 41. Vanaf welke leeftijd kan mijn kind op de verschillende scholen terecht?
- 42. Voor wat voor soort scholen komt mijn kind in aanmerking?
- 43. Wanneer het onderwerp schoolkeuze word aangesneden in een driehoeksgesprek, wil ik (ouder) meteen weten voor wat voor soort scholen mijn kind in aanmerking komt.
- 44. Ik wil weten welke scholen de pedagogisch medewerker en gezinsbegeleider het meest geschikt vinden voor mijn kind.
- 45. Ik wil weten waarom de pedagogisch medewerker en gezinsbegeleider denken dat waarom de ene school beter bij mij kind past dan de andere.

Categorie: Sfeer

- 46. Ik wil weten hoe een doorsnee lesdag eruit ziet van de scholen waarvoor mijn kind in aanmerking komt.
- 47. Ik wil weten hoeveel kinderen er op de school zitten.
- 48. Ik wil weten hoeveel kinderen er gemiddeld in een klas zitten
- 49. Ik wil weten wat voor gedragsproblemen en/of stoornissen de kinderen (kunnen) hebben die er op de school zitten
- 50. Ik wil weten of de kinderen alleen werken of in groepjes werken

Organisatie

- 51. Ik wil weten hoe de klassen worden ingedeeld, bijvoorbeeld op leeftijd, sociale redzaamheid, schoolprestaties
- 52. Ik wil weten wie er voor de klas staan, bijvoorbeeld: leraressen onderwijsassistenten, stagiaires etc.
- 53. Ik wil weten hoeveel leraressen per klas of per aantal kinderen werken

Onderwijstijd

- 54. Ik wil weten wat de schooltijden zijn
- 55. Ik wil weten of er mogelijkheid is tot overblijven in de lunchpauze
- 56. Ik wil weten of er mogelijkheid is tot naschoolse opvang

Informatievoorziening ouders

- 57. Ik wil weten of er een medezeggenschapsraad is
- 58. Ik wil weten of er een ouderraad is
- 59. Ik wil weten of er gebruik wordt gemaakt van klassenouders
- 60. Ik wil weten op welke manier en hoe vaak de scholen contact houden met (pleeg) ouders.

Specifieke voorzieningen

- 61. Ik wil weten of er mogelijkheid tot logopedie is op school
- 62. Ik wil weten of er mogelijkheid tot fysiotherapie is op school
- 63. Ik wil weten of er schoolmaatschappelijk werkers zijn
- 64. Ik wil weten of er orthopedagogen/psychologen werkzaam zijn op de school
- 65. Ik wil weten of er School Video Interactie Begeleiding word gebruikt op de school
- 66. Ik wil weten of er een arts aanwezig is op school
- 67. Ik wil weten of er spelbegeleiding wordt gegeven
- 68. Ik wil weten of er remedial teaching wordt gegeven
- 69. Ik wil weten of er een commissie van begeleiding aanwezig is
- 70. Ik wil weten of er ambulante werkers beschikbaar zijn op school
- 71. Ik wil weten of er intern begeleiders werkzaam zijn op school

Categorie: overig

- 72. Ik wil weten of mijn kind gym krijgt op school
- 73. Ik wil weten of mijn kind zwemles krijgt
- 74. Ik wil weten of er huiswerk wordt gegeven op school
- 75. Ik wil weten of de school een religieuze invalshoek heeft
- 76. Ik wil weten of er les word gegeven in godsdienstige vorming of religieuze stromingen.

Vragenlijst

*Voordat je begint met het invullen van de enquête, bedenk dat deze vragen over **alle** scholen gaan waarnaar we kinderen doorverwijzen!*

1. Hoe lang werk je al met kinderen van een 3-6 groep?

.....
.....

2. Op welke manier(en) heb je de kennis die je hebt over de scholen uit het speciaal (basis)onderwijs, waarnaar Cardea* kinderen doorverwijst opgedaan? (Er mogen hier meerdere antwoorden worden aangekruist)

- ☐ Op school
 - ☐ Doormiddel van een cursus/training
 - ☐ Ik heb alle informatie zelf opgezocht
 - ☐ Dat heb ik van mijn naaste collega's geleerd
 - ☐ Doormiddel van een themavergadering
 - ☐ Door mijn werk te doen heb ik deze kennis door de tijd heen opgedaan
 - ☐ Anders, namelijk.....
-

3. Hoe ervaren jij de informatievoorziening over het speciaal (basis)onderwijs, richting ouders tijdens driehoeksgesprekken?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Welke kennis heb jij over de verschillende scholen waar wij kinderen naar doorverwijzen? Naar aanleiding van deze vraag worden hieronder een aantal vragen gesteld. (Kruis aan wat van toepassing is)

- a. Ik kan alle scholen waar we kinderen naar doorverwijzen opnoemen
 - ☐ Ja
 - ☐ Nee

* Het doorverwijzen van kinderen naar het speciaal (basis)onderwijs wordt op onze locatie (Campus Katwijk) in samenwerking met de Leidse Buitenschool gedaan.

b. Ik kan ouders uitleggen wat Cluster 1-4, Speciaal Basisonderwijs en Daghulpcentra zijn en wat het inhoudt?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

c. Ik kan ouders specifieke informatie geven over de scholen zoals genoemd in bijlage met enquêtevragen voor ouders

- ☐ Ik zou meer willen/moeten weten
- ☐ Ik weet voldoende
- ☐ Ik weet (bijna) alles

5. Kan jij van iedere school waarnaar we kinderen doorverwijzen, dezelfde soort informatie geven? Oftewel, weet jij van alle scholen evenveel? Als je bij deze vraag 'nee' in moet vullen, leg dan de reden uit.

- ☐ Ja
- ☐ Nee,.....
.....
.....
.....

6. Over welke kennis met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs, denk jij dat je moet beschikken, om ouders te kunnen voorlichten met informatie die zij belangrijk vinden? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. Welke informatie met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs is voor jou zelf belangrijk of nuttig om te weten? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

8. Naar aanleiding van dit onderzoek ga ik een instrument ontwikkelen om de pedagogisch medewerkers, IGB'ers en leraressen handvatten te geven om ouders zo goed mogelijk voor te lichten. Op welke manier wil jij je kennis over het speciaal (basis)onderwijs verbeteren?

- ☐ Doormiddel van een cursus
- ☐ Doormiddel van een website
- ☐ Doormiddel van een folder
- ☐ Doormiddel van een informatiewaaier
- ☐ Doormiddel van een informatieboekje
- ☐ Anders, namelijk.....

.....

9. Zijn er nog dingen die belangrijk zijn, maar je niet terug heb gezien in deze enquête? Zo ja, dan kun je die hieronder nader toelichten?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Einde

Bijlage 7 **Resultaten enquête groepswerkers (pedagogisch medewerkers en leerkrachten)**

In deze bijlage kunt u de uitkomsten van de enquête voor de groepswerkers lezen. Ik heb er voor gekozen om in het begin van deze bijlage de antwoorden van deze enquêtes per respondent uit te werken. Het is niet gewoon dat enquêtes op deze manier worden uitgewerkt. Alle antwoorden worden juist altijd op de 'grote hoop' gegooid. Op deze manier is het duidelijk op welke manier de enquêtes zijn ingevuld en kan het verband tussen antwoorden beter worden gezien. Bijvoorbeeld het verband tussen de kennis van iemand en het aantal ervaringsjaren

Respondent 1 (leerkracht)

1. Hoe lang werk je al met kinderen van een speelleergroep in de leeftijd van 3-6 jaar?

Ongeveer 1 jaar

2. Op welke manier(en) heb je de kennis die je hebt over de scholen uit het speciaal (basis)onderwijs, waarnaar Cardea* kinderen doorverwijst opgedaan? (Er mogen hier meerdere antwoorden worden aangekruist)

Op school

Ik heb alle informatie zelf opgezocht

Dat heb ik van mijn naaste collega's geleerd

Doormiddel van een themavergadering

Door mijn werk te doen heb ik deze kennis door de tijd heen opgedaan

Anders, namelijk met behulp van de orthopedagoog van de Leidse Buitenschool

3. Hoe ervaar jij de informatievoorziening over het speciaal (basis)onderwijs, richting ouders tijdens driehoeksgesprekken?

Matig/Redelijk. IK denk dat er een bepaalde tijd/periode vastgelegd moet worden.

Duidelijk op papier zetten hoe en wat (gestructureerde dan op dit moment gebeurt) om ouders voorlichting te geven. De driehoeksgesprekken en voortgangen zijn beschreven (met wie, wanneer, om de hoeveel tijd)

4. Welke kennis heb jij over de verschillende scholen waar wij kinderen naar doorverwijzen? Naar aanleiding van deze vraag worden hieronder een aantal vragen gesteld. (Kruis aan wat van toepassing is)

a. Ik kan alle scholen waar we kinderen naar doorverwijzen opnoemen

Nee, wel de meeste

b. Ik kan ouders uitleggen wat Cluster 1-4, Speciaal Basisonderwijs en Daghulpcentra zijn en wat het inhoudt?

Nee

c. Ik kan ouders specifieke informatie geven over de scholen zoals genoemd in bijlage met enquêtevragen voor ouders

Ik zou meer willen/moeten weten (persoonlijk)

Ik weet voldoende (voor het werk)

5. Kan jij van iedere school waarnaar we kinderen doorverwijzen, dezelfde soort informatie geven? Oftewel, weet jij van alle scholen evenveel? Als je bij deze vraag 'nee' in moet vullen, leg dan de reden uit.

* Het doorverwijzen van kinderen naar het speciaal (basis)onderwijs wordt op onze locatie (Campus Katwijk) in samenwerking met de Leidse Buitenschool gedaan.

Nee, ik heb lang gewerkt in het SBO en nu in het SO (cluster 4). Als logopediste weet ik veel van cluster 2 (spraak/taal), daardoor weet ik daar meer van dan van de anderen.

6. Over welke kennis met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs, denk jij dat je moet beschikken, om ouders te kunnen voorlichten met informatie die zij belangrijk vinden? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

Naar welk type scholen verwijst Cardea kinderen door?

In welke plaatsen liggen de scholen staan?

Vanaf welke leeftijd kan mijn kind op de verschillende scholen terecht?

Voor wat voor soort scholen komt mijn kind in aanmerking?

Ik wil weten welke scholen de pedagogisch medewerker en gezinsbegeleider het meest geschikt vinden voor mijn kind.

Ik wil weten waarom de pedagogisch medewerker en gezinsbegeleider denken dat waarom de ene school beter bij mij kind past dan de andere.

Ik wil weten hoeveel kinderen er gemiddeld in een klas zitten

Ik wil weten wat voor gedragsproblemen en/of stoornissen de kinderen (kunnen) hebben die er op de school zitten

Ik wil weten of de kinderen alleen werken of in groepjes werken

Ik wil weten hoe de klassen worden ingedeeld, bijvoorbeeld op leeftijd, sociale redzaamheid, schoolprestaties

Ik wil weten of er mogelijkheid tot logopedie is op school

Ik wil weten of er mogelijkheid tot fysiotherapie is op school

7. Welke informatie met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs is voor jou zelf belangrijk of nuttig om te weten? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

Hetzelfde als bij vraag 6. Ik denk dat ik dat nodig heb en die informatie vind ik belangrijk.

Andere dingen zijn voor ouders zelf om uit te zoeken. Dat zijn geen zaken voor het stadium waarin ik met ouders werk.

8. Naar aanleiding van dit onderzoek ga ik een instrument ontwikkelen om de pedagogisch medewerkers, IGB'ers en leraressen handvatten te geven om ouders zo goed mogelijk voor te lichten. Op welke manier wil jij je kennis over het speciaal (basis)onderwijs verbeteren?

Een van deze drie:

Doormiddel van een folder

Doormiddel van een informatiewaaier

Doormiddel van een informatieboekje

9. Zijn er nog dingen die belangrijk zijn, maar je niet terug heb gezien in deze enquête? Zo ja, dan kun je die hieronder nader toelichten?

Vraag 6/7 voor de ouders > gaat over de pedagogisch medewerkers en intensieve gezinsbegeleiders > ik mis leerkrachten, want wij krijgen juist die vraag gesteld.

Respondent 2

1. Hoe lang werk je al met kinderen van een 3-6 groep?

Ongeveer 2 jaar

2. Op welke manier(en) heb je de kennis die je hebt over de scholen uit het speciaal (basis)onderwijs, waarnaar Cardea* kinderen doorverwijst opgedaan? (Er mogen hier meerdere antwoorden worden aangekruist)

Dat heb ik van mijn naaste collega's geleerd

Door mijn werk te doen heb ik deze kennis door de tijd heen opgedaan

3. Hoe ervaar jij de informatievoorziening over het speciaal (basis)onderwijs, richting ouders tijdens driehoeksgesprekken?

Mijn ervaring is dat ouders vaak zelf al op de hoogte zijn gesteld in gesprekken met de intensieve gezinsbegeleider of dat zij zelf al op onderzoek zijn uitgegaan.

4. Welke kennis heb jij over de verschillende scholen waar wij kinderen naar doorverwijzen? Naar aanleiding van deze vraag worden hieronder een aantal vragen gesteld. (Kruis aan wat van toepassing is)

a. Ik kan alle scholen waar we kinderen naar doorverwijzen opnoemen

Nee

b. Ik kan ouders uitleggen wat Cluster 1-4, Speciaal Basisonderwijs en Daghulpcentra zijn en wat het inhoudt?

Nee

c. Ik kan ouders specifieke informatie geven over de scholen zoals genoemd in bijlage met enquêtevragen voor ouders

Deze vraag is niet ingevuld

5. Kan jij van iedere school waarnaar we kinderen doorverwijzen, dezelfde soort informatie geven? Oftewel, weet jij van alle scholen evenveel? Als je bij deze vraag 'nee' in moet vullen, leg dan de reden uit.

Nee

6. Over welke kennis met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs, denk jij dat je moet beschikken, om ouders te kunnen voorlichten met informatie die zij belangrijk vinden? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

Dat mag van mij het stuk 'onderwijs' blijven. Het lijkt mij efficiënter dat er niet teveel mensen zich gaan 'bemoeien' met het vervolgonderwijs qua advies en voorlichting. Leerkrachten zouden naar mijn mening vraag 1 t/m 7 moeten weten. Specifieke vragen (zoals in de lijst met enquêtevragen ouders) kunnen ouders zelf gaan uitzoeken in hun weg naar de keuze voor de juiste school.

7. Welke informatie met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs is voor jou zelf belangrijk of nuttig om te weten? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

Naar welk type scholen verwijst Cardea kinderen door

8. Naar aanleiding van dit onderzoek ga ik een instrument ontwikkelen om de pedagogisch medewerkers, IGB'ers en leraressen handvatten te geven om ouders zo goed mogelijk voor te lichten. Op welke manier wil jij je kennis over het speciaal (basis)onderwijs verbeteren?

Doormiddel van een website

Doormiddel van een folder

* Het doorverwijzen van kinderen naar het speciaal (basis)onderwijs wordt op onze locatie (Campus Katwijk) in samenwerking met de Leidse Buitenschool gedaan.

Doormiddel van een informatiewaaijer
Doormiddel van een informatieboekje

9. Zijn er nog dingen die belangrijk zijn, maar je niet terug heb gezien in deze enquête? Zo ja, dan kun je die hieronder nader toelichten?

Mijn mening is: Laat ouders elf vraag 8 t/m 38 bekijken/ navragen. Wij als Cardea moeten zorgen voor vraag 1 t/m 7. Voor de pedagogisch medewerker is algemene informatie voldoende. De leerkrachten (+ eventueel de gedragswetenschapper van de Leidse Buitenschool) zouden de specialisten qua kennis mogen zijn/blijven.

Respondent 3

1. Hoe lang werk je al met kinderen van een 3-6 groep?

16 jaar

2. Op welke manier(en) heb je de kennis die je hebt over de scholen uit het speciaal (basis)onderwijs, waarnaar Cardea* kinderen doorverwijst opgedaan? (Er mogen hier meerdere antwoorden worden aangekruist)

Op school

Dat heb ik van mijn naaste collega's geleerd

Door mijn werk te doen heb ik deze kennis door de tijd heen opgedaan

Anders, namelijk schoolbezoeken

3. Hoe ervaar jij de informatievoorziening over het speciaal (basis)onderwijs, richting ouders tijdens driehoeksgesprekken?

Tijdens een driehoeksgesprek word er kort uitleg gegeven over één of meerdere scholen met de mededeling dat ouders er eens moeten gaan kijken. Er word tijdens een driehoek niet heel uitgebreid verteld over hoe een school werkt etc. Nancy kan wel meer uitleg geven als ouders daar naar vragen, dit gebeurt ook wel eens bij de uitleg van een test.

4. Welke kennis heb jij over de verschillende scholen waar wij kinderen naar doorverwijzen? Naar aanleiding van deze vraag worden hieronder een aantal vragen gesteld. (Kruis aan wat van toepassing is)

a. Ik kan alle scholen waar we kinderen naar doorverwijzen opnoemen

Ja

b. Ik kan ouders uitleggen wat Cluster 1-4, Speciaal Basisonderwijs en Daghulpcentra zijn en wat het inhoudt?

Ja, van de dagcentra niet.

c. Ik kan ouders specifieke informatie geven over de scholen zoals genoemd in bijlage met enquêtevragen voor ouders

Ik weet (bijna) alles

5. Kan jij van iedere school waarnaar we kinderen doorverwijzen, dezelfde soort informatie geven? Oftewel, weet jij van alle scholen evenveel? Als je bij deze vraag 'nee' in moet vullen, leg dan de reden uit.

Nee, omdat je meer weet over de scholen waar je vaker naar doorverwijst bijvoorbeeld de Leo Kanner en de Leidse Buitenschool, dan bijvoorbeeld naar de Brug. Dan zakt de informatie een beetje weg als je er niet naar doorverwijst.

* Het doorverwijzen van kinderen naar het speciaal (basis)onderwijs wordt op onze locatie (Campus Katwijk) in samenwerking met de Leidse Buitenschool gedaan.

6. Over welke kennis met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs, denk jij dat je moet beschikken, om ouders te kunnen voorlichten met informatie die zij belangrijk vinden? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

Naar welk type scholen verwijst Cardea kinderen door?

In welke plaatsen liggen de scholen staan?

Vanaf welke leeftijd kan mijn kind op de verschillende scholen terecht?

Voor wat voor soort scholen komt mijn kind in aanmerking?

Ik wil weten hoeveel kinderen er gemiddeld in een klas zitten

Ik wil weten wat voor gedragsproblemen en/of stoornissen de kinderen (kunnen) hebben die er op de school zitten

Ik wil weten of de kinderen alleen werken of in groepjes werken

Ik wil weten hoe de klassen worden ingedeeld, bijvoorbeeld op leeftijd, sociale redzaamheid, schoolprestaties

Ik wil weten wie er voor de klas staan, bijvoorbeeld: leraressen onderwijsassistenten, stagiaires etc.

Ik wil weten hoeveel leraressen per klas of per aantal kinderen werken

Ik wil weten of er mogelijkheid tot logopedie is op school

Ik wil weten of er mogelijkheid tot fysiotherapie is op school

7. Welke informatie met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs is voor jou zelf belangrijk of nuttig om te weten? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

Vanaf welke leeftijd kan mijn kind op de verschillende scholen terecht?

Ik wil weten hoeveel kinderen er gemiddeld in een klas zitten

Ik wil weten wat voor gedragsproblemen en/of stoornissen de kinderen (kunnen) hebben die er op de school zitten

Ik wil weten of er mogelijkheid tot logopedie is op school

Ik wil weten of er mogelijkheid tot fysiotherapie is op school

Ik wil weten of er schoolmaatschappelijk werkers zijn

Ik wil weten of er een arts aanwezig is op school

Ik wil weten of er spelbegeleiding wordt gegeven

8. Naar aanleiding van dit onderzoek ga ik een instrument ontwikkelen om de pedagogisch medewerkers, IGB'ers en leraressen handvatten te geven om ouders zo goed mogelijk voor te lichten. Op welke manier wil jij je kennis over het speciaal (basis)onderwijs verbeteren?

Doormiddel van een cursus

Doormiddel van een informatiewaai

9. Zijn er nog dingen die belangrijk zijn, maar je niet terug heb gezien in deze enquête? Zo ja, dan kun je die hieronder nader toelichten?

N.v.t

Respondent 4

1. Hoe lang werk je al met kinderen van een 3-6 groep?

7 jaar

2. Op welke manier(en) heb je de kennis die je hebt over de scholen uit het speciaal (basis)onderwijs, waarnaar Cardea* kinderen doorverwijst opgedaan? (Er mogen hier meerdere antwoorden worden aangekruist)

Door mijn werk te doen heb ik deze kennis door de tijd heen opgedaan

* Het doorverwijzen van kinderen naar het speciaal (basis)onderwijs wordt op onze locatie (Campus Katwijk) in samenwerking met de Leidse Buitenschool gedaan.

3. Hoe ervaar jij de informatievoorziening over het speciaal (basis)onderwijs, richting ouders tijdens driehoeksgesprekken?

Matig, de ene gezinsbegeleider is meer op de hoogte dan de andere gezinsbegeleider.

4. Welke kennis heb jij over de verschillende scholen waar wij kinderen naar doorverwijzen? Naar aanleiding van deze vraag worden hieronder een aantal vragen gesteld. (Kruis aan wat van toepassing is)

a. Ik kan alle scholen waar we kinderen naar doorverwijzen opnoemen

Ja

b. Ik kan ouders uitleggen wat Cluster 1-4, Speciaal Basisonderwijs en Daghulpcentra zijn en wat het inhoudt?

Nee

c. Ik kan ouders specifieke informatie geven over de scholen zoals genoemd in bijlage met enquêtevragen voor ouders

Ik zou meer willen/moeten weten

5. Kan jij van iedere school waarnaar we kinderen doorverwijzen, dezelfde soort informatie geven? Oftewel, weet jij van alle scholen evenveel? Als je bij deze vraag 'nee' in moet vullen, leg dan de reden uit.

Nee, allen de Leidse Buitenschool en de Leo Kanner. Andere scholen moeten we nog bezoeken.

6. Over welke kennis met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs, denk jij dat je moet beschikken, om ouders te kunnen voorlichten met informatie die zij belangrijk vinden? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

Zie vraag 7

7. Welke informatie met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs is voor jou zelf belangrijk of nuttig om te weten? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

Welke kinderen op de scholen horen, hoe zij werken, hoe het er uit ziet, methodes, samenwerking van de groepen etc.

8. Naar aanleiding van dit onderzoek ga ik een instrument ontwikkelen om de pedagogisch medewerkers, IGB'ers en leraressen handvatten te geven om ouders zo goed mogelijk voor te lichten. Op welke manier wil jij je kennis over het speciaal (basis)onderwijs verbeteren?

Doormiddel van een informatiewaaijer

Anders, namelijk schoolbezoeken, uitwisselen van leerkrachten ook op campus laten kijken. Kortom in elkaars keuken snuffelen.

9. Zijn er nog dingen die belangrijk zijn, maar je niet terug heb gezien in deze enquête? Zo ja, dan kun je die hieronder nader toelichten?

Nee

Respondent 5

1. Hoe lang werk je al met kinderen van een 3-6 groep?

6 jaar

2. Op welke manier(en) heb je de kennis die je hebt over de scholen uit het speciaal (basis)onderwijs, waarnaar Cardea* kinderen doorverwijst opgedaan? (Er mogen hier meerdere antwoorden worden aangekruist)

Ik heb alle informatie zelf opgezocht

Dat heb ik van mijn naaste collega's geleerd

Door mijn werk te doen heb ik deze kennis door de tijd heen opgedaan

Anders, namelijk schoolbezoek (de Leidse Buitenschool)

3. Hoe ervaar jij de informatievoorziening over het speciaal (basis)onderwijs, richting ouders tijdens driehoeksgesprekken?

Door ervaring weet je globaal welke scholen er zijn, maar er is weinig tijd om je verder te verdiepen in de specifieke aspecten van elke school. Je kan ouders globaal iets vertellen en doorverwijzen naar de school voor extra informatie (doormiddel van schoolbezoeken) Ik vind het jammer dat je daar te weinig tijd voor hebt, het zou beter kunnen.

4. Welke kennis heb jij over de verschillende scholen waar wij kinderen naar doorverwijzen? Naar aanleiding van deze vraag worden hieronder een aantal vragen gesteld. (Kruis aan wat van toepassing is)

a. Ik kan alle scholen waar we kinderen naar doorverwijzen opnoemen

Nee

b. Ik kan ouders uitleggen wat Cluster 1-4, Speciaal Basisonderwijs en Daghulpcentra zijn en wat het inhoudt?

Ja, maar niet alles even goed hoor

c. Ik kan ouders specifieke informatie geven over de scholen zoals genoemd in bijlage met enquêtevragen voor ouders

Ik zou meer willen/moeten weten

5. Kan jij van iedere school waarnaar we kinderen doorverwijzen, dezelfde soort informatie geven? Oftewel, weet jij van alle scholen evenveel? Als je bij deze vraag 'nee' in moet vullen, leg dan de reden uit.

Nee, veel kinderen gaan naar dezelfde scholen, daar weet je dan ook meer van dan de uitzonderingen (vb. gedragsmatig van de Leo Kanner en de Leidse Buitenschool weet ik meer dan van de Weerklank, Duinpieper.)

6. Over welke kennis met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs, denk jij dat je moet beschikken, om ouders te kunnen voorlichten met informatie die zij belangrijk vinden? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

Vanaf welke leeftijd kan mijn kind op de verschillende scholen terecht?

Ik wil weten hoeveel kinderen er gemiddeld in een klas zitten

Ik wil weten wat voor gedragsproblemen en/of stoornissen de kinderen (kunnen) hebben die er op de school zitten

Ik wil weten of de kinderen alleen werken of in groepjes werken

Ik wil weten hoe de klassen worden ingedeeld, bijvoorbeeld op leeftijd, sociale redzaamheid, schoolprestaties

Ik wil weten wie er voor de klas staan, bijvoorbeeld: leraressen onderwijsassistenten, stagiaires etc.

Ik wil weten hoeveel leraressen per klas of per aantal kinderen werken

Ik wil weten wat de schooltijden zijn

Ik wil weten of er mogelijkheid is tot overblijven in de lunchpauze

* Het doorverwijzen van kinderen naar het speciaal (basis)onderwijs wordt op onze locatie (Campus Katwijk) in samenwerking met de Leidse Buitenschool gedaan.

Ik wil weten of er mogelijkheid is tot naschoolse opvang
 Ik wil weten op welke manier en hoe vaak de scholen contact houden met (pleeg) ouders.
 Ik wil weten of er mogelijkheid tot logopedie is op school
 Ik wil weten of er mogelijkheid tot fysiotherapie is op school
 Ik wil weten of er schoolmaatschappelijk werkers zijn
 Ik wil weten of er orthopedagogen/psychologen werkzaam zijn op de school
 Ik wil weten of er School Video Interactie Begeleiding wordt gebruikt op de school
 Ik wil weten of er een arts aanwezig is op school
 Ik wil weten of er spelbegeleiding wordt gegeven
 Ik wil weten of er remedial teaching wordt gegeven
 Ik wil weten of er een commissie van begeleiding aanwezig is
 Ik wil weten of er ambulant werkers beschikbaar zijn op school
 Ik wil weten of er intern begeleiders werkzaam zijn op school
 Ik wil weten of mijn kind gym krijgt op school
 Ik wil weten of mijn kind zwemles krijgt
 Ik wil weten of er huiswerk wordt gegeven op school
 Ik wil weten of de school een religieuze invalshoek heeft
 Ik wil weten of er les wordt gegeven in godsdienstige vorming of religieuze stromingen.

7. Welke informatie met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs is voor jou zelf belangrijk of nuttig om te weten? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

Zie vraag 6

8. Naar aanleiding van dit onderzoek ga ik een instrument ontwikkelen om de pedagogisch medewerkers, IGB'ers en leraressen handvatten te geven om ouders zo goed mogelijk voor te lichten. Op welke manier wil jij je kennis over het speciaal (basis)onderwijs verbeteren?

Doormiddel van een informatiewaaijer (wat is het verschil tussen een informatiewaaijer en een informatieboekje)

Anders, namelijk schoolbezoeken en informatie van de leraren van de school

9. Zijn er nog dingen die belangrijk zijn, maar je niet terug heb gezien in deze enquête? Zo ja, dan kun je die hieronder nader toelichten?

Hoe wil de info up to date houden. Eventuele veranderingen, scholen die er bij komen enz.

Moet iedereen evenveel weten over elke school (een leerkracht zal hier meer mee bezig zijn dan een pedagogisch medewerker)

Respondent 6 (stagiaire)

1. Hoe lang werk je al met kinderen van een 3-6 groep?

Vanaf september 2006, als stagiaire

2. Op welke manier(en) heb je de kennis die je hebt over de scholen uit het speciaal (basis)onderwijs, waarnaar Cardea* kinderen doorverwijst opgedaan? (Er mogen hier meerdere antwoorden worden aangekruist)

Dat heb ik van mijn naaste collega's geleerd

Doormiddel van een themavergadering

3. Hoe ervaar jij de informatievoorziening over het speciaal (basis)onderwijs, richting ouders tijdens driehoeksgesprekken?

Ik ben nog niet bij een driehoeksgesprek aanwezig geweest waar gesproken werd over doorstroming naar het onderwijs.

* Het doorverwijzen van kinderen naar het speciaal (basis)onderwijs wordt op onze locatie (Campus Katwijk) in samenwerking met de Leidse Buitenschool gedaan.

4. Welke kennis heb jij over de verschillende scholen waar wij kinderen naar doorverwijzen? Naar aanleiding van deze vraag worden hieronder een aantal vragen gesteld. (Kruis aan wat van toepassing is)

- a. Ik kan alle scholen waar we kinderen naar doorverwijzen opnoemen
Nee
- b. Ik kan ouders uitleggen wat Cluster 1-4, Speciaal Basisonderwijs en Daghulpcentra zijn en wat het inhoudt?
Nee
- c. Ik kan ouders specifieke informatie geven over de scholen zoals genoemd in bijlage met enquêtevragen voor ouders
Ik zou meer willen/moeten weten

5. Kan jij van iedere school waarnaar we kinderen doorverwijzen, dezelfde soort informatie geven? Oftewel, weet jij van alle scholen evenveel? Als je bij deze vraag 'nee' in moet vullen, leg dan de reden uit.

Nee, zie vraag 4a

6. Over welke kennis met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs, denk jij dat je moet beschikken, om ouders te kunnen voorlichten met informatie die zij belangrijk vinden? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

In welke plaatsen liggen de scholen staan?

Vanaf welke leeftijd kan mijn kind op de verschillende scholen terecht?

Ik wil weten hoe een doorsnee lesdag eruit ziet van de scholen waarvoor mijn kind in aanmerking komt.

Ik wil weten hoeveel kinderen er op de school zitten.

Ik wil weten hoeveel kinderen er gemiddeld in een klas zitten

Ik wil weten wat voor gedragsproblemen en/of stoornissen de kinderen (kunnen) hebben die er op de school zitten

Ik wil weten of de kinderen alleen werken of in groepjes werken

Ik wil weten hoe de klassen worden ingedeeld, bijvoorbeeld op leeftijd, sociale redzaamheid, schoolprestaties

Ik wil weten wie er voor de klas staan, bijvoorbeeld: leraressen onderwijsassistenten, stagiaires etc.

Ik wil weten hoeveel leraressen per klas of per aantal kinderen werken

Ik wil weten wat de schooltijden zijn

Ik wil weten of er een ouderraad is

Ik wil weten of er gebruik wordt gemaakt van klassenouders

Ik wil weten of er mogelijkheid tot logopedie is op school

Ik wil weten of er mogelijkheid tot fysiotherapie is op school

Ik wil weten of er orthopedagogen/psychologen werkzaam zijn op de school

Ik wil weten of er spelbegeleiding wordt gegeven

Ik wil weten of mijn kind gym krijgt op school

Ik wil weten of mijn kind zwemles krijgt

7. Welke informatie met betrekking tot het speciaal (basis)onderwijs is voor jou zelf belangrijk of nuttig om te weten? (Bij deze vraag zou je gebruik kunnen maken van de lijst met enquêtevragen voor ouders)

Naar welk type scholen verwijst Cardea kinderen door?

In welke plaatsen liggen de scholen staan?

Vanaf welke leeftijd kan mijn kind op de verschillende scholen terecht?

Ik wil weten hoe een doorsnee lesdag eruit ziet van de scholen waarvoor mijn kind in aanmerking komt.

Ik wil weten hoeveel kinderen er op de school zitten.
 Ik wil weten hoeveel kinderen er gemiddeld in een klas zitten
 Ik wil weten wat voor gedragsproblemen en/of stoornissen de kinderen (kunnen) hebben die er op de school zitten
 Ik wil weten of de kinderen alleen werken of in groepjes werken
 Ik wil weten hoe de klassen worden ingedeeld, bijvoorbeeld op leeftijd, sociale redzaamheid, schoolprestaties
 Ik wil weten wie er voor de klas staan, bijvoorbeeld: leraressen onderwijsassistenten, stagiaires etc.
 Ik wil weten hoeveel leraressen per klas of per aantal kinderen werken
 Ik wil weten wat de schooltijden zijn
 Ik wil weten of er mogelijkheid tot logopedie is op school
 Ik wil weten of er mogelijkheid tot fysiotherapie is op school
 Ik wil weten of er schoolmaatschappelijk werkers zijn
 Ik wil weten of er orthopedagogen/psychologen werkzaam zijn op de school
 Ik wil weten of er School Video Interactie Begeleiding wordt gebruikt op de school
 Ik wil weten of er een arts aanwezig is op school
 Ik wil weten of er spelbegeleiding wordt gegeven
 Ik wil weten of er remedial teaching wordt gegeven
 Ik wil weten of er een commissie van begeleiding aanwezig is
 Ik wil weten of er ambulante werkers beschikbaar zijn op school
 Ik wil weten of er interne begeleiders werkzaam zijn op school
 Ik wil weten of mijn kind gym krijgt op school
 Ik wil weten of mijn kind zwembad krijgt

8. Naar aanleiding van dit onderzoek ga ik een instrument ontwikkelen om de pedagogisch medewerkers, IGB'ers en leraressen handvatten te geven om ouders zo goed mogelijk voor te lichten. Op welke manier wil jij je kennis over het speciaal (basis)onderwijs verbeteren?

Doormiddel van een folder
 Doormiddel van een informatiewaai
 Doormiddel van een informatieboekje

9. Zijn er nog dingen die belangrijk zijn, maar je niet terug heb gezien in deze enquête? Zo ja, dan kun je die hieronder nader toelichten?

N.v.t.

Bijlage 8 **Leeg exemplaar C-toets**

Vragenlijst 1 voor ouders/verzorgers (in te vullen voor een voortgangsbespreking)

CARDEA
Jeugdzorg

Bladzijde 1,2 en 3 graag in een envelop doen en meenemen naar de voortgangsbespreking

Deze vragenlijst heet de C-toets: cliënten van de jeugdzorg kunnen hiermee hun mening geven over de hulpverlening.

Het is de bedoeling dat u de C-toets zo volledig mogelijk invult: dat wil zeggen dat u geen vragen overslaat. Vaak moet u kiezen uit een aantal mogelijkheden. Kies het antwoord dat het beste bij u past. Kruis altijd slechts één antwoord aan.

Gegevens van de invuller

Wat is uw naam?

Persoonsgegevens

Wat is de naam van uw kind (voornaam en achternaam)?

Wat is de geboortedatum van uw kind?

	<i>helemaal mee oneens</i>	<i>beetje mee oneens</i>	<i>beetje mee eens</i>	<i>helemaal mee eens</i>
Contact en bejegening				
1 De hulpverlener(s) zijn vriendelijk	0	0	0	0
2 De hulpverlener(s) nemen mij serieus	0	0	0	0
3 Er is begrip voor onze problemen	0	0	0	0
4 Hulpverlener(s) zijn telefonisch goed bereikbaar	0	0	0	0
5 Ik heb voldoende contact met de hulpverlener(s)	0	0	0	0

Professionaliteit

6 Ik krijg duidelijk antwoord op mijn vragen	0	0	0	0
7 Ik krijg goede adviezen	0	0	0	0
8 Hulpverlener(s) komen afspraken na	0	0	0	0
9 Hulpverlener(s) hebben voldoende kennis om ons te kunnen helpen	0	0	0	0
10 We werden meteen geholpen toen dat nodig was	0	0	0	0

Informatie en voortgang

11 Ik krijg voldoende informatie over de hulp aan mijn kind	0	0	0	0
12 Ik ken de inhoud van het hulpverleningsplan	0	0	0	0
13 Ik weet hoe ik een klacht kan indienen	0	0	0	0
14 Onze persoonlijke gegevens worden zorgvuldig behandeld	0	0	0	0
15 Ik ben tevreden over het aantal hulpverleners dat ons gezin heeft gehad	0	0	0	0

Vragenlijst voor ouders/verzorgers

CARDEA
Jeugdzorg

	<i>helemaal mee oneens</i>	<i>beetje mee oneens</i>	<i>beetje mee eens</i>	<i>helemaal mee eens</i>
Doel en resultaat				
16 Ik weet wat het doel van de hulp is	0	0	0	0
17 Mijn mening is (mede)bepalend bij beslissingen over de hulp	0	0	0	0

18 De hulp sluit goed aan op wat ik wil veranderen	0	0	0	0
19 De hulp helpt ons gezin echt goed	0	0	0	0
20 Ik zet me in om de hulp tot een succes te maken	0	0	0	0
21 Ik zou een ander aanraden hulp bij jullie te zoeken	0	0	0	0

Door de hulp

22 Gaan de dingen vaker binnen ons gezin zoals ik dat wil	0	0	0	0
23 Heb ik meer vertrouwen in de omgang met mijn kind gekregen	0	0	0	0
24 Is de ontwikkeling van mijn kind vooruit gegaan	0	0	0	0
25 Kan ik makkelijker met problemen in ons gezin omgaan	0	0	0	0
26 Is het gedrag van mijn kind verbeterd	0	0	0	0
27 Is het functioneren van mijn gezin verbeterd	0	0	0	0
28 Is de manier waarop ik mijn kind opvoed verbeterd	0	0	0	0
29 Begrijp ik beter wat er met mijn kind aan de hand is	0	0	0	0

Overig

30 Ik heb vooraf genoeg informatie gekregen	0	0	0	0
31 De hulpverlener(s) hebben genoeg tijd voor ons	0	0	0	0
32 De praktische gang van zaken verloopt goed	0	0	0	0
33 De verschillende hulpverleners werken onderling goed samen.	0	0	0	0
34 Ik ben tevreden over de gebouwen en faciliteiten van Cardea	0	0	0	0
35 Het lukt Cardea om wisseling van hulpverleners te voorkomen.	0	0	0	0

Vragenlijst voor ouders/verzorgers

CARDEA
Jeugdzorg

Tot slot volgen een aantal open vragen. U kunt hier uitgebreid antwoord op geven!

Waar bent u tevreden over?

Wat zouden wij anders kunnen doen zodat u (nog) meer tevreden zou zijn?

Hoe tevreden bent u over de hulp die u gekregen heeft?
Omcirkel een rapportcijfer:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Graag meenemen voor bespreking:

CARDEA
Jeugdzorg

Ruimte voor opmerkingen en bespreekpunten:

Hebt u belangstelling voor:

- 0 Deelname cliëntenraad (voor heel Cardea)
0 Deelname oudercommissie (voor meepraten op de locatie)

Als u belangstelling heeft vul dan hieronder uw naam en adres in, dan nemen wij binnenkort contact met u op.

Naam:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

Email adres:

*Heel erg bedankt voor het invullen van de C-toets!
Met de uitkomsten zullen we gaan werken aan verbetering van de
hulpverlening.*

Bijlage 9 Resultaten C-toets Campus Katwijk en Campus Lisse

Rapportage C-toets Een momentopname bij twee campussen, het KTC en GOM december 2006

Hieronder zal alleen de informatie rondom de twee campussen weergegeven worden.

Inleiding

In november en december 2006 is een onderzoek uitgevoerd naar Cliënttevredenheid bij de Campussen Katwijk en Lisse, Gezin op Maat en het kamertrainingscentrum (KTC), allemaal voorzieningen van Cardea Jeugdzorg te Leiden.

Bij dit onderzoek is gebruik gemaakt van de veel toegepaste C-toets, aangevuld met enige vragen uit het systeem BESTE dat wordt gebruikt om de tevredenheid van de cliënten van Families First te meten. Exemplaren van de gebruikte lijsten zijn als bijlage 2 bijgevoegd.

Bij dit onderzoek zijn bij de genoemde voorzieningen in principe alle ouders van de jeugdigen geënquêteerd, alsook alle jeugdigen ouder dan 12 jaar.

Dit impliceert dat bij de Campussen alleen de ouders is gevraagd de vragenlijst in te vullen.

Bij de KTC zijn de jeugdigen en de ouders benaderd.

Bij GOM ligt het iets gecompliceerder. Daar zijn er drie "partijen in het geding: de jeugdigen, hun ouders en de GOM-ouders die enerzijds als ouders / opvoeders kunnen worden gezien en anderzijds ook werknemers van Cardea Jeugdzorg zijn. De vragen naar de tevredenheid krijgen hierdoor soms ook het karakter van een onderzoek naar de tevredenheid van medewerkers.

Zoals uit de als bijlage bijgevoegde oningevulde lijsten blijkt, kunnen de ouders en de jeugdigen ouder dan 12 jaar op verschillende positief gestelde uitspraken over de Campus op vier verschillende manieren reageren: 'helmaal mee eens', 'beetje mee eens', 'beetje mee oneens', 'helemaal mee oneens'. De eerste 21 stellingen zijn gegroepeerd naar verschillende hoofdthema's, te weten "contact en bejegening", "professionaliteit", "informatie en voortgang", "doel en resultaat". Hierna zijn er 7 stellingen gevat in de formulering: "Door de hulp is alles beter gegaan". Het zijn stellingen waarin mogelijke effecten van de hulp worden onderstreept. Tenslotte zijn er nog drie stellingen over de informatievoorziening, de beschikbare tijd van de medewerkers van Cardea Jeugdzorg en over de praktische organisatie. Helemaal aan het einde wordt gelegenheid geboden de tevredenheid, respectievelijk ontevredenheid van de betrokkenen over de hulpverlening te uiten door een rapportcijfer tussen de 1 en de 10 te geven.

De enquêtelijsten zijn aan de ouders en de jongeren uitgereikt en na ingevuld te zijn weer ingenomen. Niet alle ouders hebben de ingevulde lijst weer ingeleverd. Bij de KTC-voorziening zijn de jongeren en de ouders, voor zover zij wilden, geïnterviewd. Hierdoor is bij de jongeren een maximale respons verkregen. Ook zijn de open vragen uitvoeriger beantwoord dan bij de overige twee voorzieningen. De interviews zijn gehouden door Carla de Vries, die ook de verwerking van de gegevens op zich heeft genomen. Haar verwerkingsschema's zijn opgenomen in de bijlagen 1a en 1b.

In het hierna volgende presenteren en bespreken wij eerst de gegevens van de beide Campussen, de GOM-voorziening en KTC-voorziening apart. Daarna volgt nog een korte algemene beschouwing.

1. Campus Katwijk en Lisse.

1.1. Campus Katwijk

In de Campus Katwijk zijn 30 enquêtelijsten onder de ouders verspreid. Er zijn 18 lijsten terugontvangen. Dat komt neer op een respons van ongeveer 60%. Van de ouders van de 3- tot 6-jarigen zijn 11 ingevulde lijsten ontvangen, van de ouders van de 6- tot 12-jarigen zijn 7 ingevulde lijsten ingeleverd.

1.2. Campus Lisse

In de Campus Lisse zijn 28 enquêtelijsten verspreid. Daar zijn 19 lijsten terugontvangen; 11 van ouders van 3- tot 6-jarigen en 8 lijsten van 6- tot 12-jarigen. De respons bedraagt daar ongeveer 68%.

1.3. Resultaten van de Campussen gezamenlijk.

Omdat er geen opvallende verschillen zijn in de scores van de ouders van de Campus Lisse en de Campus Katwijk, noch in de scores van de ouders van de kinderen uit de verschillende leeftijdscategorieën, bespreken wij resultaten van de Campusouders hier in één paragraaf..

Rapportcijfers

Op één 7 na variëren de rapportcijfers die de ouders hebben gegeven van 8 tot 10. Het hoogste cijfer, de 10, is zelfs zes maal gegeven. De ouders die de Campus met een 7 waardeerden zijn overigens zeer tevreden: met alle positief gestelde stellingen zijn zij het "helemaal eens", dan wel "een beetje eens".

Scores op de stellingen

De ouders hebben over het algemeen aangegeven, dat ze het met de positief gestelde stellingen in de vragenlijst "helemaal eens" of in ieder geval "een beetje eens zijn".

In de rubriek "Contact en Bejegening" is er éénmaal "een beetje mee oneens gescoord". Het betreft stelling 4: "Medewerkers zijn goed bereikbaar". Een ouder van een kind op de Campus Lisse is het hiermee "een beetje oneens".

Over de "professionaliteit" van de medewerkers blijken de ouders redelijk tot zeer tevreden. Over alle stellingen hierover is men het helemaal of minstens een beetje mee eens.

Ook over de rubriek "Informatie en Voortgang" zijn de ouders ook tevreden. Drie ouders hebben hier alleen aangegeven, dat zij niet weten hoe zij een klacht in moeten dienen. Uit de overige antwoorden van deze ouders, hun eigen opmerkingen en het rapportcijfer blijkt overigens in het geheel niet dat er voor hen aanleiding is tot het indienen van een klacht.

Over het beoogde "Doel en Resultaat" van de hulp blijken de ouders eveneens redelijk tot zeer tevreden: zij weten wat het doel is van de hulp, ze vinden dat hun mening over de hulp er toe doet, en de hulp sluit aan bij de behoefte. Eén ouder stelt dat zij anderen niet zou aanraden bij Cardea Jeugdzorg hulp te zoeken. Gezien de tevredenheid die uit de rest van de ingevulde lijst blijkt, is de achtergrond van deze uitspraak door de onderzoeker niet te begrijpen.

De stellingen die onder de punten 22 tot en met 29 geformuleerd zijn, vragen extra aandacht. In deze rubriek gaat het om de doeleinden die via de hulp bereikt zouden zijn: "Door de hulp....gaan de dingen binnen het gezin zoals ik dat wil, ...kan ik gemakkelijker met de problemen in ons gezin omgaan, ... is het functioneren van ons gezin verbeterd". Voor een volledige weergave van de stellingen verwijzen wij naar de vragenlijst zelf.

De vragen zijn ontleend aan een vragenlijst voor cliënten van een voorziening voor crisishulpverlening, Families First. Een zestal ouders hebben bij een of meer stellingen uit deze rubriek gemeld dat ze het er een beetje of helemaal oneens mee zijn. Enkele van die ouders hebben in een toerlichting laten weten dat zij geen hulp in hebben geroepen vanwege gezinsproblemen. Kan dan het gedrag van het kind door de hulp op de campus

verbeterd zijn (stelling 26), het functioneren van het gezin is in het geheel niet verbeterd, maar daar is ook nooit iets mis mee geweest, is de onderliggende redenering.

Ook over de laatste drie stellingen, met betrekking tot de informatievoorziening, de beschikbaarheid van de medewerkers en de praktische gang van zaken, wordt alomtevreedenheid geconstateerd. Slechts één ouder is het "een beetje oneens" met de stelling "Ik heb vooraf voldoende informatie gekregen."

Opmerkingen van ouders

Het voert te ver om alle opmerkingen van de ouders van de Campus kinderen hier weer te geven. Wij vatten ze hier samen.

Op de vraag: "Waar bent u tevreden over?", worden de volgende zaken aan de orde gesteld:

- Velen merken op dat zij over alles tevreden zijn, waarbij vaak als argumenten worden genoemd dat het met hun kind op de Campus zo goed gaat, dat de groepsleidsters zo vriendelijk, deskundig en zorgzaam met hun kind omgaan, dat er goed rekening wordt gehouden met het dieet van de kinderen, en dat de manier waarop de medewerkers de situatie en de ontwikkeling van hun kind bespreken zo prettig en positief is. De regelmaat van de driehoeksgesprekken bevalt erg goed.
- Men is enthousiast over de wijze waarop informatie over het kind op de Campus wordt gegeven en op vragen wordt gereageerd: "het schriftje" is een prima middel om op de hoogte te blijven van de dagelijkse gang van zaken en als je aangeeft wat meer over school te willen weten, wordt daar direct gehoor aan gegeven.
- Enkele ouders noemen als positief punt dat er binnen campus logopedie wordt gegeven.
- Meerdere malen wordt geconstateerd dat men altijd voor een praatje terecht kan en dat er dan ook goede adviezen voor de thuissituatie worden gegeven.
- Veel lof valt ook de gezinsbegeleiding ten deel: het is fijn om thuis problemen met het kind te kunnen bespreken; het voelt erg vertrouwd.
- Door weer andere ouders wordt de juiste verhouding tussen leren en spelen positief gewaardeerd.
- Een van de ouders merkt op dat zij het fijn vindt dat zij eens in de 14 dagen "op de groep" kan meedraaien.
- Tevreedenheid is er ook bij een van de ouders over het feit dat er hulp geboden is bij een aanvraag bij het Centrum voor autisme en bij de schoolindicatie.
- Het aangepaste rooster tijdens de vakanties wordt erg op prijs gesteld.
- Enkele ouders laten zich expliciet positief uit over de huisvesting, de locatie en het georganiseerde vervoer.

Op de vraag: "Wat zouden wij anders kunnen doen zodat u (nog) meer tevreden zou zijn?", zijn niet zo veel antwoorden gekomen als op de vraag die hierboven aan de orde was. Velen antwoorden hierop in termen van: "Ik zou het niet weten!" of "Gewoon doorgaan!"

Enkelen komen met wat concrete klachten en suggesties:

- In tegenstelling tot een van de ouders die enthousiast is over de snelle goede hulp, geven enkele ouders ook aan dat zij met hun kind wel erg lang moesten wachten voordat zij terecht konden. De wachttijden zouden met andere woorden moeten worden verkort.
- Een ouder suggereert dat het goed zou zijn wanneer bij de eerste contacten een informatiepakket over de verschillende hulpverleningsinstellingen en de verschillende regelingen – o.a. PGB – zou worden aangeboden. In het algemeen is de informatiebehoefte groot: er blijkt een grote behoefte aan informatie over de opvoeding van kinderen met afwijkend gedrag. Sommige ouders zouden naar aanleiding van een diagnose graag informatie over de diagnose willen ontvangen of willen inzien: folders, boekjes, tijdschriftartikelen. Een en ander zou aanknopingspunten kunnen bieden voor het zoeken van hulp, ook op langere termijn.

- Een enkele ouder heeft kritiek op de wijze waarop wat geforceerd naar een diagnose wordt gezocht: "Lange tijd zijn zaken onduidelijk en dan ineens is er een diagnose waaraan dan ook de hele behandeling aan wordt opgehangen". Zij vraagt zich af of er soms niet geforceerd naar een bepaald label wordt gezocht vanwege de financiering van de hulp. Overigens is deze ouder over het algemeen zeer tevreden over de Campus.
- Het invulformulier voor het grote voortgangsgesprek wordt door één ouder als ingewikkeld ervaren.
- Een andere ouder geeft aan dat zij, als het zou kunnen, een dagdeel zou willen meelopen op school.
- Enkele ouders zouden graag zien dat de medewerkers beter geïnformeerd waren over de mogelijkheden van vervolgscholen. Het zou fijn zijn wanneer er een lijst met onderwijsinstellingen beschikbaar was of een lijst met goede internet-sites.
- Ook wordt er meer verlangd op het gebied van lichamelijke oefening en fysiotherapie voor de kinderen.
- Dat elk voordeel ook zijn nadeel heeft, wordt onder andere duidelijk in een van de slotopmerkingen van de ouders. Enerzijds zijn zij zeer te spreken over het vervoer naar school; aan de andere kant zien zij het nadeel dat er door het uitstekende vervoer buiten school weinig contactmogelijkheden zijn met andere kinderen en andere ouders. De betreffende ouder heeft dan ook grote behoefte aan georganiseerde gesprekken met andere ouders. Overigens wordt er door enkel andere ouders kritiek geuit op het vervoer. De taxiritten zijn erg lang en er is daarbij geen begeleiding.
- Eén ouder denkt dat zij nog meer tevreden zal zijn wanneer de studiedagen beter worden gepland zodat zij minder last heeft van vrije dagen van de kinderen; dit in verband met haar baan.
- Tenslotte geeft een ouder te kennen dat naar haar oordeel wel erg veel vragen worden gesteld over hoe de ouders erover denken en hoe zij sommige dingen met het kind denken te bereiken. Deze ouder heeft meer behoefte aan concrete adviezen en aan een duidelijk programma dat zij ook thuis kan uitvoeren.
- Eén enthousiaste ouder zou graag een dagbehandel-groep voor oudere kinderen in Lisse willen hebben. Nu zou hun zoon naar Leiden moeten en dat is naar hun oordeel te ver.
- Tenslotte streept één moeder een lastig probleem aan: zij is van oordeel dat er teveel gesprekken worden georganiseerd met de vader / ex-partner erbij. Terwijl de gesprekken gaan over de ontwikkeling van het kind en de beste manier van omgaan met het kind, worden in deze gesprekken ook steeds weer strijdpunten tussen de ouders ter sprake gebracht en uitgevochten. Zonder het te weten hoe, zou zij wel een oplossing voor dit probleem willen.

Bijlage 10 **Interview gedragswetenschappers**

Inleidend praatje telefoongesprek met de gedragswetenschappers:

Hallo, je spreekt met Janneke Hoek. Ik ben pedagogisch medewerker op de leergroep 3-6 van Campus Katwijk. Ik ben de afgelopen paar maanden bezig geweest met mijn afstudeerproject, hierin ben ik ondersteund door Nancy Hoogkamer (gedragswetenschapper van de Leidse Buitenschool) en Lotte van Tuil (gedragswetenschapper van Campus Katwijk). In het belang van het onderzoek zou ik u een paar korte vragen willen stellen, deze nemen ongeveer 5 minuten in beslag. Bel ik gelegen?

Mijn afstudeerproject gaat over het voorlichten van ouders over de verschillende soorten van speciaal (basis)onderwijs en de scholen die daar onder vallen. Mijn vraag aan u is:

- Op welke manier lichten jullie ouders voor over het speciaal (basis)onderwijs?
- Wie zijn de mensen die ouders voorlichten?
- Hebben jullie alle informatie van de scholen? Zo ja, in welke vorm?

Naar aanleiding van de uitkomsten van mijn onderzoek heb ik een informatieboekje en een informatiewaaier gemaakt. In deze hulpmiddelen geef ik informatie over het SBO, de verschillende clusters en beschrijf ik de verschillende scholen die hier onder vallen in de regio. Hebben jullie interesse om die ook te ontvangen wanneer ik ben afgestudeerd.

Telefonisch interview met Ilonka von Rudnay, gedragswetenschapper van Campus Leiden:

Campus Leiden werkt samen met PI De Brug. De Brug organiseert aan het begin van ieder schooljaar een informatieavond voor ouders. Op deze avond wordt kort alle scholen en clusters op een rijtje gezet met behulp van een hand out. De gezinsbegeleiders begeleiden ouders tijdens de gezinsgesprekken op weg naar de keuze voor een school. De gezinsbegeleiders stimuleren ouders om zelf op scholen te gaan kijken en schoolgidsen te gaan opvragen. Tijdens driehoeksgesprekken zijn de pedagogisch medewerkers en leerkrachten er ook bij. Tijdens deze gesprekken zullen zij ook hun visie geven met betrekking tot de schoolkeuze van het kind. We hebben van verschillende scholen de schoolgidsen in huis, maar we hebben geen kort overzicht waar alle verschillende mogelijkheden in het speciaal (basis)onderwijs op een rijtje staan. Zij verteld dat Campus Leiden zeker interesse heeft om mijn eindproduct te ontvangen. Zeker van de pedagogisch medewerkers hoort zij vaak dat het voor hen onduidelijk is wat er allemaal te koop is binnen het speciaal (basis)onderwijs, welke scholen er onder vallen en waar zij voor staan. Ilonka benadrukt dat voordat ik met mijn informatie boekje en waaier ga 'strooien' ik even contact op moet nemen met PI de Brug om er zeker van te zijn dat ik niet in hun vaarwater zit.

Telefonisch interview met Michele Segmond von Blanchet, gedragswetenschapper van Campus Lisse:

Campus Lisse is nu ongeveer een jaar bezig in deze samenstelling. Hun samenwerkingspartner in het onderwijs is de Leidse Buitenschool. Dit samenwerkingsverband is dus nog kersvers. De beroepskrachten die deze gesprekken voeren zijn de intensieve gezinsbegeleiders, pedagogisch medewerkers en leerkrachten. Campus Lisse gebruikt de schoolgidsen om zich te informeren over het speciaal (basis)onderwijs. De voorlichting aan ouders wordt tijdens de driehoeksgesprekken gedaan.

Michele verteld dat Campus Leiden zeker interesse heeft om het product te ontvangen. De stagiaire van Campus Lisse heeft met betrekking tot andere onderwerpen ook een sociale kaart, mijn stuk zou daar ideaal inpassen, aldus Michele.

SOCIALE KAART VAN HET SPECIAAL (BASIS)ONDERWIJS

Janneke Hoek

April 2007

Sociaal Pedagogische Hulpverlening aan de Haagse Hogeschool

INHOUDSOPGAVE

Inleiding.....	2
Speciaal Basisonderwijs (SBO).....	3
Don Boscoschool, Lisse	4
De Windvang, Katwijk	5
De Zeestroom, Noordwijkerhout	6
De Savioschool, Hillegom	7
Speciaal Onderwijs (SO).....	8
<u>Cluster 2.....</u>	<u>9</u>
De Weerklank, Leiden	10
Effatha, Zoetermeer	12
<u>Cluster 3.....</u>	<u>14</u>
De Thermiek, Leiden	15
De Duinpieper, Noordwijk	17
Korte Vlietschool, Leiden	18
<u>Cluster 4</u>	<u>19</u>
De Leidse Buitenschool, Katwijk	20
Dr. Leo Kannerschool, Oegstgeest	21
PI De Brug, Leiden	22
César Frankschool, Leiden	24
Adressenlijst.....	25

Inleiding

Dit informatieboekje gaat over het speciaal (basis)onderwijs. Naar aanleiding van mijn afstudeerproject heb ik dit informatieboekje ontwikkeld. Deze sociale kaart dient gebruikt te worden ter ondersteuning van intensieve gezinsbegeleiders, pedagogisch medewerkers en leerkrachten. Tevens is er de mogelijkheid om pagina's die voor (pleeg)ouders van belang zijn te kopiëren.

Het doel van dit boekje is, een overzicht bieden van de verschillende soorten speciaal (basis)onderwijs en de scholen die daarbij horen. Op basis van de uitkomsten mijn afstudeerproject is er van iedere school informatie op een rijtje gezet, die belangrijk gevonden wordt door (pleeg)ouders, intensieve gezinsbegeleiders, pedagogisch medewerkers en leerkrachten.

Deze sociale kaart staat niet op zich. Ik heb ook een informatiewaaier gemaakt voor de intensieve gezinsbegeleiders, pedagogisch medewerkers en leerkrachten. In die waaier wordt er beknopte informatie gegeven over het speciaal (basis)onderwijs. Deze informatiewaaier komt in de gesprekskamers van Campus Katwijk te liggen en dient ter ondersteuning voor intensieve gezinsbegeleiders, pedagogisch medewerkers en leerkrachten in de driehoeksgesprekken.

Wanneer de informatie na verloop van tijd niet meer klopt of er informatie ontbreekt die toch wenselijk is in deze sociale kaart kan dit aan mij worden doorgegeven. Ik ben verantwoordelijk om de informatie die in deze sociale kaart staat actueel te houden. Wanneer hier wijzigingen in plaats vinden worden jullie op de hoogte gesteld.

Janneke Hoek
Pedagogisch medewerker, 3-6 groep Campus Katwijk

HET SPECIAAL BASISONDERWIJS (SBO)

Algemene beschrijving van de doelgroep

Er zijn speciale scholen voor basisonderwijs (SBO) voor:

- Moeilijk Lerende Kinderen (MLK); dit zijn kinderen die een IQ hebben tussen de 70 en 89 die moeite hebben om mee te komen met het reguliere onderwijs.
- Kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden (lom); dit zijn kinderen die ongeveer een IQ hebben tussen de 70 en 89 plus gedragsproblemen (bijvoorbeeld een aan autisme verwante stoornis, ADHD etc.) en moeite hebben op het reguliere onderwijs mee te komen
- Jonge Risico Kinderen (JRK). Dit zijn in ontwikkeling bedreigde kleuters tussen de 4 en 7 jaar.
- Alle andere kinderen die speciale zorg en aandacht nodig hebben.

Weer Samen Naar School

Deze kinderen, die speciale zorg en aandacht nodig hebben, komen niet automatisch op een speciale school voor basisonderwijs terecht. Doel van het beleid van het ministerie van OCW is dat er op de reguliere basisschool zoveel mogelijk begeleiding en zorg voor leerlingen beschikbaar is. Om dat te bereiken werken speciale scholen voor basisonderwijs intensief samen met de reguliere basisscholen. Dit beleid heet Weer Samen Naar School (WSNS).

Basisscholen en speciale scholen voor basisonderwijs vallen onder dezelfde wet, namelijk de Wet op het Primair Onderwijs (WPO). Voor beide scholen gelden dezelfde kerndoelen (streefdoelen voor wat een leerling moeten weten en kunnen aan het eind van de basisschool). Wel kan een leerling hier op een speciale school voor basisonderwijs eventueel wat langer over doen. De speciale scholen voor basisonderwijs hebben een uitloopmogelijkheid tot 14 jaar.

De indeling van de groepen gebeurt op basis van:

- Leeftijd maximale spreiding van 2 jaar
- Sociale redzaamheid
- Leerprestaties

Instroommomenten:

Vanaf het cursusjaar 2003-2004 mag een school voor speciaal basisonderwijs geen wachtlijsten meer hebben. Nieuw aangemelde leerlingen moeten dan binnen drie maanden worden geplaatst. De scholen hebben hiervoor de volgende drie data gesteld:

- het begin van het schooljaar
- na kerstvakantie
- per 1 april

Soms is er in overleg met de school ook een andere datum mogelijk.

PCL:

De PCL (Permanente Commissie Leerlingenzorg) is de formele instantie die, als kern van haar taakstelling, op basis van een door scholen / instanties en ouders aangereikt dossier beoordeelt of een leerling in aanmerking komt voor een SBO-beschikking (oftewel de toelaatbaarheidsbeschikking speciaal basisonderwijs).

De Don Boscoschool, Lisse

De Don Boscoschool is een zelfstandige katholieke school in Lisse die toegankelijk is voor leerlingen van 4 t/m 12 (13) jaar, die zijn aangewezen op Speciaal Basisonderwijs.

Kinderen die een Speciaal Basisonderwijs indicatie hebben gehad van de Permanente Commissie Leerlingenzorg (PCL) kunnen terecht op deze school.

Ouders van kinderen met een indicatie voor Cluster 2,3,4 onderwijs, kunnen hun kind ook inschrijven op onze school. Deze leerlingen krijgen een zogenaamd 'rugzakje' waaruit een ambulant begeleider word betaald die het kind ondersteund waar dit nodig is. De kleuters hebben een tijdelijke indicatie voor het speciaal basisonderwijs. De kinderen zitten in de groep Jonge Risico Kinderen op Campus Lisse. Sommige kinderen stromen door naar de hoofdlocatie, voor anderen wordt een andere passende school gezocht.

De maximale groepsgrootte is 15 kinderen, voor de kleutergroepen probeert De Don Boscoschool maximaal 12 kleuters in een klas te plaatsen. Wanneer er aanmeldingen tijdens het lopende schooljaar zijn kunnen de kleuters alsnog worden geplaatst. 1 leerkracht per maximaal 15 kinderen. Op sommige groepen is er ook een onderwijsassistent bij.

Ongeveer een kwartier per dag wordt besteed aan een onderwerp met een religieuze invalshoek.

De schooltijden zijn maandag, dinsdag en donderdag van 8:45 uur tot 15:00 uur en op woensdag en vrijdag van 8:45 uur tot 12:30 uur.

Welke extra begeleiding wordt er op die school geboden waar het kind gebruik van zou kunnen maken?

Remedial Teaching, Logopedie, Commissie van begeleiding, Schoolmaatschappelijk werker, Jeugdarts, Orthopedagoog

Op welke manier wordt er contact gehouden met ouders?:

Er worden geregeld themabijeenkomsten georganiseerd voor ouders. De school vraagt regelmatig de hulp van ouders bij sportdagen, excursies etc. Tevens is er een medezeggenschapsraad en een ouderraad waar ouders aan kunnen deelnemen.

Windvang, Katwijk

De Windvang in Katwijk verzorgt speciaal basisonderwijs aan kinderen van 4-12 (13) jaar, die wat betreft leerproblematiek en/of sociaal emotionele ontwikkeling binnen het reguliere basisonderwijs niet adequaat kunnen worden opgevangen of vastgelopen zijn.

Voordat een kind op de Windvang kan worden geplaatst moet er door de Permanente Commissie Leerlingenzorg een indicatie worden afgegeven.

Er zitten maximaal 15 kinderen in één groep, in de JRK groep streven zij naar een maximum van 10 kinderen.

Er staat minimaal 1 leerkracht per maximaal 15 kinderen, bij een aantal groepen zijn er ook onderwijsassistenten bij om de leerkracht te ondersteunen.

De kleuters op de Windvang zitten in een speciale groep. In deze groep zitten kinderen van 4 tot 7 jaar, deze kinderen hebben een tijdelijke beschikking van het PCL gekregen. De kinderen die in de kleutergroep zitten stromen niet persé door naar een hogere groep binnen de Windvang. Voor de kleuters moet een nieuwe beschikking worden aangevraagd aan het einde van het schooljaar. Dit kan zijn voor de Windvang zelf of voor een andere school die meer bij het kind past. Bij de kleuters die in deze groep zitten kan sprake zijn van een algehele ontwikkelingsachterstand, sociaal emotionele problematiek en problemen in de werkhouding (slechte concentratie, druk overbeweeglijk e.d) of een combinatie van problemen.

De school begint op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 8.30 uur en eindigt om 14.45 uur. Op woensdag begint de school om 8.30 uur en is om 12.15 uur uit.

Welke extra begeleiding wordt er op die school geboden waar het kind gebruik van zou kunnen maken?

In of buiten de klas kan er gebruik worden gemaakt van een logopedist en een onderwijs assistent. Tevens biedt de Windvang gespecialiseerde leerkrachten. Naast dit onderwijs op maat en de regelmatige evaluaties van de ontwikkeling van de leerling door de eigen groepsleerkracht samen met de intern begeleider, wordt in het speciaal basisonderwijs extra ondersteuning aan de groepsleerkrachten geboden door deskundigen van de "commissie van begeleiding" van de school. Deze commissie bestaat uit de orthopedagoog, de intern begeleider, de schoolmaatschappelijk werker, de directeur van de school, de schoolarts en, indien noodzakelijk, een medewerker van Bureau Jeugdzorg.

Op welke manier wordt er contact gehouden met ouders?

Maandelijks wordt er een nieuwsbrief mee naar huis gegeven. Er zijn ook verschillende mogelijkheden om persoonlijk contact te hebben. Er worden informatieavonden georganiseerd, rapportbesprekingen gegeven, is er elk jaar een huisbezoek en word er regelmatig met heen en weerschriftjes gewerkt. Er is voor ouders die interesse hebben ook een mogelijkheid om deel te nemen aan de medezeggenschapsraad of de ouderraad.

De Zeestroom, Noordwijkerhout

De Zeestroom is een nevenvestiging in Noordwijkerhout van de katholieke Don Boscoschool in Lisse. De vestiging is toegankelijk voor kinderen van 4 tot 12 (13) jaar, die zijn aangewezen op het speciaal onderwijs.

Voordat een kind op de Zeestroom kan worden geplaatst moet er door de Permanente Commissie Leerlingenzorg (PCL) een indicatie worden afgegeven.

De maximale groepsgrootte is 15 kinderen, voor de kleutergroepen probeert De Zeestroom maximaal 12 kleuters in een klas te plaatsen. Wanneer er aanmeldingen tijdens het lopende schooljaar zijn kunnen de kleuters alsnog worden geplaatst.

De kleuters op de Zeestroom zitten in een speciale groep. In deze groep zitten kinderen van 4 tot 6 jaar, deze kinderen hebben een tijdelijke beschikking van het PCL gekregen. De kinderen die in de kleutergroep zitten stromen niet persé door naar een hogere groep binnen de Zeestroom. Voor de kleuters moet een nieuwe beschikking worden aangevraagd aan het einde van het schooljaar. Dit kan zijn voor de Zeestroom zelf of voor een andere school die meer bij het kind past. Bij de kleuters die in deze groep zitten kan sprake zijn van een algehele ontwikkelingsachterstand, sociaal emotionele problematiek en problemen in de werkhouding (slechte concentratie, druk overbeweeglijk e.d) of een combinatie van problemen. Er wordt les gegeven op groep één en groep twee niveau aan deze kinderen. Wanneer zij op deze groep worden geplaatst is het niet nodig dat er al duidelijk is wat er met het kind aan de hand is. Er is veel aandacht voor observatie en intensieve begeleiding

Er staat minimaal één leerkracht per maximaal 15 kinderen voor de klas. Bij sommige groepen wordt de leerkracht ondersteund door een onderwijsassistent.

Ongeveer een kwartier per dag wordt besteed aan een onderwerp met een religieuze invalshoek.

Op maandag, dinsdag en donderdag is de school geopend van 8:25 uur tot 15:00 uur. Op woensdag en vrijdag van 8:25 uur tot 12:30 uur.

Welke extra begeleiding wordt er op die school geboden waar het kind gebruik van zou kunnen maken?

Logopedisten, schoolmaatschappelijk werker, orthopedagoog, ICT'er, School Video Interactie Begeleiding, Remedial Teaching, Commissie van Begeleiding, jeugdarts.

Op welke manier wordt er contact gehouden met ouders?

De school stelt het op prijs als u een aantal keren per jaar voor of na schooltijd even de klas van uw kind binnen loopt om te vragen hoe het gaat. De school begint elk jaar met een informatieavond voor ouders. Verder zijn er twee keer per jaar ouderavonden naar aanleiding van de rapporten van het kind. Ouders hebben ook de mogelijkheid om te participeren aan de ouderraad of medezeggenschapsraad. Tijdens excursies en sportdagen wordt regelmatig om de hulp van ouders gevraagd. Tevens wordt er iedere maand een nieuwsbrief mee gegeven.

De Savioschool, Hillegom

Voordat een kind op de Zeestroom kan worden geplaatst moet er door de Permanente Commissie Leerlingenzorg (PCL) een indicatie worden afgegeven. De Savioschool is een zelfstandige school voor kinderen van 4 tot 12 (13) jaar die zijn aangewezen op het speciaal basisonderwijs.

De maximale groepsgrootte is 15 kinderen, voor de kleutergroepen probeert De Savioschool maximaal 12 kleuters in een klas te plaatsen. Wanneer er aanmeldingen tijdens het lopende schooljaar zijn kunnen de kleuters alsnog worden geplaatst.

Er staat minimaal één leerkracht op een groep van maximaal 15 kinderen, bij sommige groepen staat ook een onderwijsassistent. Ongeveer een kwartier per dag wordt er een onderwerp behandeld met een religieus invalshoek.

De kleuters op De Savioschool zitten in een speciale groep. In deze groep zitten kinderen van 4 tot 7 jaar, deze kinderen hebben een tijdelijke beschikking van het PCL gekregen. De kinderen die in de kleutergroep zitten stromen niet persé door naar een hogere groep binnen de Savioschool. Voor de kleuters moet een nieuwe beschikking worden aangevraagd aan het einde van het schooljaar. Dit kan zijn voor De Savioschool zelf of voor een andere school die meer bij het kind past. Bij de kleuters die in deze groep zitten kan sprake zijn van een algehele ontwikkelingsachterstand, sociaal emotionele problematiek en problemen in de werkhouding (slechte concentratie, druk overbeweeglijk e.d) of een combinatie van problemen.

De schooltijden zijn op maandag, dinsdag en donderdag van 8:30 uur tot 15:00 uur. Op woensdag en vrijdag is dit van 8:30 uur tot 12:15 uur.

Welke extra begeleiding wordt er op die school geboden waar het kind gebruik van zou kunnen maken?

Remedial teaching, logopedie, School Video Interactie Begeleiding, Commissie van begeleiding, schoolmaatschappelijk werker, orthopedagoog, jeugdarts

Op welke manier wordt er contact gehouden met ouders?

De school stelt het op prijs als u een aantal keren per jaar voor of na schooltijd even de klas van uw kind binnen koopt om te vragen hoe het gaat. De school begint elk jaar met een informatieavond voor ouders. Verder zijn er twee keer per jaar ouderavonden naar aanleiding van de rapporten van het kind. Ouders hebben ook de mogelijkheid om te participeren aan de ouderraad of medezeggenschapsraad. Tijdens excursies en sportdagen word regelmatig om de hulp van ouders gevraagd. Tevens word er iedere maand een nieuwsbrief mee gegeven.

HET SPECIAAL ONDERWIJS (SO)

Het speciaal onderwijs is onderverdeeld in vier categorieën, namelijk:

- Cluster 1: Onder cluster 1 vallen de scholen voor visueel gehandicapte kinderen en visueel gehandicapte kinderen met een meervoudige beperking.
- Cluster 2: Onder cluster 2 vallen scholen voor dove en slechthorende kinderen en kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden, mogelijk in combinatie met een andere handicap.
- Cluster 3: Onder cluster 3 vallen de scholen voor leerlingen met verstandelijke (ZML) en/of lichamelijke beperkingen (LG/MG) en aan leerlingen die langdurig ziek zijn (LZ).
- Cluster 4: Onder cluster 4 vallen de scholen voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen, langdurig zieke kinderen zonder een lichamelijke handicap en onderwijs aan kinderen in scholen die verbonden zijn aan pedologische instituten.

Zoals je ziet trekt elk cluster weer andere doelgroepen aan. Voor alle clusters zijn andere intake criteria, soms verschilt het zelfs al per school. In de volgende paragrafen wordt beschreven wat de clusters inhouden en welke scholen in de regio bij dat cluster zijn aangesloten.

Cluster 2 Dove en slechthorende kinderen en kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden

Korte beschrijving van de doelgroep

Onder cluster 2 vallen scholen voor:

- Kinderen die doof zijn
- Kinderen die slechthorend zijn
- Meervoudig gehandicapte dove of slechthorende kinderen
- Kinderen met ernstige spraak en/of taal moeilijkheden
- Kinderen met een stoornis in het autistisch spectrum, waarbij onvoldoende communicatieve redzaamheid het centrale probleem is.

Andere criteria:

Kinderen kunnen alleen worden aangemeldt voor cluster 2 onderwijs wanneer hun IQ hoger is dan 70. Kinderen die naast de bovengenoemde problematiek ook met andere problemen kampen zoals bijvoorbeeld gedragsproblematiek kan het voorkomen dat er geen indicatie wordt afgegeven voor cluster 2 onderwijs.

REC2 Holland/Flevoland (zuid)

REC betekend Regionaal Expertise Centra. Dit is de instantie waar een indicatie moet worden aangevraagd voor het kind. De indicatie cluster 2 verschaft het kind toegang tot alle cluster 2 scholen. De cluster 2 scholen waar Cardea kinderen naar doorverwijst zijn:

- De Weerklank, Leiden
- Effatha (locatie Zoetermeer)

Ieder REC werkt met een Commissie voor Indicatiestelling (CvI). Deze commissie bekijkt of de leerling recht heeft op onderwijs of dienstverlening vanuit een REC. Dit doet de commissie op basis van gestelde criteria. Andere taken van het REC zijn:

- de coördinatie van de diensten Ambulante Begeleiding
- de ondersteuning van de ouders bij het compleet maken van de dossiers en het zoeken naar een geschikte school.

De Weerklank, Leiden

De Weerklank in Leiden is een christelijke school voor slechthorende kinderen en kinderen met spraak-/taalproblemen vanaf 3 t/m 12 jaar. De weerklank heeft een nevenvestiging in Alphen aan de Rijn. Er is een afdeling van de Weerklank die Voortgezet onderwijs verzorgt en een afdeling voor Ambulante Begeleiding.

Om toegelaten te worden moet de Commissie van Indicatiestelling (CvI) het kind een indicatie hebben gegeven voor Regionaal Expertise Centrum Holland Flevoland hebben voor cluster 2.

Kinderen kunnen het hele jaar door geplaatst worden op de Weerklank mits er een wachtlijst is. In de meivakantie worden voor het laatst kinderen geplaatst, daarna begint dat pas weer in het nieuwe schooljaar.

Niet alle kinderen met een cluster 2 indicatie kunnen op de Weerklank terecht. De Weerklank stelt zichzelf open voor een drietal groepen kinderen, namelijk:

Slechthorende kinderen (SH):

Bij deze kinderen moet door middel van audiologisch en logopedisch onderzoek een gehoorstoornis zijn vastgesteld tussen 35 dB en 80 dB bij het beste oor zonder gehoortoestel.

Er is sprake van een ernstige structurele beperking in de onderwijsparticipatie wanneer,

- er een leerachterstand is,
- algemene leervoorwaarden ontbreken
- er een zeer geringe communicatieve redzaamheid is, waardoor het kind zich op regulier onderwijs niet zou kunnen redden

Ernstige spraak-/taalmoeilijkheden (ESM):

Er moeten ernstige problemen zijn op de volgende gebieden:

- De spraakproductie
- auditieve verwerking
- grammaticale kennisontwikkeling
- lexiaal-semantische kennisontwikkeling

Autistisch spectrum (ASS):

Dit gaat om autisten waarbij vooral de communicatie problemen geeft.

Kinderen die aan de bovenstaande criteria voldeden, krijgen niet zomaar toegang tot de weerklank. Er moet enigszins sprake zijn de volgende zaken:

Leeftijd tot 4 jaar:

- Algemene leervoorwaarden (b.v. luisterhouding).
- De mate van communicatieve redzaamheid (aantoonbare tekorten in het communiceren en converseren).

Leeftijd 4 t/m 6 jaar (groep 1 en 2):

- Algemene leervoorwaarden (zelfstandigheid, werkhouding etc.).
- Cognitieve leervoorwaarden: voorbereidend lezen/spelling en rekenen.

Bij het indelen van de groepen wordt gelet op het niveau, de leeftijd en de problematiek van een kind. In het geval van parallelgroepen worden slechthorende kinderen zoveel mogelijk in één groep geplaatst. In de groep met slechthorende zitten ook kinderen met spraak/taalproblematiek die baat hebben bij een speciale aanpak.

Er zitten gemiddeld 13 kinderen in een klas. In groepen 1 t/m 4 werkt de leerkracht samen met een onderwijsassistent. In de groepen daarboven is er één leerkracht per groep.

Op de Weerklank worden godsdienst lessen gegeven. Elke maandag wordt het thema van de week gepresenteerd. De rest van de week wordt dit thema verder uitgewerkt. Iedere ochtend wordt er gestart met het zingen van christelijke liedjes, dit gebeurt tevens om de dag af te sluiten.

Op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag wordt er les gegeven van 8:40 uur tot 15:10 uur. Op woensdag is dit van 8:40 tot 12:25 uur.

Welke extra begeleiding wordt er op die school geboden waar het kind gebruik van zou kunnen maken?

Schoolmaatschappelijk werker, orthopedagoog, psycholoog, ambulante begeleider, logopedist, sociale vaardigheidstrainingen

Op welke manier wordt er contact gehouden met ouders?

Aan het begin van een schooljaar is er een informatieavond voor ouders. Één keer per jaar is een huisbezoek gepland (eventueel samen met de logopedist. Twee keer per jaar is er een rapportenavond. Een aantal keer per jaar is er een ouderochtend voor de groepen 1 t/m 4. Kinderen in de groep 1 t/m 3 werken met een heen- en weer schriftje. Iedere twee weken krijgt het kind een nieuwsbrief mee naar huis. Tussendoor is er altijd de mogelijkheid om telefonisch contact op te nemen met school.

Effatha, Zoetermeer

De scholengemeenschap Effatha in Zoetermeer biedt onderwijs aan doven, slechthorenden en leerlingen met ernstige communicatieve beperkingen al dan niet in combinatie met een verstandelijke beperking.

Kinderen in de leeftijd van 3 tot 20 jaar kunnen onderwijs krijgen bij de Effatha scholengemeenschap.

Dove en doof-functionerende leerlingen krijgen onderwijs in de Nederlandse gebarentaal. Leerlingen met ernstig communicatieve beperkingen krijgen les ondersteund met gebaren.

Om toegelaten te worden moet de Commissie van Indicatiestelling (CvI) het kind een indicatie hebben gegeven voor Regionaal Expertise Centrum Holland Flevoland hebben voor cluster 2.

Er zijn een aantal verschillende groepen bij Effatha, dit komt mede doordat zij bij de intake buiten een cluster 2 indicatie om geen eisen stellen. Hieronder geef ik een korte beschrijving van de groepen:

Speciaal Onderwijs (SO):

De kinderen van het speciaal onderwijs zijn ingedeeld in 3 categorieën.

In categorie A zitten kinderen bij wie de Nederlandse gebarentaal (NGt) de meest toegankelijke taal is.

In categorie B zitten kinderen die voorkeur hebben voor NGt. Het is hun meest ontwikkelde en toegankelijke taal. Deze leerlingen hebben wel de mogelijkheid om het spreken te leren begrijpen en gebruiken.

In categorie C zitten kinderen die het onderwijsaanbod in het gesproken woord kunnen volgen. Zij hebben een voorkeur voor Nederlands of het is zelfs hun best ontwikkelde taal en gebruiken zij NGt om hun gesproken taal te ondersteunen.

Speciaal Onderwijs voor Meervoudig gehandicapten (SO-MG):

Deze kinderen hebben een ernstige communicatieve beperking, veroorzaakt door een spraak/taalstoornis en of auditieve beperking, gecombineerd met een IQ van 70 of lager. Alle leerlingen van deze afdeling hebben baat bij visualisatie van gesproken communicatie doormiddel van gebaren en ondersteunende visualisatiemiddelen. Er is dus sprake van grote diversiteit aan:

- communicatieve beperkingen
- zintuigelijke beperkingen
- psychiatrische beperkingen
- motorische beperkingen

Observatiecentrum Arendshof (SO-MG):

Dit observatiecentrum vangt kinderen op tussen de 3 en 6 jaar. Alle kinderen praten niet of nauwelijks en lijken vaak weinig te begrijpen van wat er tegen hen gezegd word. Dat kan zo zijn, omdat het kind doof of slechthorend is, maar er kan ook sprake zijn van een ernstige spraak/taalstoornis. Er kunnen bijzonderheden zijn in de ontwikkeling van het kind die er voor zorgen dat het kind anders is dan andere kinderen. De plaatsing op deze groep is voor 1 jaar, wanneer dan nog niet duidelijk is naar welke school het kind moet word de indicatie verlengt.

De leef leergroep (SO-MG):

De doelgroep voor deze groep zijn kinderen van 3 tot 20 jaar bij wie sprake is van een ernstige verstandelijke beperking en in veel gevallen een ernstige ontwikkelingsproblematiek. Als we kijken naar het IQ dan is dit meestal rond de 50 of lager. Er moet ook sprake zijn van een auditieve beperking of een zeer ernstige communicatieve beperking.

Op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag wordt er onderwijs verzorgd van 8:45 tot 15:15 uur. Op woensdag wordt er lesgegeven van 8:45 tot 12:15 uur.

Bij de indeling van de klassen word er bij de mogelijkheden van het kind aangesloten, wanneer het kind bijvoorbeeld een hoog rekenniveau heeft, word dit aangeboden.

Welke extra begeleiding wordt er op die school geboden waar het kind gebruik van zou kunnen maken?

Ambulant begeleider, logopedisten, therapeuten, remedial teachers, orthopedagogen, intern begeleiders, ICT- specialisten en psychologen, School Video Interactiebegeleiding. Het is tevens mogelijk om aanvullende zorgproducten te krijgen zoals opvoedingsondersteuning, ergotherapie, fysiotherapie weekend en/of vakantieopvang.

Cluster 3 Leerlingen met verstandelijke en/of lichamelijke beperking en leerlingen die langdurig ziek zijn

Korte omschrijving van de doelgroep:

Voor dit soort onderwijs worden de namen Mytyl en Tytyl genoemd. De namen Mytyl en Tytyl zijn overgenomen van een sprookje van Maurice Maeterlinck en soortnamen geworden voor lichamelijk en meervoudig gehandicapte leerlingen. Leerlingen met deze handicaps gaan naar scholen die vallen onder cluster 3. Tegenwoordig spreekt men in plaats van Mytyl leerlingen van LG leerlingen (Lichamelijk Gehandicapt) en van MG leerlingen (Meervoudig Gehandicapt) in plaats van Tytyl leerlingen. Cluster 3 onderwijs is voor kinderen met een lichamelijke handicap (LG) en leerlingen die langdurig ziek zijn (LZ).

ZMLK:

De Letters Z.M.L.K. staan voor Zeer Moeilijk Lerende Kinderen. Deze vorm van onderwijs is bedoeld voor kinderen die problemen hebben met leren, zelfredzaamheid en sociale vaardigheden. Deze problemen kunnen zich op allerlei manieren uiten. Een kind kan moeilijkheden hebben met de motorische ontwikkeling, de taalontwikkeling, het begrijpen van leerstof, het concentreren. De ontwikkeling van een zeer moeilijk lerend kind loopt vaak onregelmatig. Het kind kan op het ene gebied iets heel snel begrijpen, terwijl andere dingen voor ditzelfde kind onbegrijpelijk blijven. Wat andere kinderen spelenderwijs leren, moet een moeilijk lerend kind dikwijls aangeleerd worden. De ontwikkeling verloopt veel trager dan bij leeftijdsgenoten zonder verstandelijke beperking en blijft op een lager niveau. De term zeer moeilijk lerende kinderen is een verzamelnaam voor kinderen met verschillende ontwikkelingsproblemen.

REC Zuid-Holland Noord

REC betekend Regionaal Expertise Centra. Dit is de instantie waar een indicatie moet worden aangevraagd voor het kind. De indicatie cluster 3 verschaft het kind toegang tot cluster 3 scholen. De cluster 3 scholen waar Cardea Kinderen naar doorverwijst zijn:

- De Thermiek, Leiden
- De Duinpieper, Noordwijkerhout
- De Korte Vlietschool, Leiden

De Duinpieper, Noordwijk

De Duinpieper is een protestants christelijke school in Noordwijk voor Speciaal Onderwijs voor kinderen in de leeftijd van 4½ t/m 12 jaar en Voortgezet speciaal Onderwijs aan kinderen die zeer moeilijk lerende kinderen (ZMLK).

Wanneer ouders een indicatie hebben ontvangen van de Commissie voor Indicatiestelling (CvI) voor het Regionaal Expertise Centrum cluster 3 kan het kind aangemeld worden. Iedere drie jaar is de school verplicht om een her-indicatie aan te vragen voor het kind.

Je kan een kind het hele jaar door aanmelden voor deze school, maar plaatsingen vinden altijd in het begin van een schooljaar plaats. Hier word bij hoge uitzondering vanaf geweken.

Maandag, dinsdag, dondag en vrijdag wordt er les gegeven van 8:30 t/m 15:00. Op woensdag van 8:30 t/m 12:15, groep 1 t/m 3 zijn iedere vrijdag om 12:15 vrij.

Er zitten gemiddeld 12 kinderen in één groep. Er wordt geprobeerd de aanvangsgroepen nog iets kleiner te houden.

In elke groep staat er 1 leerkracht en 1 onderwijsassistent.

De kinderen worden naar leeftijd ingedeeld, maar ook de samenstelling van de groep, het ontwikkelingsniveau en het groepsklimaat kunnen van invloed zijn op de plaatsing.

Er wordt op de Duinpieper dagelijks aandacht besteed aan een religieus onderwerp.

Welke extra begeleiding wordt er op deze school geboden waar het kind gebruik van zou kunnen maken?

Orthopedagoog, psychologisch assistent, intern begeleider, Ambulant begeleider, logopediste, jeugdarts

Op welke manier wordt er contact gehouden met ouders?

Er is voor ouders gelegenheid om voor of na schooltijd te telefoneren met de leerkracht. Één maal per jaar is er ook een huisbezoek. Elke maand krijgt het kind de nieuwsbrief mee naar huis. Er wordt gecommuniceerd via een heen en weerschrift. Twee maal per jaar zijn er rapportbesprekingen.

Voor de ouders die interesse hebben is er de mogelijkheid om te participeren in de medezeggenschapsraad of de oudercommissie.

De Korte Vlietschool, Leiden

De Korte Vlietschool in Leiden verzorgt onderwijs voor de afdeling SO (Speciaal Onderwijs) voor leerlingen van 4 tot 13 à 14 jaar en de afdeling VSO (Voortgezet Speciaal Onderwijs) voor leerlingen van 14 tot 20 jaar die een indicatie hebben voor cluster 3 onderwijs.

Wanneer ouders een indicatie hebben ontvangen van de Commissie voor Indicatiestelling (CvI) voor het Regionaal Expertise Centrum cluster 3 kan het kind aangemeld worden.

Je kan een kind het hele jaar door aanmelden voor deze school, maar plaatsingen vinden altijd in het begin van een schooljaar plaats. Hier word bij hoge uitzondering vanaf geweken.

Maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag wordt er lesgegeven van 8:45 uur tot 15:00 uur. Op woensdag zijn er lessen van 8:45 uur t/m 12:30 uur. Kinderen die nog geen 7 jaar zijn, hebben één keer in de twee weken op vrijdag vrij.

Per groep staat er 1 leerkracht en 1 onderwijsassistent op maximaal 12 kinderen. De kinderen worden naar leeftijd ingedeeld, maar ook de samenstelling van de groep, het ontwikkelingsniveau en het groepsklimaat kunnen van invloed zijn op de plaatsing.

Er worden godsdienstlessen gegeven op school, de leerkracht geeft hier zelf invulling aan. De Korte Vlietschool is ontstaan uit een fusie van rooms-katholiek, protestants-christelijk en openbaar onderwijs. Daarom hebben zij nu de signatuur: 'algemeen bijzonder onderwijs'.

Welke extra begeleiding wordt er op die school geboden waar het kind gebruik van zou kunnen maken?

Maatschappelijk werker, orthopedagoog, psycholoog, intern begeleider, logopedist, fysiotherapeut.

Op welke manier wordt er contact gehouden met ouders?

Eens per maand krijgt het kind een nieuwsbrief mee naar huis. Eenmaal per jaar vindt er een huisbezoek plaats. Er zijn door het jaar heen diverse ouderavonden. Voor ouders die geïnteresseerd zijn is er de mogelijkheid op te participeren in de medezeggenschapsraad en de oudercommissie.

De Thermiek, Leiden

De Thermiek in Leiden geeft onderwijs aan kinderen van 4 t/m 20 jaar met een lichamelijke handicap (LG), een meervoudige handicap (MG) of kinderen met langdurige (somatische) ziekte (LZ). Er is mogelijkheid tot voortgezet onderwijs.

Ouders moeten een indicatie hebben voor hun kind, voor Cluster 3 onderwijs van de regionale Commissie van indicatiestelling (CvI).

In de afdeling Mytyl (ook wel aangeduid als cluster SO-Mytyl) zitten leerlingen die zich cognitief in een normaal of langzamer tempo ontwikkelen. De reden van het verblijf op onze school kunnen zijn:

- Een ernstige lichamelijke handicap, waardoor ze veel verzorging nodig hebben en veel hulpmiddelen gebruiken
- Belemmeringen op het gebied van informatieverwerking, het tempo van handelen en de motoriek
- Therapiebehoefte; elk kind krijgt onder schooltijd de nodige therapieën
- Zodanige sociale problemen door een lichamelijke handicap dat het kind zich niet kan handhaven in het regulier onderwijs
- Een ernstige belemmering om aan het regulier onderwijs deel te nemen als gevolg van een langdurige (somatische) ziekte.

Bij de kleuters, in het SO-MG en VSO-MG zitten leerlingen met een meervoudige handicap (tyltyl). Dat wil zeggen dat deze leerlingen naast lichamelijke beperkingen ook verstandelijke beperkingen hebben. Deze leerlingen ondervinden belemmeringen op alle gebieden van hun ontwikkeling en hebben hiervoor specialistische hulp nodig.

Er zijn belemmeringen op het gebied van:

- De motoriek;
- De sociale ontwikkeling;
- De verstandelijke ontwikkeling;
- Eten/drinken;
- communicatie.

De school heeft 3 kleutergroepen. Deze worden zo samengesteld dat het kind in de groep komt die het beste bij hem of haar past. Hierbij word gelet op: zorg en aansturingbehoefte, onderwijsaanbod, leeftijd, combinatie van kinderen die iets aan elkaar hebben of die juist niet bij elkaar passen, combinatie sprekende en niet sprekende kinderen, jongens en meisjes.

Omdat bij veel kinderen er nog onvoldoende bekend is over hun mogelijkheden, kan een kind na een observatieperiode alsnog in een andere groep geplaatst worden.

Het cluster SO-LG bestaat momenteel uit zes groepen. Het cluster SO-LG is verdeeld in twee leerwegen, leerweg 1 en 2.

In leerweg 1 zitten kinderen met een lichamelijke beperking en een gemiddelde of laaggemiddelde intelligentie.

Aan deze leerlingen wordt het basisonderwijsprogramma aangeboden, waar mogelijk in het tempo van de basisschool.

De leerlingen die in een lager tempo werken, gebruiken soms ook andere methodes (kleinere leerstappen) en doen er langer over om de stof te verwerken.

We streven naar een eindniveau dat gelijk is aan het basis- onderwijs. Het minimaal te verwachten eindniveau ligt in ieder geval op het niveau van eind groep 6 van de basisschool.

In leerweg 2 zitten kinderen die een licht verstandelijke handicap hebben.

Deze kinderen krijgen basisschoolvakken op hun eigen niveau en in hun eigen tempo. Hierbij wordt, naast de gewone basisschoolmethoden, ook wel gebruik gemaakt van speciale methoden.

Het maximaal te verwachten eindniveau is groep 6 van de basisschool en het minimale eindniveau van midden of eind groep 4.

Er zitten in principe maximaal 12 leerlingen in een groep. De leerlingen werken in niveaugroepen. Op iedere groep werken een leerkracht en een klassenassistent.

Op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag wordt er onderwijs verzorgd van 8:30 tot 15:00 uur. Op woensdag wordt er onderwijs verzorgd van 8:30 tot 12:15 uur.

Welke extra begeleiding wordt er op die school geboden waar het kind gebruik van zou kunnen maken?

Vakleerkrachten, gedragswetenschappers, administratieve en facilitaire medewerkers. Ook zijn er medewerkers met een aantal speciale taken (documentatiecentrum, remedial teaching, NT2), diëtist orthopedagoog, psycholoog, intern begeleider, ambulant begeleider.

Vanuit het revalidatiecentrum worden verpleegkundigen en therapeuten betrokken.

Op welke manier wordt er contact gehouden met ouders?

Er wordt op verschillende manieren contact gehouden met ouders. Door het schooljaar heen worden er diverse oudercontactavonden, koffieochtenden en informatieavonden georganiseerd. Twee keer in het jaar wordt het kind in het team besproken, de ouders kunnen bij dit gesprek aanwezig zijn. Een keer per jaar komt de leerkracht op huisbezoek.

Cluster 4 Zeer moeilijk opvoedbare kinderen, langdurig zieke kinderen zonder een lichamelijke handicap.

Cluster 4 scholen zijn scholen voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen, langdurig zieke kinderen anders dan met een lichamelijke handicap en onderwijs aan kinderen in scholen verbonden aan pedologische instituten.

Om voor cluster 4 onderwijs in aanmerking te komen moet aan een aantal van de volgende criteria worden voldaan.

- Er moet sprake zijn van een vastgestelde psychische stoornis op basis van DSM 4
- Ernstige sociaal/ emotionele en/of gedragsproblematiek
- Er moet gerichte hulpverlening aangeboden/betrokken zijn geweest
- Er moet sprake zijn van een structurele ernstige onderwijsbeperking
- De beschikbare zorg in het reguliere onderwijs en de zorgsector moet ontoereikend zijn

DOC-4:

Oudervereniging Deskundige Ouders Cluster 4. Deze schooloverstijgende vereniging heeft als doel belangenbehartiging van alle ouders/verzorgers van kinderen op de REC scholen: de César Franck School, De Brug, de Leidse Buitenschool en de Leo Kannerschool. Dat gebeurt door het toegankelijk maken van informatie en het bevorderen van onderlinge oudercontacten door thema-avonden, een eigen website en de ouderkracht DOC 4.

REC West

Cluster 4 hoort bij Regionaal Expertisecentrum West (REC West). Voor toelating op een cluster 4 school moet het kind een indicatie hebben voor Cluster 4. Deze indicatie wordt afgegeven door de Commissie van Indicatiestelling (CvI) van REC West.

De scholen waarnaar Cardea doorverwijst zijn:

- De Leidse Buitenschool, Katwijk
- Dr. Leo Kannerschool, Oegstgeest
- De Brug, Leiden
- César Frankschool, Leiden

De Leidse Buitenschool, Katwijk

De Leidse Buitenschool verzorgt onderwijs voor kinderen van 5 tot 13 jaar, met een cluster 4 indicatie. De school is bestemd voor kinderen bij wie het ontwikkelingsproces is verstoord. De oorzaak, maar ook de aard van de verstoring is voor bijna ieder kind anders. Niet zelden is er sprake van een complexe problematiek. Hierdoor zijn zowel in de persoonlijkheidsontwikkeling als in de onderwijsparticipatie ernstige belemmeringen ontstaan. Deze kinderen hebben specialistische hulp nodig.

Bij de kinderen de Leidse Buitenschool bezoeken, is sprake van de volgende problematiek:

- angststoornis, selectief mutisme, stemmingsstoornis,
- hechtingsstoornis en psychosomatische stoornis,
- autistische stoornis, stoornis van Asperger en PDD-NOS,
- aandachtstekort stoornis.

Op deze school zitten kwetsbare kinderen, die overwegend angstig en teruggetrokken gedrag vertonen (de zgn. internaliserende problematiek). De school stelt zich ten doel deze kinderen een veilige omgeving te bieden en daarnaast ook meer uitdaging dan het kind vanuit de stoornis zelf zou opzoeken. Veel kinderen moeten tot groei uitgedaagd worden. Om deze groep leerlingen adequaat te kunnen begeleiden, is het nodig kinderen met gedragsstoornissen, oppositioneel- opstandig of in het algemeen uitagerend gedrag van plaatsing uit te sluiten. Ook uitagerend gedrag binnen een van bovengenoemde stoornissen kan een contra-indicatie voor plaatsing zijn.

De speciale begeleiding die deze kinderen nodig hebben, krijgen zij enerzijds doordat het lesprogramma wordt aangepast aan hun mogelijkheden, anderzijds door elementen van specifieke zorg die zijn ingebouwd in het totale programma.

Het gemiddelde aantal kinderen verschilt erg. De kleinste groep telt 7 kinderen, de grootste groep 14 kinderen. In een kleuterklas zitten gemiddeld 11 kinderen.

Cluster 4 hoort bij Regionaal Expertisecentrum West (REC West). Voor toelating op een cluster 4 school moet het kind een indicatie hebben voor Cluster 4. Deze indicatie wordt afgegeven door de Commissie van Indicatiestelling (CvI) van REC West. De kinderen op de Leidse Buitenschool worden in de groep ingedeeld waarin zij het meeste tot hun recht komen. Uitgangspunt in de eerste plaats is daarbij welke gedragsaanpak de leerling nodig heeft om zich zo optimaal te kunnen ontwikkelen.

Op maandag, dinsdag en donderdag wordt er onderwijs verzorgd van 8:45 uur tot 15:00 uur. Op dinsdag en vrijdag van 8:45 uur tot 12:30 uur.

Welke extra begeleiding wordt er op die school geboden waar het kind gebruik van zou kunnen maken?

Een GZ-psycholoog, een maatschappelijk werkster, twee intern begeleiders, een fysiotherapeut, een logopedist, twee remedial teachers, een gymleerkracht en een ICT-taakleerkracht, commissie van begeleiding.

Op welke manier wordt er contact gehouden met ouders?

Bij de start van elk schooljaar wordt er een informatieavond gehouden. Op deze informatieavond wordt de schoolgids uitgedeeld. Ieder kwartaal krijgt het kind een informatieboekje mee naar huis. Ouders die geïnteresseerd zijn hebben de mogelijkheid om deel te nemen aan de medezeggenschapsraad of de ouderraad. Tevens is er de mogelijkheid om een heen en weer schriftje in te zetten

PI De Brug, Leiden

De Brug verzorgt onderwijs aan drie verschillende groepen. De Brug heeft een samenwerkingsverband met Campus Leiden, waar zij het onderwijs verzorgen. Tevens verzorgen zij onderwijs aan SO cluster 4 en SBO Jonge Risico Kinderen.

SO: De doelgroep van De Brug bestaat uit (jonge) kinderen van 4 tot 14 jaar, behorend tot de doelgroep van cluster IV, bij wie sprake is van een hardnekkige, complexe, diffuse problematiek waarbij reden bestaat voor verdere observatie en (intensief) onderzoek. De Kinderen van De Brug beschikken in principe over een normale intelligentie en voldoende leermogelijkheden.

Bij een deel van de kinderen wordt na verloop van tijd duidelijk dat zij in een heterogene groep kunnen functioneren en voldoende profiteren van het onderwijsaanbod van onze school. De Brug kan dan aanbieden om de basisschoolperiode op deze school af te maken en van hieruit door te stromen naar het voortgezet onderwijs.

SBO: De Jonge Risico Kinderen zijn kinderen van 4 tot 7 jaar en voldoen aan de criteria van het speciaal basisonderwijs en worden door de Permanente Commissie Leerlingenzorg naar het SBO verwezen.

Doorgaans is er sprake van leer- en/of opvoedingsmoeilijkheden die meer onderzoek, zorg en aandacht vragen dan een reguliere basisschool kan bieden.

De Brug is een school voor speciaal onderwijs en heeft dus doelstellingen, waarin dat speciale tot uitdrukking komt (behandeling, observatie, advisering, samenwerking P.I.), maar ook doelen zoals die op elke basisschool geformuleerd zouden kunnen worden. Observatie en advisering als doelstelling houden in dat plaatsing op De Brug meestal niet duurt tot de overgang naar het voortgezet onderwijs. Het verblijf varieert van een half jaar tot (in een enkel geval) de hele basisschoolleeftijd, met een gemiddelde verblijfsduur van bijna 2 jaar.

De Brug en het Pedagogisch Instituut streven naar de volgende doelen:

- inzicht in de problematiek van de geplaagde kinderen, gericht op het vinden van de meest effectieve behandeling (op De Brug of elders).
- beargumenteerde adviezen aan de ouders/verzorgers met betrekking tot afstemming van de aanpak thuis en op school en met betrekking tot schoolkeuze.
- een planmatige aanpak van de leerproblemen en de gedragsproblemen in de groep en daarbuiten (remedial teaching, logopedie, ergotherapie, speltherapie).
- overdragen van opgedane ervaringen door middel van rapportage aan en ambulante begeleiding van de ontvangende school.

Een indicatie is steeds 3 jaar geldig. Na deze 3 jaar kan door middel van herindicatie een verlenging van steeds 3 jaar aangevraagd worden.

Maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag wordt er onderwijs gegeven tussen 8:30 en 14:45 uur. Op woensdag is dit van 8:30 en 12:15 uur.

Welke extra begeleiding wordt er op die school geboden waar het kind gebruik van zou kunnen maken?

Voor het speciaal basisonderwijs zijn naast de leerkrachten en onderwijsassistenten een logopedist, een intern begeleider, een fysiotherapeut en een orthopedagoog verantwoordelijk voor het onderwijs.

Op welke manier wordt er contact gehouden met ouders?

Er wordt met ouders een werkplan voor het kind opgesteld. Dit werkplan wordt zeker een keer in de 4 maanden geëvalueerd.

De Leo Kannerschool, Oegstgeest

De Prof. Dr. Leo Kannerschool te Oegstgeest verzorgt onderwijs aan kinderen met een Autisme Spectrum Stoornis (A.S.S.) in de leeftijd van 5 – 16 (18) jaar.

De diagnose Autisme Spectrum Stoornis is voorwaarde voor toelating tot de school. Het niveau van intellectueel functioneren van de kinderen varieert van M.L.K tot hoog begaafd.

Het gedrag van de kinderen is ondanks hun gezamenlijke diagnose zeer uiteenlopend: sommigen zijn onrustig en anderen weer teruggetrokken. Voor alle leerlingen is het moeilijk om op een adequate manier contact te maken met anderen. Ze hebben moeite om sociale situaties te begrijpen en hun gedrag daarop af te stemmen. Alle kinderen hebben veel behoefte aan houvast: een duidelijke structuur en dagindeling is zeer belangrijk.

Ze worden snel afgeleid door prikkels van buitenaf of zijn juist voortdurend gericht op hun eigen gedachten. Ze willen wel leren over wat hen interesseert, en er blijft weinig hangen van wat hen niet boeit.

Ook kunnen ze nieuwe informatie maar moeilijk integreren. Kenmerkend voor alle kinderen is, dat zij de wereld vaak niet begrijpen. Ze zien hun eigen aandeel in conflicten onvoldoende en kunnen zich niet genoeg inleven in anderen. Dit betekent dat ze gevoelens bij anderen niet kunnen aflezen en hun eigen gedrag er niet op afstemmen. Reacties van anderen overkomen hen. Ze begrijpen de wereld niet goed, wat hen angstig maakt. Hun enige houvast is zichzelf. Ze willen graag de touwtjes zelf in handen houden. Ze zijn sterk bepalend en willen dat zaken precies zo gaan, zoals zij dat zelf willen. Ze raken van streek van veranderingen en houden rigide vast aan hun eigen patronen.

Sommige kinderen zoeken rust in het herhalen van bewegingen of in het steeds bezig zijn met dezelfde onderwerpen, zoals bijvoorbeeld onweer of planeten.

Deze kinderen houden van voorspelbaarheid en vermijden emoties. Daarom zijn ze vaak verzot op de (spel)computer of game-boy.

Wanneer ouders nadenken over plaatsing op de Leo Kannerschool, kunnen zij een afspraak maken om de school te bezichtigen. Indien zij hun kind willen aanmelden, worden alle gegevens opgevraagd bij de Commissie voor Indicatiestelling. De ouders en het kind krijgen hierna een uitnodiging voor een kennismakingsgesprek met de maatschappelijk werkster en de orthopedagoge. Indien nodig wordt het kind opgeroepen door de schoolarts.

Tijdens deze fase wordt door de Commissie van Begeleiding ingeschat wat de hulpvraag van het kind is en of de school een adequate begeleiding kan bieden. Tevens moet duidelijk worden of het aangemelde kind voldoende kan functioneren in een klas van 10-13 leerlingen. Hierna wordt er definitief besloten over de toelating. Dit wordt met de ouders besproken.

De Commissie van Begeleiding adviseert het bestuur over de toelating. Het bestuur beslist over de toelating van de kinderen op de Prof. Dr. Leo Kannerschool.

Aangezien er een wachtlijst is, is het helaas niet altijd mogelijk om een kind direct te plaatsen.

Op de Kannerschool wordt onderwijs aangeboden dat aangepast wordt aan ieder kind afzonderlijk. Er wordt uitgegaan van de individuele hulpvraag van het kind en ingespeeld op hun mogelijkheden en beperkingen.

Dat betekent dat er wordt aangesloten bij de individuele mogelijkheden, het niveau van didactische ontwikkeling en hun sociaal-emotionele beperkingen.

Kinderen worden ingedeeld in een groep op grond van hun kalenderleeftijd: kinderen van dezelfde leeftijd zitten bij elkaar. Daarnaast wordt gekeken of een kind in de groep past qua sociaal emotioneel functioneren. Ook het bereikte leerstofvorderingspeil, vaak uitgedrukt in een didactisch leeftijdsequivalent (dle) speelt een rol. In de klas wordt getracht om die voorwaarden te scheppen, waardoor het kind optimaal tot leren kan komen. Voorwaarde is voor alle kinderen een rustige eigen werkplek, soms nog afgeschermd van anderen met een wand. Verder is van belang: een zo duidelijk mogelijk dagritme voor de hele klas, vaak aangegeven door middel van pictogrammen. De leerstof is zo overzichtelijk mogelijk geordend. De opdrachten zijn duidelijk. Veel kinderen hebben individuele instructie nodig.

Daarnaast zijn de kinderen sterk persoonsgebonden. De vertrouwensrelatie met de vaste leerkracht is in de klas het uitgangspunt. Daarnaast is er ondersteuning door een vaste taakleerkracht, die de leerkracht indien nodig, ook vervangt.

De leersituaties op school zijn over het algemeen gestructureerd. Hier lukt het de meeste leerlingen wel om adequaat te functioneren.

De meer vrije situaties zijn vaak moeilijker voor deze leerlingen. Daarom worden ook deze zoveel mogelijk gestructureerd door de leerkracht om kinderen houvast te geven. (de gang van zaken rond het binnenkomen van de klas, van de klas naar de gymzaal lopen, het eten in de klas en het buitenspelen.)

Vanaf 08.30 uur kunnen de kinderen op school gebracht worden. Er is dan toezicht op het plein. De SO-afdeling begint om 09.00 uur. De kinderen van de groepen 2-3 en 3 moeten in de groep worden gebracht. De andere kinderen wachten en spelen op het plein.

's Middags kunnen de kinderen vanaf 14.45 uur in de groepen opgehaald worden. In verband met de rust in de school, word buiten op de kinderen gewacht. Uiterlijk 15.00 uur komen de kinderen naar buiten.

Welke extra begeleiding wordt er op die school geboden waar het kind gebruik van zou kunnen maken?

Orthopedagoge, schoolmaatschappelijk werker, schoolarts, logopedie, spelbegeleiding, fysiotherapie, ambulante begeleiding, externe extra begeleiding onder schooltijd.

Op welke manier wordt er contact gehouden met ouders?

Betrokkenheid van ouders wordt gewaardeerd. Er worden regelmatig hand en spandiensten van ouders gevraagd. Andere activiteiten waar de aanwezigheid van ouders wordt verwacht zijn bijvoorbeeld rapportbesprekingen.

Iedere maand krijgt het kind een nieuwsbrief mee naar huis. Er worden tevens regelmatig ouderavonden, oudercontactavonden en koffieochtenden georganiseerd. Ouders die geïnteresseerd zijn hebben ook de mogelijkheid om te participeren in de medezeggenschapsraad en/of oudercommissie.

De César Franckschool, Leiden

De Cesar Franckschool in Leiden geeft onderwijs aan kinderen van 6 t/m 12 jaar die een indicatie hebben die is afgegeven door de Commissie voor Indicatiestelling (CvI) van REC West.

De doelgroep van de Cesar Franckschool zijn kinderen waarbij sprake is van moeilijkheden met het leren in combinatie met beperkingen in de sociaal-emotionele ontwikkeling. Deze beperkingen komen vaak voort uit stoornissen zoals ADHD, optionele gedragsstoornissen, antisociale gedragsstoornissen. Hechtingsstoornissen en pervasieve ontwikkelingsstoornissen (waaronder autisme). De beperkingen van de kinderen op de César Franck school uiten zich vaak in gedragsproblemen. Zij hebben namelijk moeite met het sturen van gedrag. In het algemeen geldt dat kinderen met gedragsproblemen een tekort hebben aan eigen structurerend, probleemoplossend vermogen. Dit belemmert hen in het schoolse leren.

Iedere drie jaar moet er een herindicatie worden aangevraagd. Er wordt dan gekeken of het kind nog steeds in aanmerking komt voor het speciaal onderwijs. Samen met de ouders wordt er dan een nieuw dossier opgesteld met recente gegevens van het kind en opgestuurd naar de Commissie van Indicatiestelling.

Wanneer de aanmeldingsprocedure is afgerond maakt een oudercontactpersoon een afspraak met de ouders voor een gesprek. In dit gesprek wordt het handelingsplan met ouders gesproken. Ook komt aan de orde wanneer het kind kan starten, hoe de kennismaking van het kind zal verlopen en hoe het kind zal beginnen op school. Na dit gesprek krijgen de ouders een rondleiding.

De César Franckschool hanteert voor elke dag dezelfde schooltijden, namelijk van 8:15 tot 14:15. De meeste kinderen die de school bezoeken hebben behoefte aan structuur, dus is het voor hen niet prettig wanneer verschillende tijden worden gehanteerd.

In het onderwijsaanbod wordt een gefaseerde aanpak gehanteerd. Tijdens de eerste fase staat het wennen centraal. Het kind mag dan kiezen uit alle activiteiten. In deze fase oriënteert het kind zich op de werkwijze van de school. In de tweede fase gaan kinderen echt werken en profiteren van de leeromgeving en worden er meer eisen aan het kind gesteld: de lesplaatsen taal en rekenen zijn dan wel verplicht. De derde fase is een afrondingsfase waarin het kind zijn/haar schoolperiode, om welke reden dan ook, op de César Franck school afsluit. Hieruit blijkt dat de eerste en derde fase kortdurend zijn. De tweede fase is een langdurige fase.

De kinderen mogen elke dag zelf hun agenda maken voor de volgende dag. Om alle afspraken goed te laten verlopen geldt de regel: Je doet wat op je agenda staat!

De school hanteert 5 basisregels:

- Niemand doet iets wat de ander stoort
- Wij zorgen voor onze en andermans veiligheid
- Wij zorgen goed voor de spullen
- Wij lossen problemen op door te praten
- In de school is iedereen altijd bezig met een (afgesproken) activiteit

Op welke manier wordt er contact gehouden met ouder?

Er wordt samen met ouders een werkplan opgesteld voor het kind, ouders worden gezien als samenwerkingspartners, dit handelingsplan wordt regelmatig geëvalueerd.

ADRESSENLIJST

SPECIAAL BASISONDERWIJS:

Donbosco school

Don Boscostraat 1
2161 KW Lisse
Tel: 0252-414216
Fax: 0252-423354
www.donboscoschool.nl
Info@donboscoschool.nl

"De Windvang"

van Lierestraat 6
2221 SC Katwijk aan Zee
Telefoon 071-4030222
Fax 071-4031039
't Jolletje 06-22792948 (kleutergroep)
Directeur 071-4079672
www.dewindvang.nl

De Zeestroom

Hoogstraat 58a
2211 GM Noordwijkerhout
Tel: 0252-372153
www.dezeestroom.nl
info@dezeestroom.nl

De Savioschool

Een school voor speciaal basisonderwijs
Olympiaweg 27
2182 RM Hillegom
Tel: 0252-532494
www.savioschool.nl
info@savioschool.nl

SPECIAAL ONDERWIJS:

Cluster 2:

De Weerklank

Robijnstraat 100
2332 KV Leiden
Tel: 071-5765149
Fax: 071-5720330
administratie@deweerklank.nl
www.deweerklank.nl

Scholengemeenschap Effatha

Zalkerbos 336
Postbus 184
2700 AD Zoetermeer
tel. (079) 3294500
teksttel. (079) 3294666
fax (079) 3294600
www.effathaguyot.nl

Cluster 3:

De Thermiek

Blauwe Vogelweg 1
2333 VK Leiden
Tel: 071 519 5490
Fax: 071 519 5495
www.dethermiek.nl
mytyschool@dethermiek.nl

De Duinpieper

Stakman Bossestraat 79
2203 GH Noordwijk
tel: 071 3614150
fax: 071 3612657
E-mail: zmlk@duinpieper.nl
www.duinpieper.nl

De Korte Vlietschool

Schubertlaan 131
2324 CR Leiden
Telefoon: 071-5767532
Fax : 071-5313460
E-mail : kortevliet@zonnet.nl
www.kortevlietschool.nl

Cluster 4:

De Leidse Buitenschool

Duinoordweg 2-4
2224 CD Katwijk aan Zee
Telefoon hoofdgebouw: 071 4012273
Telefoon bijgebouw: 071 4010234
Telefax: 071 4017263
info@leidse-buitenschool.nl
www.leidse-buitenschool.nl

P.I De Brug

Wassenaarseweg 499
2333 AL Leiden
tel. 071 5157222
fax 071 5155890 e-mail
debrug@pidebrug.nl
www.pidebrug.nl

Leo Kannerschool

Endegeesterstraatweg 26
2342 AK Oegstgeest
tel: 071-5150599
e-mail: leo.kannerschool@wolmail.nl
<http://www.leokannerschool.nl/>

Cesar Franckstraat 5

2324 JM Leiden
Tel: 071-531 15 17
Email: cesarfranck@cfranck.nl
Fax: 071-532 43 35

cardea

JEUGD
ZORG

Waarom deze informatiewaaier?

Deze informatiewaaier gaat over het speciaal (basis)onderwijs. Naar aanleiding van een afstudeerproject is deze informatiewaaier ontwikkeld. Deze informatiewaaier dient gebruikt te worden ter ondersteuning van intensieve gezinsbegeleiders, pedagogisch medewerkers en leerkrachten.

Op basis van de uitkomsten van het afstudeerproject is er van iedere school informatie op een rijtje gezet.

Deze informatiewaaier staat niet op zich. Er is ook een boekje ontwikkeld voor de intensieve gezinsbegeleiders, pedagogisch medewerkers en leerkrachten. In dat boekje word meer uitgebreid informatie gegeven over het speciaal (basis)onderwijs.

Het doel van deze informatiewaaier is intensieve gezinsbegeleiders, pedagogisch medewerkers en leerkrachten tijdens driehoeksgesprekken een praktische ondersteuning bieden. Het is dan ook de bedoeling dat ze ten alle tijden in de gesprekskamers blijven liggen.

SPECIAAL BASISONDERWIJS

Het speciaal basisonderwijs geeft onderwijs aan de volgende doelgroepen:

Moeilijk Lerende Kinderen (MLK); dit zijn kinderen die een IQ hebben tussen de 70 en 89 die moeite hebben om mee te komen met het reguliere onderwijs.

Kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden (lom); dit zijn kinderen die ongeveer een IQ hebben tussen de 70 en 89 plus gedragsproblemen (bijvoorbeeld een aan autisme verwachte stoornis, ADHD etc.) en moeite hebben op het reguliere onderwijs mee te komen

Jonge Risico Kinderen (JRK). Dit zijn in ontwikkeling bedreigde kleuters tussen de 4 en 7 jaar.

Alle andere kinderen die speciale zorg en aandacht nodig hebben.

Basisscholen en speciale scholen voor basisonderwijs vallen onder dezelfde wet, namelijk de Wet op het Primair Onderwijs (WPO).

SPECIAAL BASISONDERWIJS

De kinderen van het speciaal onderwijs moeten aan het einde van hun schoolcarrière evenveel weten als kinderen van het reguliere basisonderwijs. De speciale scholen voor basisonderwijs hebben een uitlooptmogelijkheid tot 14 jaar.

De indeling van de groepen in het speciaal basisonderwijs gebeurt op basis van:

- Leeftijd maximale spreiding van 2 jaar
- Sociale redzaamheid
- Leerprestaties

Vanaf het cursusjaar 2003-2004 mag een school voor speciaal basisonderwijs geen wachtlijsten meer hebben. Nieuw aangemelde leerlingen moeten dan binnen drie maanden worden geplaatst. De scholen hebben hiervoor de volgende drie data gesteld:

het begin van het schooljaar
na kerstvakantie
per 1 april

Soms is er in overleg met de school ook een andere datum mogelijk.

De Don Boscoschool Lisse

De Don Boscoschool is een zelfstandige katholieke school in Lisse die toegankelijk is voor leerlingen van 4 t/m 12 (13) jaar, die zijn aangewezen op Speciaal Basisonderwijs.

Ouders van kinderen met een indicatie voor Cluster 2,3,4 onderwijs, kunnen hun kind ook inschrijven op onze school. Deze leerlingen krijgen een zogenaamd 'rugzakje' waaruit een ambulant begeleider word betaald die het kind ondersteund waar dit nodig is.

De maximale groepsgrootte is 15 kinderen, voor de kleutergroepen probeert De Don Boscoschool maximaal 12 kleuters in een klas te plaatsen. Op iedere groep is een leerkracht werkzaam op sommige groepen in combinatie met een onderwijsassistent.

Extra begeleiding waar het kind en ouders gebruik van kunnen maken: remedial teaching, logopedie, commissie van begeleiding, schoolmaatschappelijk werker, jeugdarts, orthopedagoog.

De Windvang Katwijk

De Windvang in Katwijk verzorgt speciaal basisonderwijs aan kinderen van 4-12 (13) jaar, die wat betreft leerproblematiek en/of sociaal emotionele ontwikkeling binnen het reguliere basisonderwijs niet adequaat kunnen worden opgevangen of vastgelopen zijn.

Er zitten maximaal 15 kinderen in één groep, in de Jonge Risico Kinderen (JRK) groep streven zij naar een maximum van 10 kinderen. Bij de kleuters die in deze groep zitten kan sprake zijn van een algehele ontwikkelingsachterstand, sociaal emotionele problematiek en problemen in de werkhouding (slechte concentratie, druk overbeweeglijk e.d) of een combinatie van problemen.

Er staat minimaal 1 leerkracht per maximaal 15 kinderen, bij een aantal groepen staan er ook onderwijsassistenten bij om de leerkracht te ondersteunen.

Extra begeleiding waar het kind en ouders gebruik van kunnen maken: logopedie, intern begeleider, commissie van begeleiding, school maatschappelijk werker, de directeur, de schoolarts.

De Zeestroom Noordwijkerhout

De Zeestroom is een nevenvestiging in Noordwijkerhout van de katholieke Don Boscoschool in Lisse. De vestiging is toegankelijk voor kinderen van 4 tot 12 (13) jaar, die zijn aangewezen op het speciaal onderwijs.

De maximale groepsgrootte is 15 kinderen, voor de kleutergroepen probeert De Zeestroom maximaal 12 kleuters in een klas te plaatsen.

Wanneer er aanmeldingen tijdens het lopende schooljaar zijn kunnen de kleuters alsnog worden geplaatst.

Er staat minimaal één leerkracht per maximaal 15 kinderen voor de klas. Bij sommige groepen word de leerkracht ondersteund door een onderwijsassistent.

Extra begeleiding waar het kind en ouders gebruik van kunnen maken: logopedisten, schoolmaatschappelijk werker, orthopedagoog, ICT'er, school video interactie begeleiding, remedial teaching, commissie van begeleiding, jeugdarts.

De Savioschool Hillegom

De Savioschool is een zelfstandige school voor kinderen van 4 tot 12 (13) jaar die zijn aangewezen op het speciaal basisonderwijs.

De maximale groepsgrootte is 15 kinderen, voor de kleutergroepen probeert De Savioschool maximaal 12 kleuters in een klas te plaatsen. Wanneer er aanmeldingen tijdens het lopende schooljaar zijn kunnen de kleuters alsnog worden geplaatst.

Er staat minimaal één leerkracht op een groep van maximaal 15 kinderen, bij sommige groepen staat ook een onderwijsassistent.

Extra begeleiding waar het kind en ouders gebruik van kunnen maken: remedial teaching, logopedie, school video interactie begeleiding, commissie van begeleiding, schoolmaatschappelijk werker, orthopedagoog, jeugdarts.

SPECIAAL ONDERWIJS

Het speciaal onderwijs is
onderverdeeld in vier
categorieën, namelijk:

CLUSTER 1

Onder cluster 1 vallen de scholen
voor visueel gehandicapte
kinderen en visueel gehandicapte
kinderen met een meervoudige
beperking.

CLUSTER 2

Onder cluster 2 vallen scholen
voor dove en slechthorende
kinderen en kinderen met ernstige
spraakmoeilijkheden,
mogelijkerwijs in combinatie met
een andere handicap.

CLUSTER 3

Onder cluster 3 vallen de scholen
voor leerlingen met verstandelijke
(ZML) en/of lichamelijke
beperkingen (LG/MG) en aan
leerlingen die langdurig ziek zijn
(LZ).

CLUSTER 4

Onder cluster 4 vallen de scholen
voor zeer moeilijk opvoedbare
kinderen, langdurig zieke kinderen
zonder een lichamelijke handicap
en onderwijs aan kinderen in
scholen die verbonden zijn aan
pedologische instituten.

Zoals je ziet trekt elk cluster weer
andere doelgroepen aan. Voor alle
clusters zijn andere intake
criteria, soms verschilt het zelfs al
per school. In de volgende
paragrafen word beschreven wat de
clusters inhouden en welke scholen
in de regio daarbij zijn aangesloten.

CLUSTER 2

Dove en slechthorende kinderen en kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden

Onder cluster 2 vallen scholen
voor:

Kinderen die doof zijn

Kinderen die slechthorend zijn

Meervoudig gehandicapte dove of
slechthorende kinderen

Kinderen met ernstige spraak
en/of taal moeilijkheden

Kinderen met een stoornis in
het autistisch spectrum, waarbij
onvoldoende communicatieve
redzaamheid het centrale
probleem is.

Andere criteria

Kinderen kunnen alleen worden
aangemeld voor cluster 2
onderwijs wanneer hun IQ hoger
is dan 70. Kinderen die naast de
bovengenoemde problematiek
ook met andere problemen
kampen zoals bijvoorbeeld
gedragsproblematiek kan het
voorkomen dat er geen indicatie
word afgegeven voor cluster 2
onderwijs.

CLUSTER 2

De Weerklank Leiden

De Weerklank in Leiden is een christelijke school voor slechthorende kinderen en kinderen met spraak-/taalproblemen vanaf 3 t/m 12 jaar. De Weerklank stelt zich openen voor kinderen met een cluster 2 indicatie met de volgende problematiek:

Slechthorende kinderen (SH)

Ernstige spraak-/taalmoeilijkheden (ESM)

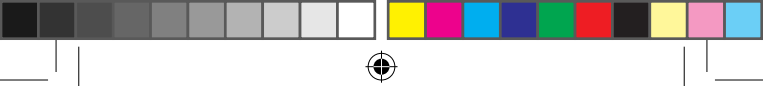
Autistisch spectrum (ASS)

Daarnaast worden de volgende eisen gesteld aan de kinderen in de leeftijd van 4 t/m 6 jaar (groep 1 en 2):

Algemene leervoorwaarden (zelfstandigheid, werkhouding etc.).

Cognitieve leervoorwaarden: voorbereidend lezen/spelling en rekenen.

Er zitten gemiddeld 13 kinderen in een klas. In groepen 1 t/m 4 werkt de leerkracht samen met een onderwijsassistenten. In de groepen daarboven is er één leerkracht per groep. Kinderen kunnen het hele jaar door geplaatst worden.

CLUSTER 2

De Weerklank Leiden

Extra begeleiding waar het kind en ouders gebruik van kunnen maken: schoolmaatschappelijk werker, orthopedagoog, psycholoog, ambulante begeleider, logopedist, sociale vaardigheidstrainingen

CLUSTER 2

Effatha Zoetermeer

De scholengemeenschap Effatha in Zoetermeer biedt onderwijs aan doven, slechthorenden en leerlingen met ernstige communicatieve beperkingen al dan niet in combinatie met een verstandelijke beperking. Kinderen in de leeftijd van 3 tot 20 jaar kunnen onderwijs krijgen bij de Effatha scholengemeenschap.

Er zijn verschillende groepen bij Effatha:

Speciaal Onderwijs (SO)

Speciaal Onderwijs voor meervoudig gehandicapten (SO-MG)

Observatiecentrum Arendshof (SO-MG)

De leef leergroep (SO-MG)

Speciaal Onderwijs (SO)

De kinderen van het speciaal onderwijs zijn ingedeeld in 3 categorieën. In categorie A zitten kinderen bij wie de Nederlandse gebarentaal (NGt) de meest toegankelijke taal is.

In categorie B zitten kinderen die voorkeur hebben voor NGt. Het is hun meest ontwikkelde en toegankelijke taal. Deze leerlingen hebben wel de mogelijkheid om het Nederlands te leren begrijpen en gebruiken.

CLUSTER 2

Effatha Zoetermeer

In categorie C zitten kinderen die het onderwijsaanbod in het Nederlands kunnen volgen. Zij hebben een voorkeur voor Nederlands of het is zelfs hun best ontwikkelde taal en gebruiken zij NGt om hun gesproken taal te ondersteunen.

Speciaal Onderwijs voor meervoudig gehandicapten (SO-MG)

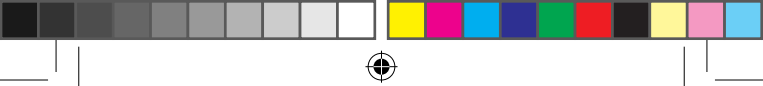
Deze kinderen hebben een ernstige communicatieve beperking, veroorzaakt door een spraak/taalstoornis en of auditieve beperking, gecombineerd met een IQ van 70 of lager.

Observatiecentrum Arendshof (SO-MG)

Dit observatiecentrum vangt kinderen op tussen de 3 en 6 jaar. Alle kinderen praten niet of nauwelijks en lijken vaak weinig te begrijpen van wat er tegen hen gezegd wordt. Dat kan zo zijn, omdat uw kind doof of slechthorend is, maar er kan ook sprake zijn van een ernstige spraak/taalstoornis.

De leef leergroep (SO-MG)

De doelgroep voor deze groep zijn kinderen van 3 tot 20 jaar bij wie sprake is van een ernstige verstandelijke beperking en in veel gevallen een ernstige ontwikkelingsproblematiek. Als we kijken naar het IQ dan is dit meestal rond de 50 of lager.

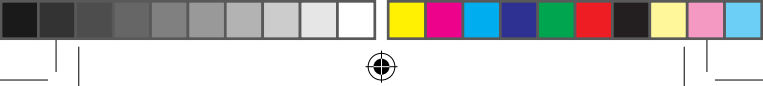

CLUSTER 2

Effatha Zoetermeer

Extra begeleiding waar het kind en ouders gebruik van kunnen maken: ambulant begeleider, logopedisten, therapeuten, remedial teachers, orthopedagogen, intern begeleiders, ICT- specialisten en psychologen, School Video Interactiebegeleiding. Het is tevens mogelijk om aanvullende zorgproducten te krijgen zoals opvoedingsondersteuning, ergotherapie, fysiotherapie weekend en/of vakantieopvang.

CLUSTER 3

Leerlingen met verstandelijke
en/of lichamelijke beperking
en leerlingen die langdurig
ziek zijn

Cluster 3 onderwijs is voor:

Leerlingen met een lichamelijke
handicap (LG)

Leerlingen met een meervoudige
handicap (MG)

Leerlingen die langdurig ziek zijn
(LZ).

Een aantal jaren terug sprak men
van Mytyl en Tytyl leerlingen.
Tegenwoordig spreekt men in
plaats van Mytyl leerlingen van
lichamelijk gehandicapte leerlingen
(LG) en van meervoudig
gehandicapte leerlingen (MG) in
plaats van Tytyl leerlingen.

Het cluster 3 onderwijs is ook
voor ZMLK kinderen. De Letters
Z.M.L.K. staan voor Zeer Moeilijk
Lerende Kinderen. Deze vorm van
onderwijs is bedoeld voor
kinderen die problemen hebben
met leren, zelfredzaamheid en
sociale vaardigheden. Wat andere
kinderen spelenderwijs leren, moet
een moeilijk lerend kind dikwijls
aangeleerd worden.

De ontwikkeling verloopt veel
trager dan bij leeftijdsgenoten
zonder verstandelijke beperking en
blijft op een lager niveau. De term
zeer moeilijk lerende kinderen is
een verzamelnaam voor kinderen
met verschillende
ontwikkelingsproblemen. Het IQ
van deze kinderen is vaak beneden
de 70.

CLUSTER 3

De Duinpieper Noordwijk

De Duinpieper is een protestants christelijke school in Noordwijk voor Speciaal Onderwijs voor kinderen in de leeftijd van 4½ t/m 12 jaar en Voortgezet speciaal Onderwijs aan kinderen die zeer moeilijk lerende kinderen (ZMLK).

Je kan een kind het hele jaar door aanmelden voor deze school, maar plaatsingen vinden altijd plaats in het begin van een schooljaar. Hier word bij hoge uitzondering vanaf geweken.

Er zitten gemiddeld 12 kinderen in één groep. Er word geprobeerd de aanvangsgroepen nog iets kleiner te houden. In elke groep staat er 1 leerkracht en 1 onderwijsassistent. De kinderen worden naar leeftijd ingedeeld, maar ook de samenstelling van de groep, het ontwikkelingsniveau en het groepsklimaat kunnen van invloed zijn op de plaatsing.

Extra begeleiding waar het kind en ouders gebruik van kunnen maken: orthopedagoog, psychologisch assistent, intern begeleider, ambulant begeleider, logopediste, jeugdarts.

CLUSTER 3

De Korte Vlietschool Leiden

De Korte Vlietschool in Leiden verzorgt onderwijs voor de afdeling SO (Speciaal onderwijs) voor leerlingen van 4 tot 13 à 14 jaar.

Je kan een kind het hele jaar door aanmelden voor deze school, maar plaatsingen vinden altijd plaats in het begin van een schooljaar. Hier word bij hoge uitzondering vanaf geweken.

Per groep staat er 1 leerkracht en 1 onderwijsassistent op maximaal 12 kinderen. De kinderen worden naar leeftijd ingedeeld, maar ook de samenstelling van de groep, het ontwikkelingsniveau en het groepsklimaat kunnen van invloed zijn op de plaatsing.

Extra begeleiding waar het kind en ouders gebruik van kunnen maken: maatschappelijk werker, orthopedagoog, psycholoog, intern begeleider, logopedist, fysiotherapeut.

CLUSTER 3

De Thermiek Leiden

De Thermiek in Leiden geeft onderwijs aan kinderen van 4 t/m 20 jaar met:

Een lichamelijke handicap (LG)

Een meervoudige handicap (MG)

Een langdurige (somatische) ziekte (LZ)

Bij de kleuters, in het SO-MG en VSO-MG zitten leerlingen met een meervoudige handicap (Tytyl). Dat wil zeggen dat deze leerlingen naast lichamelijke beperkingen ook verstandelijke beperkingen hebben.

Er zitten in principe maximaal 12 leerlingen in een groep. De leerlingen werken in niveaugroepen. Op iedere groep staat een leerkracht en een klassenassistent.

In de afdeling Mytyl (ook wel aangeduid als cluster SO-Mytyl) zitten leerlingen die zich cognitief in een normaal of langzamer tempo ontwikkelen. De reden van het verblijf op onze school kunnen zijn:

CLUSTER 3

De Thermiek Leiden

Een ernstige lichamelijke handicap, waardoor ze veel verzorging nodig hebben en veel hulpmiddelen gebruiken

Belemmeringen op het gebied van informatieverwerking, het tempo van handelen en de motoriek

Therapiebehoefte; elk kind krijgt onder schooltijd de nodige therapieën

Zodanige sociale problemen door een lichamelijke handicap dat het kind zich niet kan handhaven in het regulier onderwijs

Een ernstige belemmering om aan het regulier onderwijs deel te nemen als gevolg van een langdurige (somatische) ziekte.

Het cluster SO-LG bestaat momenteel uit zes groepen.
Het cluster SO-LG is verdeeld in twee leerwegen, leerweg 1 en 2.

In leerweg 1 zitten kinderen met een lichamelijke beperking en een gemiddelde of laaggemiddelde intelligentie.

In leerweg 2 zitten kinderen die een licht verstandelijke handicap hebben.

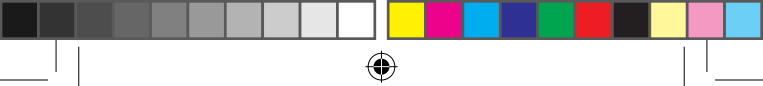
CLUSTER 3

De Thermiek Leiden

Extra begeleiding waar het kind en ouders gebruik van kunnen maken: vakleerkrachten, gedragswetenschappers, administratieve en facilitaire medewerkers in dienst. Ook zijn er medewerkers met een aantal speciale taken (documentatiecentrum, remedial teaching, NT2), diëtist, orthopedagoog, psycholoog, intern begeleider, ambulant begeleider.

Vanuit het revalidatiecentrum worden verpleegkundigen en therapeuten betrokken.

CLUSTER 4

Zeer moeilijk opvoedbare kinderen, langdurig zieke kinderen zonder een lichamelijke handicap

Cluster 4 scholen zijn scholen voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen, langdurig zieke kinderen anders dan met een lichamelijke handicap en onderwijs aan kinderen in scholen verbonden aan pedologische instituten.

Om voor cluster 4 onderwijs in aanmerking te komen moet aan een aantal van de volgende criteria worden voldaan.

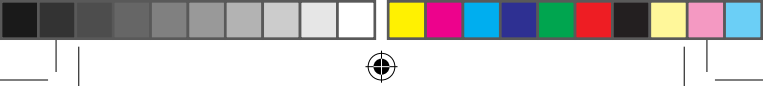
Er moet sprake zijn van een vastgestelde psychische stoornis op basis van DSM 4

Ernstige sociaal/ emotionele en/of gedragsproblematiek

Er moet gerichte hulpverlening aangeboden/betrokken zijn geweest

Er moet sprake zijn van een structurele ernstige onderwijsbeperking

De beschikbare zorg in het reguliere onderwijs en de zorgsector moet ontoereikend zijn

CLUSTER 4

De Leidse Buitenschool Katwijk

De Leidse Buitenschool verzorgt onderwijs voor kinderen van 5 tot 13 jaar, met een cluster 4 indicatie. De school is bestemd voor kinderen bij wie het ontwikkelingsproces is verstoord.

Bij de kinderen de Leidse Buitenschool bezoeken, is sprake van de volgende problematiek:

Angststoornis, selectief mutisme, stemmingsstoornis

Hechtingsstoornis en psychosomatische stoornis

Autistische stoornis, stoornis van Asperger en PDD-NOS

Aandachtstekort stoornis

Extra begeleiding waar het kind en ouders gebruik van kunnen maken: een GZ-psycholoog, een maatschappelijk werkster, twee intern begeleiders, een fysiotherapeut, een logopedist, twee remedial teachers, een gymleerkracht en een ICT-taakleerkracht.

CLUSTER 4

De Brug Leiden

De Brug verzorgt onderwijs aan drie verschillende groepen. De Brug heeft een samenwerkingsverband met Campus Leiden, waar zij het onderwijs verzorgen. Tevens verzorgen zij onderwijs aan SO cluster 4 en SBO Jonge Risico Kinderen.

SO: De doelgroep van De Brug bestaat uit (jonge) kinderen van 4 tot 14 jaar, behorend tot de doelgroep van cluster IV, bij wie sprake is van een hardnekkige, complexe, diffuse problematiek waarbij reden bestaat voor verdere observatie en (intensief) onderzoek. De Kinderen van De Brug beschikken in principe over een normale intelligentie en voldoende leermogelijkheden.

SBO: De Jonge Risico Kinderen zijn kinderen van 4 tot 7 jaar en voldoen aan de criteria van het speciaal basisonderwijs en worden door de Permanente Commissie Leerlingenzorg naar het SBO verwezen.

De Brug is een school voor speciaal onderwijs en heeft dus doelstellingen, waarin dat speciale tot uitdrukking komt (behandeling, observatie, advisering, samenwerking P.I.), maar ook doelen zoals die op elke basisschool geformuleerd zouden kunnen worden.

Het verblijf varieert van een half jaar tot (in een enkel geval) de hele basisschoolleeftijd, met een gemiddelde verblijfsduur van bijna 2 jaar.

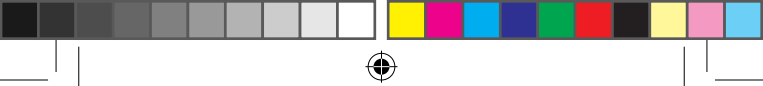

CLUSTER 4

De Brug Leiden

Extra begeleiding waar het kind en ouders gebruik van kunnen maken:
Voor het speciaal basisonderwijs zijn naast de leerkrachten en onderwijsassistenten een logopedist, een intern begeleider, een fysiotherapeut en een orthopedagoog verantwoordelijk voor het onderwijs.

CLUSTER 4

De Leo Kannerschool Leiden

De Prof. Dr. Leo Kannerschool te Oegstgeest verzorgt onderwijs aan kinderen met een Autisme Spectrum Stoornis (A.S.S.) in de leeftijd van 5 t/m 16 (18) jaar.

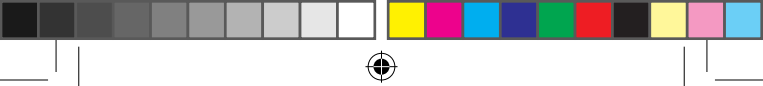
De diagnose Autisme Spectrum Stoornis is voorwaarde voor toelating tot de school. Het niveau van intellectueel functioneren van de kinderen varieert van M.L.K. tot hoogbegaafd.

De Leo Kannerschool plaatst gemiddeld tussen de 10 en 13 kinderen in één klas.

Aangezien er een wachtlijst is, is het helaas niet altijd mogelijk om een kind direct te plaatsen.

Kinderen worden ingedeeld in een groep op grond van hun kalenderleeftijd: kinderen van dezelfde leeftijd zitten bij elkaar. Daarnaast wordt gekeken of een kind in de groep past qua sociaal emotioneel functioneren.

Extra begeleiding waar het kind en ouders gebruik van kunnen maken: orthopedagoge, schoolmaatschappelijk werker, schoolarts, logopedie, spelbegeleiding, fysiotherapie, ambulante begeleiding, externe extra begeleiding onder schooltijd.

CLUSTER 4

De César Frankschool Leiden

De César Franckschool in Leiden geeft onderwijs aan kinderen van 6 t/m 12 jaar die een indicatie hebben die is afgegeven door de Commissie voor Indicatiestelling (CvI) van REC West.

De doelgroep van de César Franckschool zijn kinderen waarbij sprake is van moeilijkheden met het leren in combinatie met beperkingen in de sociaal-emotionele ontwikkeling. Deze beperkingen komen vaak voort uit stoornissen zoals ADHD, optionele gedragsstoornissen, antisociale gedragsstoornissen. Hechtingsstoornissen en pervasieve ontwikkelingsstoornissen (waaronder autisme).

Het onderwijsaanbod de César Franckschool kent drie fases:
1e fase: in deze fase staat het wennen centraal.

2e fase: in deze fase gaan kinderen echt aan het werk.

3e fase: het afronden van de schoolperiode van het kind.

De kinderen mogen elke dag zelf hun agenda maken voor de volgende dag. Om alle afspraken goed te laten verlopen geldt de regel: Je doet wat op je agenda staat!